

PARS II.

Complectens Alimenta pietatis pro
Oratione mentali.

præceptorum cælestium intentio vel finis, operatio est, fructusque præcipuus sacrae Meditationis sit, ut voluntas nostra per peccatum originale depravata, ad malum proclivis, & ad bonum difficilis, ad id, quod faciendum, vel cavendum efficaciter moveatur, *Documenta* è singulis ferè Meditationum punctis deducta, Sententiis è *S. Augustino* stabilita, nec non exemplis domesticis roborata subjunxi, lectioni æquè ac praxi usui futura, authoritatibus semper in fine pro majori, & orantium & legentium commoditate positis. Id modò age mi *Augustinophile*, ut *Meditatio cordis tui sit in conspectu Dei semper.* (b)

(a) In Psal. 118. (b) Psal. 18. v. 15.

CULTUS I.
S. AUGUSTINO SACER.
EXERCITIUM I.
MEDITATIO I.

De Conversione Sancti Augustini.

Convertere ad Dominum, & relinque peccata
tua. *Eccles c 17. v. 21.*

*Premissa loci constitutione, imploratæque gratiæ
divinæ, quod in singulis subsequenti-
bus tenendum.*

PUNCTUM I.

E*Xpende. Augustinum* natum Tagaste in A-
frica, tenui municipio, parentibus tamen
honoratis *Patritio & Monica*, inde jam à
prima atate ingenii præstantiâ inter coætaneos
quidem ita excelluisse, ut omnes libros artium
liberalium seipso intellexerit, attamen ad annum
usque 33. quo sacro fonte ablutus fuit, variis
jactatum erroribus, impuris amoribus constri-
ctum, nec non aliis vitiis immersum fuisse.
Compedes isti erant, qui ipsum à vitæ malè ha-
ctenus traductæ emendatione detinebant. Con-
versionis porrò non minimam remoram posuê-
re 1. Ingens sciendi cupiditas, maximè Reli-
gionis nostræ arcana, quæ magno ingenio suo
ac humana perspicacia penetrare nitebatur, in-
te-

terim ipse laborans ignorantia sui ipsius, cum sapientia cœlestis, quæ vera est, magis invenitur in delectatione rerum cœlestium, quàm in scientia. 2 Curiositas juncta arrogantia, & aestimatio proprii ingenii & scientia. Unde obstinate ruendo suum errorem, ne confutaret suum lapsum, prolabebatur in plures. 3. Emendationi quoque obstaculum erat malus amoris usus, quem cum Deo deberet, donavit creaturis & societati malorum innexus, tam excellere vitiis volebat, quàm excellebat scientia. *Pudebat ipsum inter impudentes non esse impudentem.*

Documenta.

Disce hinc, ô Religiose Canonice! 1. Nullum esse vitium, quod se animam stupidam ad divina efficiat, ut efficit Impuritas. Nulla virtus; nulla bonitas, inquit, damno suo edoctus S. P. N. (a) nulla sapientia cum luxuria stare potest, nulla justitia, sed omnis perversitas in ea regnat. *Disce 2. mundum, id est, illos devitare, quorum, ut loquitur S. P. N. vita hic est: id est, quorum desiderium & amor hîc hæret, hîc implicatur, sive ut alio in loco (c) explicat, qui vivunt secundùm concupiscentiam mundi, & non sunt in ea sorte gratiæ, ut à Deo eligantur ex hoc mundo. Neque enim in una sede morantur amor Dei & amor mundi. Deus integrum sibi amorem impendi expascit. Solus vult diligi, inquit Doctor Clarevallensis (d) non*

vult confortem habere in amore, qui parem non habet in dilectionis retributione. *Neque porro is perfecte mundum fugere censendus est, qui non aequè consortia hominum secularium declinat.* Quædam omnino fugere debes, scribit *pietissimus noster Thomas de Kempis* (e) ut fabulas leves & sæculi rumores, homines sæculares, mulierum allocutiones, amicorum visitationes, hospitum salutationes, quæ a ista distrahunt mentem, & maculant conscientiam, & qui talibus delectatur, ab æternis bonis minoratur. *Hujusmodi mundi fuga exiit V. P. Albertus de Altissimis ex Congregatione Lateranensi Can. Regularis, qui, ut refert in illius vita R. D. Paulus Æmilii Saracenus noster* (f) *cœnobium S. Bartholomæi Vicentinum, in quo Religiosum Canonicum agebat, semel ingressus, per annos duos supra quinquaginta nunquam amplius nisi ad publicas supplicationes cum cæteris suis Canonicis egressus est. B. Menendus Lusitanus noster, Prior ad S. Salvatorem de Ribas, nunquam è cubiculo, non dicam, ex cœnobio pedem movit, nisi id cultus divinus aut obsequium Dei exposcerent.* (g)

PUNCTUM II.

Expende. Divinam bonitatem in Conversione *Augustini* elucentem, quæ præter internos instinctus ac impulsus varias *Augustino* seriæ respicientiæ occasiones objecit. 1. Mortem amici cujusdam ab eo perverſi, quam animatus lu-
ge-

gebat. 2. Narrationem conversionis ab idolis ad veram Christi fidem Victorini Oratoris celebrari, & quidem in senectute. 3. Trium famulorum Imperatoris ex lectione vitæ S. Antonii ad statum Religiosum amplexandum inductionem. 4. Denique Conciones & privata colloquia S. Ambrosii Mediolanensium Præfulis, qui & illum ut Pater complexus est, fecitque sibi amicum; sed quia facundiam in ejus Concionibus magis spectabat quàm salutem & verum animæ fructum, assurgere è cœno vitiorum ac pravarum consuetudinum nondum poterat, validiore ariete adhuc opus fuit.

Documenta.

Disce ô Religiose Canonice, quo animo sacre exhortationes audienda, qua intentione libri pii evolvendi ac legendi, scilicet non ex curiositate, aut ut inde doctior evadas, sed ut perfectior, & sanctior fias. Quærere debes ex mente Thomæ Kempensis tui (h) utilitatem in Scripturis, non subtilitatem sermonis. Disce porro Sanctorum, Domesticorum præsertim, exempla non mirari tantum ceu ad te non pertinentia, sed pro modulo tuo imitari, ne, dum hic te segnem ac negligentem ostenderis, juxta illud aureæ eloquentiæ Oratoris apophtegma (i) crimen incurras. quòd, cum haberes exemplum domesticum, virtutem non sis imitatus.

PUN.

PUNCTUM III.

Expende. Locum conversionis *Augustini*, quæ facta est sub ficu horti, ædibus illis conjuncti, in quibus cum familiaribus quibusdam *Alipio* & *Potitiano* degebat: in horto quidem, ut hortus *Augustino* esset initium salutis, qui *Protoparentibus* nostris *Evæ* & *Adamo* fuerat exordium perditionis: sub ficu verò, ut *Augustino* in mentem revocaret Deus execrationem illius ficûs, quàm *Christus* reperit solis ornatam foliis citra fructum; ideòque ignibus adjudicatum, ne talis ille esset, vel certè ideò sub ficu, ut sicut sub illa teste *Isidoro* (k) *Tauro* demitur lascivia, ita & in *Augustino* decederet libidinis æstus, ex arboris salutiferæ, *Dominica* scilicet crucis, virtute occulta, quæ vel maximè valet prurium voluptatis fœdæ extinguere.

Documenta.

Disce ô Religiose Canonice, in cœnobio tuo, cen in fructifero horto, arbor esse non sterilis, aut folia duntaxat habens, sed fructus uberes pie conversationis, veræ mortificationis, & aliorum bonorum operum tempore suo proferens, ne inutiliter terram, hoc est, locum in monasterio occupans, inde excidaris & in ignem mittaris nunquam inde eximendus. Quòd si porrò & tu à domestico tuo hoste, carne scilicet: tenteris, sub ficu, id est, sub crucis arbore, te prosterne, ac illius

lius opem & gratiam ferventer implora, qui in illa serpentem antiquum, qui est diabolus, feliciter devicit.

PUNCTUM IV.

EXpende. Luctam Augustini tum carnis, tum spiritus sub ficu. Impellebatur divinitus ad conversionem misericordii timoris & pudoris flagello: hæsitabat mori morti, & vitæ vivere, plusque valebat in ipso deterius inolitum, quàm melius insolitum. Retinebant ipsum *Nuganugorum*, & vanitates vanitatum, nimirum anti-quæ voluptatis illecebræ, quæ ipsius menti identidem obversantes submurmurabant: *Dimittisne nos Augustine, & à momento isto non erimus tecum in æternum? & à momento isto non licebit hoc vel illud ultra in æternum?* Interstrepbat quoque prava consuetudo, castimoniam viam difficilem objiciens; quas difficultates tamen casta dignitas continentiam procul esse iussit, exempla utriusque sexus, etiam nobilissimorum quorumcunque omnis ætatis, qui castitati servandæ se obstrinxerant, adducens, non sine exhortatoria irrisione, *tu non poteris, quod isti & iste? Projice te in Deum, noli metuere, non se subtrahet, ut cadas, excipiet te, & sanabit te.*

Documenta.

Disce ô Religiose Canonice, *in rebus arduis, maxime ad salutem tuam pertinentibus, tuis non fidere viribus, sed ad illum recurrere, qui est*
ma.

magni Consilii Angelus, atque ab illo, quid statuendam, quid faciendum, pete, uti magno suo commodo fecerat religiosissima Virgo Paula Merendin Parthenonis Inzchoviani in Suevia Canonissa Regularis, qua inconsulto, sub Eucharisticis speciebus latente Deo, imploratoque ejus auxilio occipit nihil. Opere dein peracto ad templum rediit, gratias illi actura, qui perficere dedit. (1) Morem hunc laudabilem æque tenuere sæculi & Ordinis nostri duo lucentia sidera Petrus Forcivius & Alanus de Solminihac, quorum uterque actiones suas non nisi consulto prius supremo Numine in Eucharistia existente, auspiciatus fuit.

PUNCTUM V.

Expende. Miserantis Dei misericordiam, Cor Augustini emollientis. Repletus enim amarissima cordis contritione Augustinus, lachrymis quoque ubertim ex oculis fluentibus, vocem quandam è domo vicina ceu cantantis pueri, aut puellæ ingeminantis audit, *Tolle lege, Tolle lege.* Cantum hunc non alicujus hominis sed Angelorum fuisse, res dubio caret. Imitantur hæc Angeli vocem puerilem, quia revera similes pueris illi sunt, qui consilium salutis negligunt capere, deque rebus feriis, unde pendet æterna salus, nihil certi statuunt, uti Augustinus in præsentiarum, quoad vitæ delectum varius, inconstans, nuncque hoc volens, nunc idem nolens. Repetitur autem bis quaterve eadem vox, quasi

quasi panē submersus lachrymis, & ab usu sensuum absorptus, cœlestem nuntium animadvertere una vice vix posset. At surdus minimè fuit ad vocem vocantis Dei *Augustinus*, sed concito gradu rediit ad illum Leum, ubi posuerat Codicem Apostolicum, cùm inde surrexerat: illum arripit, aperit, & legit in silentio Capitulum 13. ad Rom. quò primum coniecti sunt oculi, videlicet istam periodum v. 13. *Non in commensationibus & ebrietatibus, non in cubilibus & impudiciis, non in contentione & emulatione, sed induimini IESUM Christum.* Quæ verba tanquam sibi dicta tam altè animo ejus infederant, ut non diutiùs Conversionem suam differre ratus, manus Deo suaviter trahenti, dederit, baptizari, mundum relinquere, castè ac sanctè vivere decreverit, magno Angelorum de uno peccatore pœnitentiam agente, gaudio, maiori S. Ambrosii lætitia, maximo denique *Matris Monicæ*, nihil nisi salutem Filii sitientis, solatio. Obstupesce ô Religiose Canonice, *opera Dei*, mirabilis non minus quàm *terribilis in consiliis super filios hominum.* (m) Gratias age Deo ob gratiam Conversionis Legislatori tuo concessam, ac ei gratulare. Roga quoque sanctum, ut & tibi perfectam morum conversionem impetret, quò totum te Deo dedas, vincula pravarum cupiditatum tuarum ac mortificationum passionum rumpas, ne sub habitu Religio-

ligioso cor mundanum geras, & cum mundo mortuus esse debeas, mundus in te vivat, atque floreat: Monstri certè similior est Religiosus, qui negotiis sæcularibus & curis hujus sæculi implicatur.

Documenta.

O Religiose Canonice, Augustini exemplo edoculus, sacrorum librorum lectionem maxime, usque quotidiano familiarem tibi facias, pabulum enim & esca anima tuae sunt, subtrahendo hunc cibum, esuriens certè patietur illa. Panis noster, ex sententia S. P. N. (n) est verbum Dei, quod quando audis, aut quando legis, mendas, quando jam recogitas, ruminas. Sicuti verò, eodem teste (o) carnalibus escis alitur caro, ita ex divinis lectionibus interior homo nutritur. *Necessitatem sacrae lectionis explicans aureus Orator!* Non potest fieri, inquit, (p) ut quisquam salutem assequatur, nisi perpetuo versetur in lectione spirituali. *Et alio in loco (q)* Lectio & ratio sunt instrumenta, quibus aeterna beatitudo acquiritur. *Ut verò sacra lectio cum anima tua profectu instituatur, tria pro praeteriti tibi observanda.* 1. *Lectio oratio praemittenda, vel saltem aspirationes ad Deum, vel ad Sanctos lectione sacra conversos. Paradigma sit. Domine, fac, ut hæc lectio sit cordi meo ita utilis & efficax, quemadmodum fuit illa S. Augustini, S. Joannis Columbini, S. Ignatii Lojola,*

lae, ac aliorum Sanctorum, quos lectione libro-
rum caelestium convertisti, accendisti, ac tibi
perfectisti. 2. In ipsa lectione adhibenda est di-
ligentia, ne animus alio avertatur, & distraha-
tur. Lectio etiam nostra studium esse debet, non
pura lectio, id est, lecta bene masticanda, & ru-
minanda, atque obscuriora, ut probe intelligan-
tur, bis terve legenda sunt. 3. Ut, quod lectum
est, in memoria servetur; annotetur in charta,
& exprimatur in vita. Nec enim lectorum il-
licò obliviscendum, sed in memoria thesauro re-
condendum, quod legitur, atque vel maximè in
vita & moribus nostris exprimendum. Tunc
enim, mellifluis Doctore teste, proderit Scriptura
legenti, si quod legerit, opere compleatur.

(a) Serm. 47. ad FF. (b) Super Ps. 141. (c) Tract. 107.
in Ioan (d) Serm. de Cena Dom. (e) In Novitiorum dia-
logo. (f) lib. 2. c. 5. (g) Pennot. lib. 2. cap. 61. num. 3.
(h) lib. 1. cap. 8. (i) Tract. inter mot. pag. 26. (k) lib. 7.
orig. c. 6. (l) Ex documentis illius Monasterii ad me trans-
missis. (m) Ps. 65. (n) in Psal. 36. conc. 3. (o) Serm. 12.
de temp. (p) Hom. 3. de Laz. (q) Hom. 1. in Matth.

K

EXER.

EXERCITIUM II.

MEDITATIO II.

De vita S. Augustini post Conversionem.

Hoc scientes, ut ultra non serviamus peccato.
1. ad Rom. c. 6.

PUNCTUM I.

EXpende. *Augustinum* sacro Baptismate, ad quod se jejuniis, orationibus, aliisque piis operibus pararat, ab Ambrosio ablutum, vitam exin egisse omnibus numeris absolutam: nec amplius in priores laqueos dæmonis, mundi ac carnis, à quibus antehac interceptus fuerat, recidisse, imò à Deo lumine adèd penetratiuo donatum, ut & ipsos quidem mali ac peccati atomos detegeret, atque animam suam, semel sanguine Agni innocentem effectam, nullo unquam crimine deturpasse, quod in libris Confessionum non obscure insinuat, in quibus etiam minimorum se accusat tanquam peccatorum suorum, qualia sunt, quod parum temporis inutiliter insumpserit, araneam, muscam captantem, curiosius aspexerit, cantu Ecclesiæ plùs nimio oblectatus fuerit, quod fabulas Poëtarum, sicut fabulam *Aneæ* libenter adhuc puer legisset, & *Didonem* mortuam propter amorem deplorasset.

Do.

Documenta.

Disce, ô Religioſe Canonice, qui ex mente omnium Doctorem ſub reatu peccati mortalis ad perfectionem, tuo ſtatui congruam, tendere teneris, curam minimarum ſuſcipere tum in ſervandis omnibus regulis minimis, tum in fugiendis parvis ad ſpeciem defectibus, tum in mortificandis pravis ſenſuum ac paſſionum propenſionibus. Graviter etenim juſtitiam divinam in leves etiam transgreſſiones atque per plures ſubinde annos in purgantibus flammis animadvertiſſe, varia docent hiſtoria. Refert Godeſchalculus Holken gravis author (a) de quodam Canonico Regulari S. Auguſtini ac Cellario Monafterii S. Ruſi prope Valentiam, viro alias devotiſſimo, ob nimias tamen occupationes rerum externarum, pro gratiarum actione, à prandio loco Pſalmi Miſerere mei Deus recitare ſolito breviorẽ Pſalmum, Laudate Dominum omnes gentes: excitãſſe ipſum poſt mortem in officina ſua cellaria ſepius terrificum tumultum: ſerſcitatum verò a quodam note ſanctitatis viro cauſam tumultus ac pœna, ingenuò faſſum, maximis ſe cruciari ſuppliciiſ ea ſolummodo de cauſa, quòd loco Miſerere recitãſſet Laudate. Petiſſe deinde, ut à Con-Canoniciſ ſuis integro anno diceretur in expiationem Pſalmus quinquageſimus. Quod ubi factum, elapſo anni curriculo è flammis piacularibus ipſum

148 Pars II. Alim. Piet. Augustiniana
liberatum fuisse. Author quoque est Thomas
Cantipratanus (b) Hugonem nostrum de S. Victo-
re, ob scientia eminentiam aeo suo alterum Au-
gustinum appellatum, post mortem igni expiato-
rio addictum fuisse, pœnas daturus, quod, dum
viveret, ob teneriorem corporis complexionem
communes in Capitulo vel privato cubiculo pœni-
tentiis (disciplinas vocans) pro quotidianis de-
fectibus subire omiserit. Alii alias ob causas post
mortem gravissima luerunt supplicia, scilicet pro-
pter nimiam in novis adificiis extruendis sollici-
tudinem & curiositatem, alii propter immodicam
rerum temporalium & quæstus ampliandi curam.
Quidam quod Ordinem Diaconatus inquietè am-
biverit. Alius propter vanam gloriam, quam
habuit in cantando, plures alii propter leves alias
culpæ, ut quia in divinis officiis distracti parùm
fuerunt & indevoti, aut inclinationes non sat
profundas fecerunt, vel superioribus suis subin-
de molesti fuerunt, aut secularibus, consanguineis,
& amicis familiariores, aut silentii viola-
tores, nimiumque garruli &c.

PUNCTUM II.

EXpende. Augustinum ex Italia Roma in Afri-
cam Tagalten ad proprios lares reversum,
duxisse cum amicis suis vitam socialem ac verè
piam, vacando jejuniis & orationibus, scriben-
do libros & docendo indoctos in fide: inde ve-
rò ob virtutis & doctrinæ famam, quæ ad ple-
bem

bem Hipponensem imò totam Africam perver-
nerat, cum in ea urbe, amicum quendam invi-
surus, moraretur, à civibus illius civitatis, haud
dubiè divino instinctu, arreptum, atque Vale-
rio Episcopo suo, Presbyterum ordinandum,
oblatum fuisse. Qui illum non sacerdotio dun-
taxat initiavit, sed regimini Parochialis Eccle-
siæ Hipponensis, quæ una tantùm erat, præfe-
cit, licet invitum, ac multas lachrymas funden-
tem, utpote quem non latebat *periculosissimum*
esse hoc ministerium. Flebat, attendendo sub-
limitatem, arduitatem, & sanctitatem illius
muneris ac oneris, cui se imparem existimabat.
Flebat, quia præteritæ vitæ crimina nondum
satis se eluisse putabat, ut alios à vitiis revoca-
ret, nondum se satis purgatum, ut alios pur-
garet, nondum ad eam sanctitatem pervenisse,
quâ alios sanctificaret. Quare à Valerio sum-
mis precibus contendebat, ut quadragesimæ
tempore ipsi liceret à consueto feriari negotio,
quò posset in quiete sese ad munus, officiùm-
que suum disponere, *legendo, orando, plan-*
gendo.

Documenta.

Disce, ô Religiose Canonice, cum magna
cautela officium Pastorale suscipere, quod
S. Augustini exemplo edocti quidam Canonici Re-
gulares cautè ac agrè susceperunt, vel omninò

renuntiârunt. Cateris quippe negotiis, *juxta nostrum B. Laurentium Justinianum* (c) magis periculofum est regimen animarum, atque ad illud, prout oportet, ministrandum, difficillimè quisque reperitur idoneus. *Præ oculis quoque habent Prælati præclarum illud monitum S. Ivonis Carnotensis nostri* (d) Ut admoveant ad officium Pastorale eos, qui in Collegio Canonico viri prudentes sunt & maturi, ac igne tentationum examinati, sic enim Canonica institutio nulla dispendia patietur.

P U N C T U M III.

EXpende. *Augustinum* factum Presbyterum, seu Rectorem, Parochum & Curionem (hæc enim omnia nomen *Presbyter*, asserente P. Nicolao Desnos nostro (e) sonat) Monasterium primum Clericorum in horto, sibi à Valerio concessò, instituisse, atque cum iisdem in communi sine proprio, in continentia & obedientia, *voto simplici* (uti fusè probat laudatus P. Desnos (f) firmatis, secundùm Regulam à S. Apostolis constitutam, vitam traduxisse, omniam ipse sanctè ac religiosè vivendi norma ac paradigma factus. Vigeant verò in eo Monasterio observatio votorum, studium orationis & lectionis sacræ, audiebantur colloquia non profana, quæ corrumpunt bonos mores, sed edificatoria, aderat usus frequens jeuniorum ac reliquorum bonorum, & Deo placentium operum
exerc.

exercitium. Verbo, omnia spirabant sub tanto Ductore & Doctore sanctitatem. Nec negligebatur salus proximi, quam sacris exhortationibus, nec non Sacramentorum administratione promovere saragebant. Unde monasterium illud domicilium virtutis ac doctrinae, evasit, ex quo Clerici non solum pro Ecclesia Hipponensi, sed etiam pro aliis Africae Ecclesiis, imò plures Episcopi assumpti sunt, qui & illi in suis civitatibus exemplum S. Augustini imitantes, similia Collegia passim erexerunt.

Documenta.

Disce, ô Religiose Canonice, S. Legislatoris tui, & primorum ejus Clericorum exemplo, in monasterio, quod juxta Oratorem Constantinopolitanum (g) est lugendi domus, pie ac religiosè vivere. Cogita ex mente S. Patris tui (h) duas res te esse professum, sanctitatem & clericatum, sanctitatem quidem interiùs, clericatum verò exteriùs & propter populum. Attende, statum religiosum esse statum poenitentiae, afflictionis & crucis, qua in spirituali atque assidua nostrorum sensuum ac animi passionum mortificatione consistit, juxta illud D. Pauli (i) Semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes. Sequere doctrinam Doctoris tui (k) circa actiones à te exercendas: Hoc est opus nostrum, inquit, in hac vita, actiones carnis spi-

ritu mortificare, quotidie affligere, minuire, franare, interimere. Hæc est actio nostra, hæc militia nostra.

P U N C T U M IV.

EXpende. *Augustinum*, partes boni animarum Pastoris obeuntem, vigilasse super Parochianos curæ suæ commissos, ut eos à peste hæreseos, quæ in Africa tum temporis serpebat, præservaret, verbi divini pabulo ac sacro Eucharistico pane pasceret, nec non pauperes alimentis corporalibus charitate abundantè reficeret, nec ipsis cultui divino sacratis vasis parcens, si necessitas ad nutrienda Christi membra id exigeret. Hinc charitate plenissima sunt verba illius, quibus se ac alios animarum Curatores stimulat. *In Deo*, inquit (1) *amate animas, rapite ad eum vobiscum, quas potestis, & dicite eis, hunc amemus, hunc amemus: Ipse fecit omnia, & non est longè. Intimus cordi est, sed cor erravit ab eo. Reddite prævaricatores ad cor, & inberete illi, qui fecit vos, state cum eo, & stabitis. Requiescite in eo, & quieti eritis.*

Documenta.

IMitare Legislatorem tuum, ô Religiose Canonice, *cujus munus, imo centrum est, ex mente Illustrissimi simul & Religiosissimi Alani de Solminiaco Episcopi Cadurcensis nostri (m) esse vel in choro, ut divinas laudes concinnas, vel ad*
aram,

aram, ut Sacrificium Missæ offeras, vel in suggestu, ut vitio bellum moveas, & inimicos Jesu Christi gladio verbi divini expugnes, vel in homologeterio, ut peccatores convertas, eorumque animas in sacro pœnitentiæ lavacro emundes. Tu quoque Religiose animarum Curator, qui fortè in pago aut oppido vel in monasterio expositus es, ut Parochi munere fungaris, lege Epistolam 148. Legislatoris tui ad Valerium, quæ tota in instruendo Parocho est, quam tui gratiâ in fine libelli hujus posui. Eâ quippe Epistola doceris, ministerium tuum exercendum esse petendo, quarendo, pulsando, id est, orando, legendo, plangendo. Moneris etiam secessum aliquando petere, quo in otio contemplationis ad negotii regiminis te accingas. Qui quidem secessus corporalis aliquando, mentalis verò semper Paraco necessarius est, sistitque in horrore sæculi vanitatum, ludorum detestatione, convivorumque fugâ.

PUNCTUM V.

EXpende. Augustinum, dum in Monasterio domi exercitio virtutum, piis meditationibus ac sacris lucubrationibus, extra illud foris subditarum sibi ovium salutem, tum concionibus, tum privatis adhortationibus & administratione Sacramentorum indefesso labore vacat, dum Pelagianos, Manichæos, Donatistas, ac reliquos hujus futuri hæreticos è suggestu in Ecclesia, & in publicis confessibus disputando refutat, ac

vincit, à Valerio Hipponensium Præsule in Episcopalis muneris coadjutorem prius, tum in successorem constitutum esse, approbante consilium hoc Megalio Calaminensi Episcopo, Numidia tum Primatè, atque *Augustinum* solemni pompa Episcopum inaugurante. Ut verò invitus Presbyterium, ita agerrimè Episcopale munus suscepit, cùm quia verebatur pro aliis coram Deo reddere rationem, tum quia id contra morem Ecclesiæ esse, ac decreto Concilii Niceni repugnare credebat, vivente Episcopo alium simul consecrari.

Documenta.

Disce, ô Religiosè Canonice, *non ambire dignitates, nec adspirare, ut ad officia promovearis: Locus enim superior, expertissimo teste Augustino (n) sine quo regi populus non potest, etsi ita teneatur, atque administratur, ut decet, tamen indecenter appetitur. Imo & periculosè, nam quantò quis in loco altiori, ut monet Regula nostra (o) tantò in periculo majori vertatur. Nota est illius Canonici Regularis S. Aug. ad S. Victorem Parisiensem apud Cantipratanum sententia: Si fuisset de numero Prælatorum, fuisset de numero damnandorum. Ita nimirum teste S. P. N. (p) quæ hęc honorant, ibi onerant, quæ hęc relevant, ibi gravant. Applicari certè possunt illa, servata propor-*

Cult. I. Med. II. de vita S. Aug. post Conv. 155

portione, quibuscunque superioribus, quæ de Romanis Pontificibus olim pronuntiaverat, & ipse ex Canonico Regulari Monasterii S. Rufi propè Avenionem ad hanc maximam dignitatem assumptus Adrianus IV Nicolaus Hastifragus ante dictus. Romano Pontifice neminem esse miserabiliorem, conditione ejus nullâ miseriorem, totius ejus vitæ lætitiâ & felicitatem, esse amaritudinem. Cathedram Romani Pontificis esse spinosam, iter undique confertum aculeis, pondus tantæ molis, ut robustissimos premar, & confringar humeros. *Disce quoque sacrorum Canonum ac laudabilium Ordinis & Monasterii tui consuetudinum esse sedulus observator, haud verò otiosus neglector.* Qui timet Deum, nihil negligit. (q)

PUNCTUM VI.

EXpende. Augustinum sacra tiara redimitum, ut in Episcopali dignitate religiosæ vitæ tenorem commodius servaret, extruxisse in domo Episcopali alterum Clericorum Regularium monasterium, quos æquè ad Apostolicæ vitæ normam, præscriptis quibusdam Regulis ac legibus, quarum initium: *Hæc sunt, quæ ut observetis in monasterio, constituti, dirigebat.* Cum his vivebat eadem mensâ & eâ frugali, in qua præter olera & legumina in adventantium hospitum gratiam, & propter imbecillium infirmitates subinde carnes apponebantur. Hæc,
ut

ut

ut non minùs animi reficerentur quàm corpora, condiebatur vel sacra lectione, vel de divinis Scripturis disputatione. Ad hanc pendebat distichon seu lex quadam, detestans maledictiam & obrectationem in absentes, à quo malo sic abhorruit, ut interdum nec Episcoporum authoritati cesserit, quin minaretur à menta le surrecturum, nisi à talibus fabulis temperarent. Vasa, in quibus cibus & potus mensa inferebantur, erant lignea vel testacea, vel etiam marmorea. Vestis ejus extra Ecclesiam præter togam talarem albam, erat tunica linea & byrrhus, intra Ecclesiam Cappa Episcopalis, reliqua calceamenta & lectualia, quæ ex communi vestuario accipiebat, pari modo ex competenti & moderato habitu erant, nec nitida nimium, ceu abjecta plurimum, utpote qui non vestibus, sed moribus Sanctis placere cupiebat. Diem totum precationibus, sacrificio, doctrina, disputationibus, audiendis causis, litibus componendis, confutandis hæreticis dabat, noctis partem bonam sacris lucubrationibus decidebat. Itaque factum est, ut non solum obeundis Ecclesiæ suæ negotiis sufficeret, verùm etiam alias Ecclesias vel oratione præsens, vel scripto absens, merneret, doceret, institueret, confirmaret. Clericorum suorum leviter delinquentium pœna erat admonitio, gravius peccantium objurgatio, desperatorum & insanabilium veluti capitale sup-

supplicium erat ejectione à contubernio piorum,
Atque hæc erant munia Episcopalia Augustini.

Documenta.

IMitare ô Prælate Religiose, cujus officium sollicitudo, non celsitudo est, sanctum Patrem tuum. *Reputa te non potestate dominante, sed charitate serviente felicem. Præbe te juxta Regula tua præscriptum subditis tuis bonorum operum exemplum, corripe inquietos, consolare pusillanimes, suscipe infirmos, patiens esto ad omnes, disciplinam & in te & in aliis libens habeto. Pro Regularum & Statutorum observatione (qua certissima ex mente Alani de Solminihac nostri ad cælum via est) esto zelosus, exactissimam alioquin propterea Deo rationem redditurus. Aliis te natum cogita. Qui enim imperant, serviunt eis, ex mente S. P. N. (r) quibus videntur imperare. V. P. Petrus Forerius nosser, Superioris sub D. Augustini Regula militantis tesseram esse, plus amari, quàm timeri, assererat. Hinc ipse Canonicos sibi commissos, ut Pater filios, diligebat, quibus cor ipsius semper patebat totum inflammatum, ut eo incalescerent, & ad bonum, amoris illiciti, attraherentur: neminem etiam imperioso ac severiore oris habitu ab se amandabat, sed veniente exceptos faciem tam habebat comiter, ut nullus non ad eum invisens in abscessione sibi persuaderet, magnâ se*
apud

apud ipsum gratiâ pollere. (s) Roga sanctum Legislatorem tuum, ut suum regendi homines in via virtutis spiritum, & tibi a Domino bonorum omnium largitore impetrare dignetur.

(a) *Apud Hirnbaim. fol. mibi 226. (b) Lib. 2. Apum cap. 53. n. 19. (c) De Reg. Præl. cap. 1. (d) Epist. ad Galt. 69. (e) Lib. 3. cap. 44. (f) Lib. 3. cap. 27. (g) Hom. 39. ad pop. (h) Serm. de com. vita Cler. (i) Ad Cor. cap. 2. (k) Ser. 3. de Verb. Apost. (l) Lib. 4. Conf. cap. 22. (m) Lib. 1 c. 9. vita. (n) Lib. 29 de Civit. c. 19. (o) cap. 9. (p) Episc. 202. (q) Eccl. cap. 7. (r) lib. 19. de Civ. c. 14. (s) lib. 2. 4. vita.*

EXERCITIUM III.

MEDITATIO III.

De Virtutibus nonnullis S. Augustini.

Quasi sol refulgens, sic ille effulsit in templo Dei, Eccles. cap. 50.

PUNCTUM I.

EXpende. S. Paulinum, *Divo Legislatore nostro per litteras familiarissimum, eundem vocare Lucernam super candelabrum Ecclesiæ positam, haud dubiè ob insignes virtutes, quibus S. Augustinus in vita præditus, Ecclesiæ orthodoxæ illuxit. Consideranda autem comprimis est ejus animi demissio ac humilitas, ceu reliquarum virtutum basis, & salutis nostræ Mater, uti eam indigitat R. P. Petrus Forerius noster,*
di-

dignissimus *S. Augustini* filius, ac ævo nostro Lotharingiæ *Thaumaturgus*. (a) Patebat hæc, dum honores omnes & dignitates, earumque occasiones studiosè declinans, invitus in Presbyterum ob animi demissionem à Valerio Hipponensi Episcopo ordinatus fuit, Ejus insigne specimen dedit decem & tribus Confessionum libris, quibus sua peccata sæculis omnibus futuris patefecit, non solum Deo, sed hominibus quoque probro esse volens, nec tantum paucis quibusdam illius temporis, sed omnibus omnino posteris. Cùmque esset summo ingenio, non tantum severissimè scripta sua censuit, sed professus est, doceri velle ab aliis, promptus non minus esse *Discipulus* quàm *Doctor*. Eodem humilitatis ductu non tam præfuit, quàm subfuit primò sui instituti Clericis, dein civibus Hipponensibus: & non solum se gessit, acsi fuisset de sibi subjectorum numero unus, sed animo ac sensu seipsum depressit, aliisque se non tam imperare, quàm servire confessus est.

Documenta.

Disce ô Religiose Canonice, hanc virtutem à Legislatore tuo, ad quam & verbis efficacibus frequenter te hinc inde in suis doctissimis libris hortatur. Si quæras: inquit, (b) quid primum sit in religione & disciplina Christi? Respondebo: Primum est humilitas. Quid secun-

cundum? Humilitas. Quid tertium? Humilitas. Et quoties interrogabis, toties hoc dicam, Humilitas. Sicut enim Demosthenes in eloquentia priores, secundas, tertias dedit pronuntiationi, ita easdem dabo humilitati in schola Christi. *Hec virtus summis in amoribus ac pretio fuit R. P. Petro Forerio nostro. Relucebat illa ex fronte ipsius, relucebat ex oculis, nunquam non humum versus dejectis; ex ore etiam, nunquam ad laudes suas aperto; ex vestibis denique, ut dubium fuerit, veriúsne foret dicere, Petram humilitate vestitum esse, an verò humilitatem, ut in terris appareret, Patris Matincuriensis Personam induisse. Plura humilitatis à nostris exercita exempla adducere, angustia libelli hujus non patitur.*

PUNCTUM II.

Expende. Grandem Augustini zelum, quem quadraginta annis in procuranda Proximi salute prætulit. Episcopus multos abolevit abusus: libris & disputationibus convicit multos hæreticos, quos & convertit: succurrit magna liberalitate pauperibus, asseverans, officium Episcopi non esse, custodire aurum, & elemosynas petentium arcere manus, in quorum auxilia etiam argentum Ecclesiæ sit vendendum. Atque ne cuiquam defuisse videretur, undecunque se rectè facti alicujus occasio dedisset, id incomparabili suo in proximum amore perfecit, nul-

nullum declinans laborem in juvandis hominibus, nullam omittens occasionem procurandi divinum honorem, ubique fervidus, ubique consilio & auxilio, quoad posset, sublevans unumquemque, atque aded cives ac diocesanos suos, quos ipsemet invisebat, amans, ut D. Pauli instar, anathema pro Fratribus esse optârit. Hinc illæ ex zelo ipsius profectæ voces (c) *Nolo salvus esse sine vobis, nolo salvus esse sine vobis.*

Documenta.

Cura ô Religioſe Canonice: *ut in te vel minima saltem pars flagrantissimi zelus S. Legislatoris tui inveniatur. Ardeat in te, utar verbis D. Laurentii Justiniani (d) semper dilectionis flamma, quatenus calore tuo proximorum excutiat tepor, imò accrescat amoris incendium. Poteris planè inflammare cæteros, si fueris tu charitatis incendio concrematus, at si tu frigeas, si torpore jaceas, nullamque honoris divini & fraternæ amulationis sentias famem, quid proficies? Habeto itaque geminam charitatem, Dei videlicet & proximi, ut eodem, quo tu, repleantur spiritu, qui erudiantur à te. Ad hunc zelum capessendum instruunt te quoque verba S. Doctoris tui (e) scribentis: Unusquisque Christianus in membris Christi zelo domus Dei comedatur. Quis comeditur zelo domus Dei? qui omnia, quæ fortè ibi videt perversa, sata-*
L git

git emendare, cupit corrigere, non quiescit. Si emendare non potest, tolerat, gemit. *Hoc animarum zelo aestuabat R. P. Carolus Faure noster, cui nequiquam sufficiebat seipsum ad perfectionis studium sanctitatemque stimulare, totis viribus adlaborabat, ut depravatos hominum, religiosorum præsertim in Gallia Ordinis nostri, mores corrigeret. Ipsius certè fervori primordia sua debet reformata Canonico-Augustiniana in illo regno, atque amplè propagata corrente hoc seculo Congregatio. Voluisset, si potuisset ex omnibus locis vitia profligare, eorùmque loco virtutes implantare, tantùmque efficere, quantum ille, qui eodem instigatus zelo dicebat. In matutino interficiebam omnes peccatores terræ. Obiit pienuissimè Parisiis P. Carolus 4. Novemb. anno 1644.*

P U N C T U M III.

EXpende. Tenerum simul & ardentem S. Augustini erga Deum amorem. Ut enim fermè ingenii sublimitas affectum reddit arduum (quia tunc vires animæ magis ad obsequium intellectûs quàm voluntatis conspirant) sic è diverso in Augustino cum sublimi intellectu coaluit pia voluntas, ut illa ardentissimo amore in Deum ferretur. Unde ipse hoc amoris telo vulneratum se testatur (f) his verbis: *Sagittaveras tu cor nostrum charitate tua.* Quibus verbis adducti nonnulli viri graves (g) cor Augustini non tantùm spirituali vulnere seu tralaticio, verùm etiam

arca-

arcanis facrorum vulnerum JESU Christi stigmati-
tis lauciatum fuisse credunt: certè donatum ejus
amori, quo totus in Deum ferebatur, totusque
æstuabat, & facie ad faciem videret, saltem per
transennam, objectum illud amoris beatifici,
divinam scilicet essentiam, ut est in seipſa cla-
rè & intuitivè. (h) Discruciabatur porrò plu-
rimùm ob hoc, quòd divinam bonitatem ac pul-
chritudinem seriùs agnoverit. Unde cum ge-
mitu exclamabat (i) *Sero te amavi pulchritu-
do tam antiqua, & tam nova, serò te amavi, &
ecce intus eras, & ego foris, & ibi te quarebam,
& in ista formosa, qua fecisti, deformis irrue-
bam. Mecum eras, & tecum non eram. Ea
me tenebant longè à te, qua si in te non essent,
non essent.* Hunc divinum amorem spirant libri
ejus ubique, ut proinde non eruditionem tan-
tùm, sed etiam ardentissimam charitatem inde
quis possit ad se derivare.

Documenta.

O Si & tu, ô Religiose Canonice, dicere pos-
ses cum Cherubico Patre tuo, non dubiâ, sed
certâ conscientiâ. Domine amo te, percussisti
cor meum verbo tuo, & amavi te. (k) *Amor
iste sit finis exercitiorum & actionum tuarum,
ac terminus genuinus, ad quem aspiret, & ad
quem faciliùs obtinendum te à mundo & illius
rebus abstraxisti, qua te à rectè amando potuis-
sent*

sent impedire. Dole de vita præterita, qua Deum non amasti, sed potius noxiis, & nihil pro futuris operibus te tradidisti: quorum partem majorem natura, proprioque amori dedisti; nihil reliquum Deo faciens. Firmiter tene cum R. P. Petro Forerio nostro (l) perfectionem, imò sanctitatem perfectam in nullo alio statuendam, quam in desiderio reipsa existente, eoque insatiabili, Deo continue in omnibus actionibus & operibus placendi. Sapius ingemina cum Seraphino tuo, (m) amor meus, pondus meum, illo feror, quocunque feror. (n) Ad hunc divini amoris scopum collimabat cunctis actionibus suis, qua nisi veri amoris actus erant, Alanus de Solminihac noster, ut Deo uniretur modis omnibus, qui in vita presenti sunt possibiles, uti versando semper in ejus presentia, incessanter cogitando de ipso, & ex toto corde suo eum amando, nec non sine interruptione pro majori ejus gloria laborando.

PUNCTUM IV.

EXpende. Augustinum amoris divini felicitate junxisse cultum Deiparæ, quam pietate adeò singulari prosequeretur, ut nihil scire, nisi Mariam, nil scribere nisi Mariam videatur: quem tenerum affectum diversis locis operum suorum testatus est, dum ejus merita orbi proponit, & commendat. In ejus laudem officium cum Antiphonis & Responsoriis ipsum composuisse nonnulli tradunt. Hanc unicam
post

post Christum, spem peccatorum, præmiorum-
que expectationem vocat. Ingens est, ait, mi-
hi fiducia & amor in *Jesusum*, quoties ejus cru-
cem & vulnera intueor, sed parem amorem ad-
versus *Mariam* sentio, si ejus ubera, quæ Dei
Filius lactârunt, mecum considero. Ita inter
ubera & vulnera medius, quo me potiùs vertam,
ignoro: adeò me hinc Filii sanguis, inde ma-
ternum lac allicit. Verba illius ita sonant;

*Hinc pascor à vulnere,
Hinc lactor ab ubere,
Positus in medio,
Quo me vertam, nescio.*

Certè in tantum fiducia ejus in eandem Virgi-
nem Matrem assurrexit, ut dicere ausus fuerit,
se præ pietate Mariæ perire non posse, nisi spon-
te velit.

Documenta.

Imitare & tu ô Religiose Canonice, *magnam*
Encomiasten & Cultorem immaculate Virginis.
Cor ac cubiculum tuum ei consecra, in quibus-
vis tentationibus ad sinum illius cen ad amantis-
sime Matris recurre, ipsius opem, uti omnium
Religiosorum Patronæ, implora, atque variis, à
pietate dictatis exercitiis propitiâ eam tibi red-
de: gravibus necessitatibus pressus ad illam tan-
quam ad asylum securissimum confuge. Potestas
enim ejus, uti *Alanus noster de Selminihac as-*

ferere solebat, incredibilis est, nec minor est
 ejus nobis succurrendi voluntas. *Ipsam ama,
 quam colis, cole, quam amas. Sed tunc eam
 verè colis & amas, si imitari velis toto corde,
 quam laudas.* Ut verò in promptu sint tibi va-
 rii modi ferventer amandi, colendi, & veneran-
 di magnam Dei Matrem, Encyclopediam tibi
 exhibet R. P. Philippus Kifelius Societ. JESU in
 corona stellarum duodecim Bambergæ Anno 1672.
 impressa. Reperies in ea mille ducentas praxes
 in certas centurias distributas. Utere illis, ac
 roga frequenter ipsam, ut velit esse mater Ordinis
 Canonico-Augustiniani & filiorum ejus, tuque
 illius ope in Dei gratia & in hoc Ordine persistas,

(a) In Proœmio Constit. Cong. salu. (b) Epist. 56. (c)
 Hom. 28. c. 2. (d) Lib. de compunct. (e) Tract. 10. in Ioan.
 post med. (f) lib. 9. Conf. 1. (g) Apud Corn. Lancil. in
 vita S. Aug. lib. 3 cap. 43. (h) Refert id R. P. Simpli-
 cianus Sant Martinius Ord. S. Aug. Regius Profess. SS. Theo-
 log. Tolosanus n. 61 in vita S. Aug. apud Iacobum Lobe-
 rium S. I. in Gloria Patri. In Augustino quest. 2. §. 5. (i)
 lib. 10. Conf. c. 27. (k) lib. 10. Conf. c. 10. (l) lib. 2. vita
 c. 3. (m) lib. 3. Conf. c. 9. 10. (n) lib. 3. c. 19. vita.

EXER-

EXERCITIUM IV.
MEDITATIO IV.

De virtutibus Religiosis S. Augustini.

Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.
Matth. cap. 19,

PUNCTUM I.

Expende. S. Augustinum construenda bina Clericorum in communi sine proprio viventium monasteria imitari voluisse sanctos Christi Apostolos, quos vitam communem ac ceteræ Religiosæ vitæ substantialia, paupertatem scilicet, castitatem & obedientiam vovisse post S. Augustinum (a) S. Thomam (b) plurium Theologorum, Dominici Soti, Petro Paludani, Alphonsi à Castro, Gabrielis Penoti (c) Joannes Baptistæ Melegarii (d) constans est sententia. Paupertatis proinde ipsum exactum observatorem fuisse, ex sequentibus discet. 1. Nondum militiæ Clericali adscriptus, paternam domum ac agros quosdam, quos possidebat, vendidit pretio in pauperes distributo. 2. In victu & vestitu, uti & in aliis omnibus sectatus est auream mediocritatem, vestes accipiens ex communi vestiario: clavem vel anulum nunquam gessit: vestem sericam, byssinam aut vulgo pretiosam induere prorsus erubuit: & si quæ similis offerebatur, mox vendebat, pretio duntaxat in commune

redacto. Eadem virtus paupertatis elucebat in Episcopalibus ornamentis, *Pedo*, neutiquam ex argento vel auro, sed his longè vilior materia, *Mitra*, ex linteo albo duntaxat confecta. 3. Licet Episcopales redditus essent satis opimi, nihil tamen ex iisdem in sumptus aulicos, nihil in pompam inanem, nihil in amicos unquam derivari passus est, sed quidquid suæ, suorumque sustentationi superfuit, in pios usus impendit. 4. Testamentum nullum condidit, quia unde faceret, pauper Christi ampliùs non habuit. Jure merito proinde S. Mater Ecclesia *Amatorem Paupertatis* ipsum appellat.

Documenta,

Disce, ô Religiose Canonice, *Paupertatem* in paupertate amare, quæ virtus Petro nostro Forerio (e) est prorsus heroica, atque murus fortissimus Ordinis nostri. *Vestes tuæ, supellex tua paupertatem redoleant. Illud quod vilius est, magis eligas: Superflua non habeas, imò in ipsis rebus necessariis defectum aut inopiam ludenti ac hilari animo sufferas; fucata quippe nimis imò nulla est paupertas, quæ nihil sibi deesse, omnibus affluere vult. Paupertatis amoretunicam novam nullam admisit B. Andreas Novariensis à Congregatione Lateranensi Canonicus Regularis, nisi priore, quam unicam semper habebat, prorsus absoluta; pellibus verò ac materia pretiosiore,*

fiore, *Rassam* Itali vocant, nunquam fuit usus.
(f) Non minori studio paupertatem sectabatur
R. P. Petrus Mutman noster, *Præpositus* & *Archi-Diaconus Garsensis* in *Bojaria*, cujus tunica
ut plurimum jam erat attrita, calcei simplicissimi
formæ, itaque alterius Religiosi usu nonnihil
denovati. *Sarrocio* nulla inerat artis aut elabo-
rationis singularis elegantia. Si quæ chartula aut
ligni analecta in terram projecta erant, ne quid
periret, ipse de terra sustulit, atque ad aliquem
saltem usum convertit. (g) *Alanus* *Episcopus*
Cadurcensis, ut verè pauper Religiosus diem clau-
deret extremum, linteum, quo corpus ejus de-
mortuum involveretur, eleemosynæ loco sibi a *Puel-*
larum orphanorum superiore concedi postulavit.
Quam nihil porrò redditum *Ecclesiæ* suæ *Cadurcen-*
sis in nepotes & consanguineos suos expenderit,
asserens se illorum non *Dominum* sed *Administra-*
torem atque in usus pios vel pauperum dispensa-
torem duntaxat esse, longum foret hic recensere,
legi ea possunt in vita ejus. (h) Eiusdem cum
Alano mentis erat *Claudius Sanctesius* è *Canoni-*
co Regulari Ebroicensis *Episcopus*, rogatus enim
à sanguine sibi junctis, ut pecunias aut quidpiam
aliud ipsis daret, audacè id denegabat, pœnas
gehenna causatus, quibus addicendus foret, si
bona *Ecclesiæ*, quæ ipsis non essent, pro libitu
in eorundem favorem elargiretur. (hh)

PUNCTUM II.

Expende. Castimoniam *S. Augustini*, quæ licet Manichæorum hæresi infectus pro libitu ac carnis æstu incautiùs in leges castitatis ac pudicitiaë impegisset, ad Deum tamen conversus omnes libidinis illecebras, earumque minutissimas occasiones studiosissimè devitavit, adeò quidem, ut nec sororem, licet Deo dicatam, nec propinquo gradu cognatas fœminas ad domesticum admitteret contubernium, & Collegia mulierum, quæ instituerat, rarò admodum inviseret, nec omninò cum ulla fœmina misceret colloquium, non præsentibus Clericis, aut aliis matronis, nisi forte quid esset arcani, quod unius auribus esset committendum.

Documenta.

Imitare, ô Religiose Canonice, hanc *S. Patris* tui castitatem, ex ipsius sententia. (i) Omnibus quidem, sed maximè Ministris Altaris Christi necessariam, quorum vita debet esse eruditio, & assidua salutis prædicatio. Apprehende, ex consilio ejusdem *S. Doctõris* tui (k) contra libidinis impetum fugam, si vis obtinere victoriam. Nec tibi verecundum sit fugere, si castitatis palmam desideras obtinere. Unde ab omnibus Christianis, præcipuè tamen Clericis seu Monachis, indigna & inhonesta familiaritas fugienda est, quia sine ulla dubitatione, qui familia-

ri-

ritatem non vult vitare suspectam, citò dilabatur in ruinam. Hanc doctrinam Patris sui sedulo imitati fuerunt Alanus de Solminihac & Petrus Forerius nostri, quorum hic adhuc Curionem agens in edes suas nullam foeminam, ne consanguineam quidem imò nec matrem ipsam recipere voluit. Mulieri nulli unquam loquebatur, nisi quopiam è nostris comitatus, quod si solus aliquam adire cogeretur, nonnisi ad duos vel tres passus eidem appropinquabat, versaque in aliam partem facie, aurem praebebat. Atque licet is Congregationem sanctimonialium Domina nostra instituerit, nunquam tamen cum iisdem agebat clathris apertis, quod si easdem apertas reperisset, aufugiebat inde, vel in angulo se occultabat, nunquam proditurus, nisi omnibus diligenter obseptis. Semel impudicam quandam foeminam castitati sua insidiantem, atque jam edes Parochiales ipsùmque Petri conclave penetrare cupientem, arrepto baculo, ut lupam, fugavit, pueros etiam hortatus, ut eam, non indicatâ tamen justæ punitionis causâ, porrò insequerentur. (1) In Alani palatium, quamdiu Episcopalem tenuit, vel in ipsius arcem Mercuesium nulla foeminarum pedem intulit, quòd si necessarium foret cum iisdem colloqui, fiebat id in Ecclesia Cadurci, vel supra terreum aggerem, si Mercuesii moraretur. Parisiis aut alibi constitutus, noluit in ulla domo divertere nisi sub ea conditione, ne vel sub

suum

suum vel domesticorum suorum conspectum ullo prorsus femina veniret, à quibus etiam nullum servitium sibi fieri admisit. Nunquam etiam à conversione sua solus cum femina, quarum, no quatuor quidem in sua Diœcesi ex facie noverat, fuit locutus, arbitrum semper adhibens quempiam è suis Religiosis. Unde morti proximus ingenuè Confessario suo R. P. Lamic Priori Cancellatensi fassus est, se à Deo castitate ac virginitate donatum fuisse. (m)

PUNCTUM III.

EXpende: Obedientiam S. Augustini, quam verbis more suo efficacibus passim commendat, maximè integro illo libro, quem de humilitate & obedientia conscripsit: Credibile autem haud est, ipsum aliquid aliis persuadere voluisse, quod ipse agere noluerit. Et, si ex mente magni Doctoris nostri (n) Obedientia illa est, qua præceptis obtemperat, obediens certè fuit Augustinus, cum mandatis Valerii Episcopi, varia ei concionum, disputationum cum hæreticis, aliarumque functionum munia injungentis, morem gessit, atque juxta Regulas, quas Clericis suis tam in primo quàm secundo Monasterio servandas præscripsit, mores suos composuit. Obediens etiam fuit decretis Conciliorum œcumenicorum & Provincialium, quod inde patuit, dum à se denominatum in Episcopali munere successorem Eradium, se vivente, Epi-

Episcopum contra leges Concilii Nicæni con-
crari noluit. Atque licet virtutum studiosissi-
mus fuerit *Augustinus*, obedientiam tamen plùs
quàm omnes virtutes valere (o) asserere ausus
est: Eam animæ oppido proficuum esse docuit
(p) his verbis: *Nihil ita expedit anima, quàm
obedire, & si expedit anima obedire in seruo, ut
obediat Domino, in filio, ut obediat Patri, in
uxore, ut obediat viro, quantò magis in homine,
ut obediat Deo.* Hanc denique esse astruit, pro-
pter quam accipiet homo præmium vitæ æter-
næ. *Fac opus, inquit, (q) & accipe præmium.
Quod est opus? Obedientia. Quod est præmium?
Resurrectio sine morte.*

Documenta.

O Religiose Canonice conare, ut & obedientia
tua, voto firmata, perfecta, Deo grata ac
meritoria sit, quod obtinebis, si erit 1. prompta
in iis, quæ ad religionis exercitia, ad regularem
disciplinam & mortificationem pertinent. 2. Si
cæca ad rationes præcepti scrutandas. 3. Si hi-
laris, nam serenitas in vultu, dulcedo in sermo-
ne multum colorant obedientiam obsequentis, te-
ste *Bernardo*. (r) Si fortis & constans in diffi-
cilibus æquè ac facilibus exequendis. Verus obe-
dientia cultor non expectat manifestum superio-
ris imperium: sufficit ei imperantis votum aut
nutus, aut minimum mentis indicium, cui quan-

tocius parere gestit. Mens enim iusti meditatur
 obedientiam. (s) Imo cum B. Joanna de Cruce
 campanulam & quodvis signum obedientia, Dei
 esse vocem reputat. Guido Audubertus Mona-
 sterii Cancellatensis sub Magistro Magno Alano
 Abbate Religiosus Tyro, prater quod abnegata
 propria voluntate nihil sciret, nisi obedire, om-
 niaque juxta amussim sanctae Obedientiae facere,
 mori nonnisi ex obedientia voluit, quare ad ma-
 gistrum & Abbatem suum Alanum moribundus
 conversus, jube, inquit, ut moriar, qui ubi id
 se posse quidem permittere, non jubere, reposuis-
 set, Deo jubente ergo, inquit, & te permittente
 ego moriar, atque hac ratione genuinus ista obe-
 dientiae filius vitam obediendo clausit. (r) Pa-
 ri modo nonnisi jussa vitam finiit Anna Bueffmay-
 rin Parthenonis Inzhoviani in Suevia Canonica
 Regularis. Fatalem etenim horulam sibi adesse
 sentiens Dominam Prepositam suam tunc presen-
 tem in haec verba fuit allocuta: Defraudari no-
 lo, & moriens obedientiae merito, e cujus virtu-
 tis ductu vivens cuncta mea peragere studui:
 imperium tuum duntaxat exspecto, quo obtento
 animam pientissime exhalavit. (u)

(a) Lib. 7 de Civ. cap. 4. (b) 22. q. 88 a. 4. ad 3.
 (c) lib. 2. hist. Trip. c. 5. (d) in Instit. Can. Regul. fol. 5.
 (e) lib. 2. cap. 8. (f) Pennot lib. 3. cap. 51. n. 4 (g)
 Ex horto sacro MS. P. Ioan. Chryf. Hageri ejusdem loci
 Can. Reg. Obiit Petrus Mittman 29. Augusti anno 1645.
 (h) lib. 2. c. 19. (hh) ex vita per P. Claudium Molini-
 811.

rum. Decessit Sanctesius 17. Octobris anno 1591. (i) Sermon. 249. de Temp. (k) Sermon. 250 cap. I. (l) ex vita. (m) ex vita (n) lib. de bon. conjug cap. 23. (o) Tract. 2. de hum. & obed. cap. 9. (p) in Psal. 70. Conc. 2 (q) de Symb. lib. 1. cap. 3. (r) Sermon. ad FF. de monte Dei. (s) c. 15. Prov. (t) Anno 1639. ex lib. I. c. 15. vita Alani. (u) ex documentis transmissis.

*Encomium Obedientiae datum à Sancto
Augustino.*

Apud R. P. Eligium Bassæum Capucinum
in Floribus Theol. Mor. Tom. 2. verbo Obedientia n. 21.

Obedientia est, quæ concordiam conservat in Angelis, pacem nutrit in Monachis, tranquillitatem generat in civibus. Hæc est illa, sine qua respublica stare non potest, sine qua familia aliqua regi non potest: quàm enorme vitium, quod obedientiæ contrarium est, per hoc diabolus cælum perdidit, per hoc homo Paradisum amisit, per hoc Saul regnum, per hoc Salomon amorem divinum. O sancta Dei Sponsa Obedientia, tu perfecta scala, quâ in cælum ascenditur, tu quadriga, qua Elias vectus est in Paradisum, in porta Paradisi fidelium, & clausura reorum inferni. O sancta Obedientia! tu patientiam probas, tu mansuetudinem examinas &c.

EXER-

EXERCITIUM V.
MEDITATIO V.*De ultimo morbo & morte S. Augustini.*Appropinquaverunt dies Mathatiae moriendi, & defunctus est. *Machab. 2. v. 49. & 70.*

PUNCTUM I.

EXperde. Augustinum senio, vigiliis, asperis in domando corpore exercitiis ac pluribus laboribus pro Ecclesia & proximi salute exantlatis; fessum, ut sibi intentius viveret, qui haecenus studiosè aliis vixerat, quadriennio ante mortem, quasi illius praescium, à negotiis externis abstinuisse, Eradium Presbyterum in Episcopali functione adiutorem adlegisse, libros à se conscriptos, quasi ad incudem revocasse, atque accuratius recognovisse, nec non in illo desiderato otio, totum se studio pietatis, velut ad mortem, *quod est magnum negotium*, diligentius se preparando, dedisse.

Documenta.

O Religiose Canonice discce, qui nescis, quando, ubi, quomodo morieris, certa tamen morti à divina justitia destinate, esse sollicitus, providus, & semper suspensus ad nocturni furis, ad ignota hora appulsum, ne imparatum te mors repente opprimat. *Librum conscientia tua ma-*

turi

turè inspicere, actiones præterita vitæ examina: Semper tibi, ex doctrina S. Patris tui (a) ob oculos versetur ultimus dies, & cum diluculo surrexeris, ne ad vesperam confidas te pervenire, & cum in lecto membra deposueris, de lucis non confidas adventu, & sic facillimè poteris cor tuum à vitiis & concupiscentiis malis refrænare. Nihil etenim, eodem teste (b) sic homines à peccato, à tepore, à malè vivendi consuetudine revocat, quemadmodum mortis imminētis cogitatio. Tibi dictum puta, quod olim S. Legislator tuus è superiore loco ad plures dixit: (c) Diem mortis ante oculos semper ponite, & ad emendationem, quantum potestis, festinate, nolite negligere, quod vos pius Dominus peccantes sustinet, quia quantò diutiùs expectat, ut mores emendatis, tantò graviùs judicabit, si neglexeritis, si fortè putatis, quia finis mundi tardiùs veniat, vel suum unusquisque consideret finem. Ecce dum libenter ac jucundissimè moratur homo in mundo, multaque in longa tempora disponit agenda, repente rapitur in morte, improvisus aufertur à corpore: sed iste beatus est, qui semper illam ante oculos habuit, & sollicitus extitit, in illa mortis hora paratus inveniri. R. D. Michael Fischer Præpositus & Archi-Diaconus Rottenbuechensis in Bavaria, ne memoriam mortis unquam eleponeret, locum ferali thalamo, cui nobiles cor-

M

po-

poris sui exuvias, communi olim mortalium omnium fato crediturus erat, eum sibi ipse elegit, qui quotidiano sui aspectu, sortis illum suae commonefaceret. Sepulchrale insuper saxum, jam pridem ante confectum, in domestico sacello, velut continuum mortis monitorem oculis objecerat, cui praefer suum nomen, tres etiam priores saeculi, in quo vivebat, numeros volebat insculpi, ut ex incompleta numerorum serie certam sibi conjecturam faceret, complementum numeri à morte addendum, quae ipsi obtigit 27. Martii Anno 1663.

PUNCTUM II.

Expende. Wandalis ex Hispania in Africam irrumpentibus, atque sua saevitia nulli aetati, nulli sexui, nec ipsis Sacerdotibus parentibus, sed cladibus ac incendiis omnia devastantibus, tandem etiam Hipponensem Civitatem obsidione cingentibus, *Augustinum*, qui strenuè trium mensium spatio, & Ducis & Episcopi munere functus fuerat, quàm civis fortiter ad resistendum hosti hortando, quàm cælum alterius Moysis instar pro solutione obsidionis precibus fatigando, jam frequentibus aliàs corporis infirmitatibus obnoxium, in gravem tandem morbum incidisse, qui fatalis ipsi, sed diu optatus erat, eoque durante decem illis diebus, mortem ejus antecedentibus, ne fortè assidua ejus de rebus cœlestibus ac fervens oratio præpediretur, vetuisse, ne extra illam horam, quàm eum Me-

dici

dici accedere solebant, quispiam ipsum conveniret.

Documenta.

O Religiose Canonice, ut & tu mortem potius optes, quam timeas, oportet te ita vivere, ac si post horam unam esset emigrandum. Decus prius desinere, quam desinas, finem facere, quam accipias: mori quam moriaris, sepeliri quam sepeliaris: hoc est, prius oportet desinere malè & tepidè vivere, quam desinas vivere. Laborat, verba sunt S. P. N. (e) Homo moriturus, ne moriatur, & non laborat, ne peccet homo in aeternum victurus: & cùm laborat, ne moriatur, sine causa laborat. Id enim agit, ut multùm mors differatur, non ut evadatur: si autem peccare nolit, non laborabit, & vivet in aeternum. Mortem certè non timuit, sed in votis potius habuit R. D. Valentinus Steurer Prapostitus Weyarensis in Bavaria die 3. Decemb. anno 1659. defunctus, qui sibi tumulum, in quo condiendum defuncti corpus, propriis manibus, erutâ terrâ opere lateritio in vivis adhuc extruxerat. (f)

PUNCTUM III.

Expende. Augustinum doctrinâ illâ, quàm alios docuerat, nempe neminem quantumvis justum sine congruo noxarum dolore oportere vitâ excedere, & ipsum usum fuisse, atque in adversa lectuli parte Psalmos illos, qui de pœ-

nitentia dicuntur, majoribus characteribus exaratos, appendi jussisse, quos identidem oculis non tantum intueretur, sed dolenti corde legeret, flendo relegeret, atque legendo continuos contritionis motus in se excitaret, ad beatam illam requiem aspirans, quo tanto jam tempore omnes suos conatus, studia ac labores praeferat.

Documenta.

O Religiose Canonice, dum sanus viribus, mentisque compos adhuc es, de piis ac devotis exercitiis tibi prospice, quibus in ultimo morbo, fatalique lectulo pro anima tua solatio utaris, vel ut ab aliis tibi, viribus destituito, agonique proximo, hoc postremum charitatis obsequium exhibeatur: Nimis enim serò, ex mente S. Patris tui (g) parantur remedia, dum mortis imminet pericula. R. P. Petr. Forer. moriturus instabat, ut Patres sui alternatim Psalmum recitarent quinquagesimum, quod & ipse faciebat interpositis mille singultibus & suavissimis cum Deo colloquiis, cujus tribunali mox sistendus esset. Cum deventum fuit ad Stropham: Ne projicias me à facie tua &c. vita ex oculis fluere videbatur. Porro tu da operam, ut preces quasdam saepe ac quotidie pro felici mortis hora recitando tibi facias familiares.

PUN:

PUNCTUM IV.

EXpende. Tandem placidissimam mortem *Augustini*, quam membris omnibus sui corporis incolumis, integro aspectu, astantibus suis Clericis, quos ad vitæ sanctimoniam hortabatur, appetiit, percepto priùs SS. Dominici Corporis Viatico, quod in hæc verba, dum ejus cubiculo inferretur, allocutus esse dicitur: Ave principium nostræ creationis & reparationis: Ave sacrificium nostræ reconciliationis: Ave artritodum nostræ curationis: Ave Viaticum nostræ peregrinationis: Ave solatium nostri laboris: Ave refugium nostræ tribulationis: Ave præmium nostræ expectationis (h) Testamento auri argentique vel alterius rei. caducæ reliquit nihil, omnia jam pridem, dum valeret in pios usus expendens. Ejus tamen loco legavit à se conditorum librorum thesaurum incomparabilem, animarum salutem perutilem, ac Ecclesiæ Dei prorsus necessarium.

Documenta.

O Religiose Canonice, ceteras inter piè ac sanctè moriendi curas hand postrema tibi sit, sacratissimi Corporis ac Sanguinis Christi, in quo salutem nostram positam voluit S. P. N. (i) eo in articulo perceptio. Optimum est die Jovis sive quinta quavis feria, vel in ipsa communionem, si communices, aut Sacrificio Missæ, si Sacerdos

ad aram lites, vel ad aspectum SS. Eucharistia petere gratiam viatici sancte sumendi. Christus certe Sacramentum istud ultimâ vita sua hebdomadâ die Jovis instituit. Quintâ ergo quævis feriâ de ultima vita tua feriâ, & Eucharistica illius feriâ annona esto sancte sollicitus, ne moriaris jejurus. Cibis ille incomparabilis, ineffabilis, viaticum tibi erit saluberrimum, redemptionis tuæ pretium & munimentum, & redempti munimentum. (k) *Id, cum cubiculo, in quo R. P. Petr. Forer. ad mortem decumbebat, inferretur, ad primum illius conspectum in hac submissionis plena verba prorupit: Domine non sum dignus, ut ad me venias, ejiciendus potius essem in sterquilinum, ibidem à canibus & corvis invisendus, quàm ut tuâ me præsentia digneris. Sumptâ verò Eucharistiâ subdidit: Et quid unquam in tantarum gratiarum vicem rependere possum? num ut obsequar tibi, oportet, ut hunc mortis calicem æquo excipiam animo? excipiam omninò Deus meus, excipiam hunc æquissimo animo, propensissimâque voluntate, dummodò cum tua gratia id fiat. Benedicite omnia opera Domini Domino, propter maximum beneficium, quo me primùm affecit, & quod linguæ meæ deficit, supplete. 1) R. D. Michael Fischer Religiosissimi Rottenbuechensis in Bavaria Collegii & ipse Religiosissimus Antistes, morti proximus, perceptoque non in lecto, sed de*
genu

genu in Sacello domestico S. Josephi, ad quod se deportari voluit, maxima devotione, nec sine lacrymis, sacro Viatico, Canonicis suis Religiosis ad se accitis ultimum vale, porrecta unicuique manu, dicens, eosdem in hac verba allocutus est: Manete charissimi in vinculo pacis, in unitate spiritûs & fraterna charitate.

(a) Lib. de salut. doct. c. 39. (b) lib. 2 de Genes. contra Manich. c. 8. (c) Serm 13. (d) ex concione funebri per P. Damianum Brigant. Capuc. (e) Tract. 49. in Ioan. (f) ex litteris mortualibus. (g) lib. de discipl. Christ. (h) P. Corduba lib. de juvand. morib. part. I. c. 6. (i) in Psal. 33. (k) lib. 2. de juvand. morib. c. 2. (l) vita l. 1. c. 24. (m) ex Concione funebri.

EXERCITIUM VI. MEDITATIO VI.

De Corde S. Augustini.

Cor sapientis in dextera ejus. *Eccles. 10. cap.*

EX primis Dei amatoribus *Augustinum* esse, Cor, amantium symbolum, quod sapientissimi hujus Doctoris manus appingunt pictores, probatque Ecclesia, elingue licet illud sit, clare eloquitur. Id verò, cur ad *cælum porrectum*, cur *accensum*, cur *sagittis transfixum*? devotioni tuæ ô *Religiose Canonice*, quæ ingenua est, expendendum relinquitur. Itaque

PUNCTUM I.

EXpende. *Augustinum*, Cor, in medio corporis aliàs constitutum, extra illud ad cælum elevatum tenere. 1. Ut insinuaret, cordi suo minùs sufficere locum à natura ei præfixum, sed angustix illius ac omnis motæ, ob amoris intensiorem, impatiens, foras erumpere, atque illuc ferri, quo thesaurus ejus *desiderabilis & incomparabilis* (a) Deus scilicet *verum æternorum collium desiderium*, esset. *Tibi, dixit, suspirat* (b) *cor meum, quasi vultum tuum, vultum tuum Domine requiram.* Et (c) *fecisti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Ardor enim charitatis, ipso met teste* (d) *sursum rapit, in cælum levat.* 2. Ut indicaret se cum Doctore gentium, (e) quæ rursus sunt quærere, quæ rursus sunt lapere, non quæ super terram. *Sursum*, clamat (f) *cor, sursum cogitationem, sursum amorem, sursum spem, ne putrescat in terra. Charitate* (g) *sursum habitemus, charitate illa, qua diligimus Deum. Creatus enim est homo erecta in cælum corporis forma, admonens eum, que sursum sunt sapere.* (h) 3. Ut cor suum ad altare Domino Deo consecraret, juxta doctrinam à se traditam. (i) *Cùm illud [cor] ad Deum sursum est, ejus altare cor nostrum est.* 4. Ut Deo postulanti cor suum, illud ceu munus ditissimum ac flagrantissimum thymiana offerret, Deo

Deo siquidem suavissimum adolemus incensum, cum in eius conspectu pio sanctoque amore flagramus. (k) 5. Ut terrena despiciere, alumnos suos ceterosque homines doceret. Pone; inquit, (l) in terra terrena, sursum cor! Qui enim vult cor sursum habere, ibi ponat, quod amat, & in terra positus carne, cum Christo habitet corde (m) & in alio loco (n) Corpore quidem ambulamus in terra, corde tamen habitamus in cælo: habitamus ibi, si illuc aliquid mitimus, quod ibi nos teneat: nemo enim inhabitat corde, nisi unde cogitat, inde autem cogitat, ubi thesaurizat. 6. Denique, ut iter ad felicitem æternitatem adipiscendam monstraret. Nemo enim, ex sententia ipsius (o) ad beatitudinem pervenit, nisi huic saculo moriatur, non morte omnium, qua corpus ab anima deseritur, sed morte Electorum, qua etiam cum in carne mortali adhuc manetur, cor sursum ponitur.

Documenta.

O Religiose Canonice, sequere exemplum Sancti Patris tui. Leva cor tuum in cælum, ne putrescat in terra, affige illud cælo. Vis scire modum? Deum diligendo. Machina enim cordis, inquit Magnus Gregorius (p) est vis amoris, quæ, dum cor à mundo extrahit, in alta sustullit; Sursum quoque cor habeas ex dictami-

M 5

ne

ne Regula tua cap. 1. & terrena ac vana non
queras. Hinc sapiens anhelat:

Jesu, qui teneris stringis pia corda catenis,
Fac inea cœlestis viscera stringat amor,

PUNCTUM II.

EXpende. Cor Augustini inflammatum, non
alia sane, quàm divini amoris flamma, quæ
cor illius ita corripuit, ut vim illius neutiquam
cohibere valens, foras eruperit: Nihil enim
tam durum atque ferreum, quod non amoris igne
vincatur. (q) Nonnullas hujus amore divino
succensi pectoris, flammulas inspicere, & calore
illarum exardescere. Totum cor meum flammæ
amoris accendat, nihil in me relinquat mihi, nec
quod respiciam ad me ipsum, sed totus in ea, tan-
quam inflammatum abs te. (r) Deus meus amo-
re magno, magisque amare recupio. (r) Da mi-
hi ut amem te semper quantum volo, quantum
debeo, ut tu solus sis tota intentio mea. Fac ut
sicut flamma urens totus ardeam in tui amoris
dulcedine, & quem aqua multa in me nunquam
possint extinguere. (s) Deus meus accende me
igne tuo, amore tui, ut totus dulcedine amoris
tui plenus, totus flammâ charitatis tuæ succen-
sus, diligam te ex toto corde meo. (t) Converti
meum torporem in ferventissimum tui amorem,
accende in me tuum amorem. (u) Scis occulto-
rum cognitor, quoniam non solum terra, sed om-
nibus, quæ in ea sunt, tu mihi charior es: sed
etiam

etiam ipso cælo, & omnibus, quæ in eo sunt, tu mihi acceptabilior es: Diligo enim te super cælum & terram, (w) Domine, si omnia mei corporis ossa forent lampades aurea, & sanguis omnis, qui per corpus est diffusus, in pretiosum balsamum verteretur, eum in tui honorem sincerem conflagrare. Si vena mea omnes nervique vincula forent aurea, inseparabiliter te cordi meo alligarem. (x) Tandem Seraphicus amor Augustini in Deum ita sublimis fuit, ut neququam dicere dubitaret: Si Deus esset Augustinus, Augustinus verò Deus, perlibenter se divinitati renuntiaturum, ut ipse Deus foret. (z) Atque si vera est Catonis Senioris sententia: Amantis animam in alieno corpore vivere. Augustini amantis animus in Christo semper vixit, ibique magis fuit, ubi amabat, quàm, ubi animabat, parvique pendebat omnes labores, omnes injurias, omnesque hæreticorum persecutiones. Unde dicebat: (aa) Nullo modo esse onerosos labores amantium, sed ipsos delectare, sicut venantium, piscantium, vindemiantium, negotiantium. Interest enim, quid ametur; nam in eo, quod amatur, aut non laboratur, aut & labor amatur. Verbo, totus amor & cor fuit Augustinus, ut meritò ipsum quædam Africa civitates ob eximium ejus in Deum amorem cor sanctum cognominârunt. (bb) Nec contentus Augustinus, quod in terris existens Deum ardentissimo com-

complexus fuerit amore, in cælo nunc positus id agit, ut eodem Viatores Creatorem tuum prosequantur ardore, unde pro cordibus illorum omnium visus tuit orare, qui per ipsius merita divinum amorem obtinere desiderant, (bb)

Documenta.

O Religiose Canonice, ô si cor tuum non alieno igne iracundia, vindictæ, invidia, ambitionis, concupiscentie carnalis, sed amoris divini succenderetur, succensum Deo in odorem suavitatis concremaretur! quam felix fores ita mori, & Phœnicis instar renasci non mundo, sed cælo! Roga Seraphicum Patrem tuum, ut cordi tuo hunc amorem, si non integrum, nonnullas saltem illius scintillas ab eo in cælis impetret, quem in terris tam ardentem dilexit. Sapiens ingemina:

Ure Deus mihi corda, volo cinis esse; sed esto Urens, æternum ferveat igne cinis!

PUNCTUM III.

Expende. Cor Augustini sagittâ, non quidem ex ferro, calybe aut alia materia confecta, sed divini amoris spiculo transfixum, indicare cum flagrans ejus desiderium amoris Dei, tum efficaciam ac virtutem in corde ipsius. *Confige, suspirat [dd] cor meum jaculo tui amoris, ut dicat tibi anima mea, charitate tua vulnerata sum, ita ut ex ipso vulnere amoris tui uberrime fluant lachrymæ.* Et alio in loco [ee] *sancia Domine inte-*

interioris hominis mei arcana tui amoris jaculo,
 & tepentis jecoris medullas sagittis salutaribus
 penetrando succende, atque amore tuo intima men-
 tis & corporis universa depasce. Ut verò omne
 obstaculum huic amori amoveret, nudemus, in-
 quit [ff] *membra nostra huic vulneri, nudemus*
sagitta electa, qua Christus est, bonum est hoc vul-
nerari sagitta. Imò hoc desiderio suo potitum
 se esse fatetur, [gg] *Sagittaveras cor nostrum*
charitate tua, & gestabamus verba tua trans-
fixa visceribus. Sagittæ hæ in corde *Augusti-*
ni fuerunt eloquia Dei, quæ ille [hh] *sagittis*
 comparat: Ait enim [ii] *cùm transfixa fuerint*
corda sagittis verbi Dei, amor excitatur, & l. 10.
conf. c. 6. Percussisti cor meum verbo tuo, &
amavi te. Ita nimirum eodem teste expertissi-
 mo: [kk] *Novit Dominus sagittare ad amorem,*
& nemo pulchrius sagittabat ad amorem, quàm
qui verè verbo sagittat: imò sagittat cor aman-
tis, ut adjuvet amantem, sagittat, ut faciat
amantem. Proinde meritò *S. Augustinus* cum
 dilecta *Sponsa Cant. 2.* dicere potest, *amore vul-*
neratus sum, vel ut Pfellus apud Theodoretum
 [ll] *legit: Sagittâ amoris tui confixus sum.* Cha-
 ritas enim habet sagittas suas, habet & vulne-
 ra sua. O *felix Cor Augustini,* hoc divini amo-
 ris spiculo sauciatum, quod vulnus quidem in-
 fligit, sed non affligit, vitam non adimit, sed
 ne-

190 Pars II. Alim. Piet. Augustiniana
necem pellit, sagitta enim Domini sagitta salutis. [mm]

Documenta.

O Religiose Canonice, Cor tuum, membra tua ardentibus sagittis Christi pande, ut iisdem vulneratus ardeas amore Dei, salubre enim ac decorum est, vulnus a charitate accipere, quod ex mente S. Patris tui [nn] ad veram salutem rapit, & qui hoc vulnere non fuerit vulneratus, ad veram sanitatem non poteris pervenire, *Sepius suspira* :

His moriar telis, his me confige sagittis!
Non potero fato nobiliore mori,

PUNCTUM VI.

Expende. Miranda illa, quæ de corde S. Augustini ab Authoribus fide dignis [oo] referuntur. 1. Quod illud crystallo inclusum ad Hymnum Ambrosianum *Te Deum laudamus*, ad verba *Sanctus, Sanctus, Sanctus* à Clericis decantata, tripudiantis in modum movere se cœperit, & quasi os ad laudem Dei aperuerit, tanquam diceret: O sancta Trinitas, te dictando, prædicando, scribendo, canendo laudarem, si in corpore meo viverem. 2. Quòd singulis annis in festo SS. Trinitatis cùm Missa canitur, atque cor super Altare ponitur, mox omnibus inventibus illud piscis instar in aqua se movere inceperit. 3. Quoties SS. Trinitas coram eo

no.

nominabatur, vel liber de eodem ineffabili mysterio ab ipso conscriptus expandebatur, Cor ipsum, ceu haberet actus vitales, imò quasi intellectuales, exultárit. 4. Quòd in Ecclesiam, ubi cor S. Augustini asservabatur, nunquam ingressus fuerit hæreticus, vel enim intus moriebatur, vel in limine cadebat. [pp] 5. Quòd moris olim fuerit, cordi S. Augustini corda è ferro confata religiosè admovere, atque domum velut reliquias inter sacra referri. [qq] O quis nunc de corde Augustini cum Oratore Constantino-politano S. Chryostomo non exclamet, quod is olim de corde B. Pauli! [rr] *cor Augustini, cor totius orbis, elementum nostræ salutis: cor accensum & ignitum, cælo sublimius, orbe latius, radiis solaribus exhilaratiùs, igne ferventiùs, adamante solidiùs: Cor quod novam vitam, non hanc nostram vixit! Cor Christi erat Augustini, tabulæque Spiritus Sancti, atque charitatis volumen.*

Documenta.

O Religiole Canonice, ô si & cor tuum ad SS.
Triados nominis pronuntiationem, non dicam exultaret, sed ad teneram saltem devotionem permoveretur. O si in Ecclesia dum in sacro Odeo Trisagion illud Sanctus, Sanctus, Sanctus decantatas, totus erga tantum mysterium dulcedine disflueres! aut si singulos divini officii Psalmos

mos sancto illo Epiphonemate Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto coronas, cor tuum nova quadam ad Deum elevatione & SS. Trinitatis adoratione Alani de Solminibac nostri exemplo instaurares! O si dum ad aram sacer Mysta, incruentam Deo hostiam offerendo, varias ex prescripto Ecclesie preces, quae memoriam SS. Trinitatis inculcant, imbibens, eam dein operibus & actionibus tuis exprimeres. Admove etiam Cordi Seraphici Patris tui, seu Magneti, ferreum cor tuum, ut ab illo traharis ad vere exultandum in gloria SS. Trinitatis, eamque unice sancteque colendam, hinc crebrius exopta:

O mea si solido durentur pectora ferro,

Unus ut illa trahat Magnes amoris amor!

Tandem qui sub signis magni Ducis Augustini pugnas, ad imitationem Gallicanae nostrae Congregationis Religiosissimorum Canonicorum Regularium Tessera seu symbolum tibi sit scutum, & in scuto depicta, è nube praeeminens manus, tenens cor inflammatum, sagittaque transfixum, cum hoc ex Regula nostra sacro acroamate

SUPEREMINEAT CHARITAS.

Suspirium,

O *Augustine* Caeli lumen, quo Ecclesia illustratur, Haereticorum malleus, in laboribus Apostolicis infatigabilis, Columna veritatis, sol eruditorum, & cui in pietate nullus com-

pa.

parari potest, te veneror omnibus iis encomiis & sententiis aliis, quibus Patres te ornant; Verùm nihil ita extollo, quàm amorem cordis tui, quàm cor tuum inflammatum & jacula sacrae dilectionis, quibus illud perforatum est. Animus exilit præ lætitia, quod cor tuum cordium aliorum sit archetypon & cor inæstimabile. Velim ego potiùs esse sine corde, quàm habere cor, quod non sit amore divino faucium, & *Augustini cordi* simillimum!

En Cor meum tibi offero, quod tu mancipii locò acceptabis: tuum enim est, quantumcunque est, & ideo *Cor Augustini* appello, cupiòque meam donationem esse irrevocabilem, ac penitùs confido, tibi placituram. Et cur id non agam, cùm hoc ipsum à me exigere vidcaris, *Fili mi, prabe mihi cor tuum?*

(a) Lib. I. Medit. cap. 37. (b) lib. I. Confess. cap. I.
 (c) *ibidem.* (d) Serm. 87 de divers. (e) Coloss. 3. (f)
 in Psal. 90. conc. 2. (g) Tract. 32. in Ioan. (h) de Civit.
 Dei lib. 22. cap. 24. (i) *ibid.* l. 4. c. 10. (k) *ibid.* l. 21.
 c. 16. (l) Tract. 18. in Ioan. (m) Serm. 43. de divers.
 (n) Psal. 48. conc. 2. (o) Tract. 65. in Ioan. (p) lib. 6.
 Mor. c. 17. (q) de mor. Eccl. c. 22. (r) in Psal. 137. (s)
ibidem. (t) *ibid.* (u) lib. Med. c. 41. (vv) Med. c. 35.
 (x) apud Ioan. Ludovic. Schönleben conc. 2. de S. August.
 (z) A.A. passim. (aa) lib. de Vid. bono. cap. 21. (bb)
 Lancil. in vit. S. Aug. (cc) Nadasus in diurno div. amor.
 c. 26. (dd) Med. c. 37. (ee) Med. cap. 9. (ff) in Ps. 118.
 (gg) lib. 9. Confess. cap. 3. (hh) in Psal. 76. (ii) in Ps.
 119. (kk) *ibidem.* (ll) in Cantica. (mm) 4. Reg. c. 13.

(nn) in *Psal.* 37. (oo) apud *Ioan. Ferrand.* S. I. de *Reliq.* lib. I. cap. I. & lib. 2. cap. 2. pag. 419. (pp) *Hieron.* Rom. in *Annal.* Aug. centur. 6. ad ann. 51. (qq) *Lancel.* in *vita S. Aug.* lib. 3. cap. 43. (rr) *S. Chrysoft.* de corde *S. Pauli* apud *Nadas.* in ann. coelest. die 25. Ian.

CULTUS II.

S. MONICÆ DICATUS.

EXERCITIUM I.

MEDITATIO I.

*De Vita Sanctæ Monicæ in paterna domo
traducta.*

Virgo cogitat, quæ Domini sunt, ut sit sancta,
ad *Corinth.* 7. cap.

PUNCTUM I.

Expende. *Monicam* Christianis æquè ac opulenti ortam in Africa parentibus, educatam dein à prima ætate in omni pietate, diligentiam potissimum cujusdam decrepitæ famulæ, quæ Patrem ejus infantem portaverat, sicut *grandiusscule* subinde puella parvulos sinu suo fovere solent, (a) Devotioni verò ex instructione Matris *Facundie*, ita addictam, ut non de die tantum templum frequentaret, sed nocte etiam surgens, orationi vacatura illud adiret, cui precatorio exercitio, ut commodius incumberet, angulum aliquod in Ecclesia sibi elegit, juxta

Cott.

Consilium Christi suadentis. (b) *Tu cum oraderis, ora Patrem tuum in abscondito.* Hanc orandi consuetudinem retinebat reliquis vitæ suæ diebus, Mediolani præsertim, ubi pia plebe in Ecclesia excubante, ipsa solitudinis & vigiliarum primas partes tenens, orationibus vacabat, (c) quam ob causam ipsam S. Ambrosius Mediolanensium Antistes diligebat, atque sæpè, cum *Augustinum* videret, in laudes ac prædicationem *Monica* prorumpebat.

Documenta.

Imitare, ô Religiose Canonice, *sanctissimam Aviam tuam, atque juxta præscriptum Regula Fili ipsius, Patris tui, jubentis* (c) orationi instare horis & temporibus constitutis, in precibus ac oratione tam vocali, quam mentali, quæ ex ejusdem Legislatoris tui mente (f) antidotum omnium malorum, & clavis in cælum est, si non assiduus, frequens saltem esto, atque quò crebriores sunt orationes tua, tantò juxta eandem Regulam (g) sint sanctiores, tantò ferventiores, tantò & ab omni distractione ac impertinenti cogitatione puriores. Talis fuit oratio P. Innocentii Keferloher Canonici & Decani Diesensis, quem sine omni mentis distractione & orasse, & in choro cantasse ejusdem loci Canonicorum constans est traditio. Alano nostro Cadurcensi Episcopo Oratio, mentalis præsertim (i) fuit Pa-

N 2

radiæ

radisus inchoatus, via praestantissima in virtute proficiendi: Necessitas verò tanta, quanta ad vitam spiratio. Quare sapius hac notatu dignissima verba proferebat, Presbyterum, addo ego Religiosum, difficulter absque oratione salvari posse. Ad hac grave tibi non sit, media nocte derelicto tantisper ad horam, molli lectulo, cum Regio Psalte, aliisque tot millenis Religiosis Viris, feminisque surgere ad matutinum horarum pensum devotè persolvendum: ne illud tibi occinatur. (k) Non potuisti una hora vigilare mecum? P. Guilielmus Vornken noster in more positum habuit, ceteris Canonicis à sacro Odae recedentibus, ibidem persistere, atque orationi mentali vacare. Quod nostra hac etate plures ex Ordine nostro Viri pientissimi faciunt, quorum nomina prodere nolo, cum id virtus eorum prohibeat.

PUNCTUM II.

EXpende. Monicam in paternis aedibus sub nutritricis curâ adhuc constitutam jam gulam mortificare doctam, atque præter eas horas, quibus ad mensam Parentum moderatissimè alebatur, etiamsi exardescerat siti, nec aquam bibere permissam fuisse. Unde illud boni, ipsomet Filio suo Augustino (l) scribente, consecuta fuit, ut aviditatem tenerioris ætatis frænârit, & ipsam puellarem sitim formârit ad honestum modum, jamque nec liberet, quod non deceret.

Do-

Documenta.

Disce, ô Religioſe Canonice, à puella id, cuius te admonet caput ſecundum Regula tua: Extra horam prandij nemo alimentorum aliquid ſumat, niſi cùm ægotat. *R. P. Petrus Forerius noſter inflexibilis erat in decreto, nunquam extra refectionem & triclinium quidquid ſumendi. Carnem quoque tuam, ex ejuſdem Regula tue juffu, jejuniis & abſtinentia elcæ & potus, quantum valetudo permittit, edoma. Abſtinentia quippe, ex Auguſtini ſententia (m) Vigiliæ, orationes, atque jejunium poſt breviffimas anguſtias perducunt ad Paradifi delicias. Prima tamen cura tua ſit à vitiis jejunare. Nihil enim prodeſt, eodem ſancto Doctore aſſerente (n) abſtinere à cibis, & ſaturari peccatis: caſtigare corpus inedia, mentem exercere nequitia: Vinum fortè non bibere, & ebrium cogitatione malignitatis incedere: Niſi quod favorabilior eſt cauſa ſaturi ſive temulenti, quàm iniqui pariter & jejuni: ille enim peccare aliquando deſinit, quia ebrius aliquando obdormit: hic autem errare non ceſſat, qui exercitatus malo jejuniis ſemper invigilat.*

PUNCTUM III.

Expende. Creviſſe, & de utero matris quaſi egreſſas cum *Monica* miſericordiam in pauperes, ac in egenos liberalem manum, quæ ut

illorum inopia pro modulo suo, adhuc sub parentum imperio posita, subveniret, ex illis, quae sibi in mensa apponebantur, quaedam pia fraude subtrahit, distribuenda dein pauperibus ac fame pressis. Verè cum Jobo (o) dicere potuit: *Si comedi buccellam meam sola, & non comedit ex ea pupillus?* Deliciae porrò ipsius erant nosocomia adire, leprâ ac aliis gravibus morbis infectos consolari, cibos quoque à se allatos benefica manu iisdem porrigere.

Documenta.

O Religiose Canonice, licet tibi, cui omne dominium in quasvis res denegatum est, non competat sive parvas sive largas eleemosynas pecuniarias pauperibus distribuere, licitum tamen tibi est elargiri eleemosynam cordis, juxta mentem S. Patris tui asserentis, (p) non solum qui dat esurienti cibum, sitienti potum, verum etiam, qui dat veniam in se peccanti, eleemosynam dare, quam ipse vocat cordis (q) Integrum quoque tibi est, gulam tuam defraudare, atque eidem de esca & potu subinde aliquid subtrahere, impertiendum spiritualis eleemosyna loco, omnium pauperrimis, manibus puta piaculorum, in expiatoriis flammis detentis, atque operam tuam, ut illorum sitis ac fames, quibus acerrime eruciantur, extingatur, implorantibus, maxime autem pro illis, quorum piis foundationibus ac

largitionibus sustentaris. Jejunii enim atque aliis bonis operibus, nec non mortificationibus, ipso- rum bono susceptis, eos juvari constans est SS. Patrum ac Doctorum sententia. Duos ex Ordine Can. Regularium auscultat, unum S. Ivonem Carnotensem Episcopum: Animæ defunctorum, inquit is, (r) quatuor modis solvuntur, aut oblationibus Sacerdotum, aut precibus Sanctorum, aut charorum eleemosynis, aut jejuniis amicorum. Alterum Vener. Thomam Kempensem scribentem (s) Nunquam corporalem cibum sumas, nisi prius fidelibus defunctis aliquam spiritua- lem eleemosynam mittas. Tertium genus eleemosynæ tibi suggerit S. Legislator tuus, quod ipse vocat præclarum & præcipuum, Bonam scilicet voluntatem. Sit in te, inquit, (ll) bona vo- luntas: omnes homines sicut te ipsum diligas: pro omnibus ora, hoc illis desidera, quod tibi velis. Et clamatur ab Angelis: Pax in terra hominibus bonæ voluntatis: Et quia bona vo- luntas est ipsa charitas: Tu verò Religiose Præ- late, cui administratio bonorum ac reddituum Monasterii tui commissa est, Eleemosynam pau- peris ne defraudes (t) pecunias vel tenaciter ac otiosè conservando, vel quod pejus est, in luxum aliasque vanitates ceu pretiosorem vestitum ac suppellectilem, inutiles structuras, splendidiora cubiculorum ornamenta, & similia necessitati ac utilitati minus servientia impendendo. Non est

est Episcopi, idem est de aliis Ecclesia Prelatis, ex sententia magni Augultini, servate aurum, & repellere à se mendicantis manum. Siquidem compauperes pauperum, eodem S. Doctore scribente, sunt Episcopi (etiam Prelati & Superiores Religiosi) unde bona illorum sunt etiam pauperum. (u) Certè via cœli est pauper (w) per quam venit ad Patrem: Incipe ergò ô Prelate, erogare, si non vis errare: Securissima hac via incessit noster Carolus Sanctesius Ebroicensis in Gallia Episcopus, & ipse pauperum amantiſſimus, atque in eodem oppido liberalis. Hic tribus per hebdomadem diebus, qui aliqua necessitate premerentur, eleemosynam dari curavit, nullo excluso: semel verò in anno in arce sua Episcopali Condaa generalem distributionem fieri precepit, ubi subinde ad duo hominum convenère millia, quibus panni, ut se vestire possent, dati fuerunt. Anno prioris seculi septimo & octogesimo, cum magna fames Galliam premeret, Mercatores quidam, Carolum, cui horrea frumento referta esse noverant, accesserunt, scaphas nonnullas pro parata pecunia coempturi, quos ille altero die, & quidem prandii tempore redire iussit, tum illis atrium pauperibus repletum ostendens: Hos institores suos esse, ajebat, quibus frumentum suum etiam cum quaestu divenderet, si & ipsis placeret, idem exhibere pro pretio numerando, se omnino empturum. Durante hac annona
cari-

caritate stipem suismet elargiebatur manibus: atque subinde plus quam quingentis hominibus, si- que rogaretur, ut ab hoc charitatis officio desisteret, ne morbo quopiam ob foetidum odorem è corporibus fame & inopia penè enectis prodeuntem, afficeretur, ingenuè respondit, membra hæc Christi JESU, suique officii esse, ut ipse eisdem inserviret. Porro ut Pauperum inopia succurreret, sericas nunquam admisit vestes, nec ut Rochetta ac superpellicea ejus denticulatos haberent limbos, quin & astrictoriis quoque ligulis abstinnit, asserens, unum assem, quo ejusmodi ligula constaret, sufficientem esse, ut illo per unum diem pauper quispiam nutriatur, atque ad eò à morte præservetur; Unicam habebat tunicam, alteram in cista pro vermium ac tinearum pabulo reponere nolens, dum interea pauperes fame emorerentur. Paratos quotidie habebat cibos pro Presbyteris ac Religiosis advenis, qui hi deficiebant, eos in pauperes distribui curavit. Ad hæc Xenodochium in arce sua Condaa pro excipiendis peregrinis construxit, quorum infirmitates ac morbos propriis sumptibus curavit, Paratus etiam pro pauperum subsidio pedum suum pastorale oppignorare. (z)

PUNCTUM IV.

EXpende. Puellaris ætatis in virtute inconstantiam. Licèt enim *Monica* ex nutricis formula instructione temperantiæ leges observare, easque nequiquam temerè transgredi edocta es-

set, attamen surreperat ei vinolentia. Quippe cum de more tanquam puella sobria juberetur à parentibus de cuppa vinum depromere, priusquam in lagunculam vinum infunderet, prioribus labris, non quidem ex temulenta ulla cupidine, sed juvenilis ætatis culpa sorbebat modicum quid, cui quotidie alia modica addendo, in eam bibendi consuetudinem devenit, ut prope jam plenos mero calices inhianter hauriret, juxta illud Siracidis: (aa) *Qui spernit modica, paulatim decedit.* Verum ab ancilla domestica, cum qua ad cellam vinariam accedere solebat, ob hoc increpata, atque insultando *Meribibula* vocata, fœditatem suam agnovit, atque correxit. (bb)

Documenta.

Disce, ô Religiose Canonice, *luculento Monicæ exemplo, qua minimis etiam excessibus ad magna vitia perveniatur.* Ecce enim, cui paulo ante nec libebat, quod non decebat, illa plenos mero calices jam avidè haurit. Nec mirum id tibi videatur, qui enim minima, ex mente S. Augustini (cc) contempnunt, majora non credunt, non curant. *Experto crede Bernardo scribenti ad Lotharium Imperatorem, (dd) verendum esse, ne minimorum neglectus sit impedimentum majorum. Ruina certè Religiosorum Reformatorum provenit, teste magno Ala-*

no nostro de Solminihac, (ee) ex negligentia corrigendi modicum aliquem defectum, nam indies insensibiliter prolabantur in grandiores, aut perfrequentem in eosdem minore cum scrupulo, donec tandem in insensibilitatem & obcæcationem incidant.

(a) Lib. 1. Confess. c. 8. & 13. (b) Matth. cap. 6. (c) lib. 9. Confess. cap. 7. (d) Lib. Confess. cap. (e) Reg. c. 2. (f) Serm. 182. de temp. (g) Reg. c. 8. (i) Vita lib. 3. c. 2. (k) Matth. c. 26. v. 40. (l) lib. 9. Confess. cap. 9. (m) Serm. 55. de Temp. (n) Serm. 13. ex ineditis. (o) c. 31. (p) Serm. 203. de Temp. (q) lib. 50. hom. 42. (r) p. 15. cap. 124 (s) in Ep. I. de cura mort. apud Meaza. (ss) Serm. 7. in com. Serm. [t] Eccles. cap. 4. [u] Epis. 50. [v] S. Aug. de verbis Domini serm. 25. cap. 3. [z] ex vita. [aa] cap. 19. [bb] lib. 9. Confess. cap. 8. [cc] Epis. 3. post init. [dd] Epist. 139. [ee] vit. l. I. c. 13.

EXERCITIUM II. MEDITATIO II.

Sancta Monica Idea Vitæ conjugalis.

Scit omnis populus, mulierem te esse virtutis.

Ruth. 2. cap.

PUNCTUM I.

Expende. *Monicam* tametsi virtutis amore Virginitatem perpetuam servare maluisset, parentum tamen voluntati obsequendo, nec non divina providentia ita disponente ad statuendum

rare

rara virtutis exemplum, matrimonio locatam fuisse nobili viro, sed pagano, moribus agresti & iracundo. *Utraque enim castitas & conjugalis & virginalis habet apud Deum meritum; etsi virginalis major est, conjugalis minor, tamen utraque grata est Deo, quia donum est Dei.* (a)

Documenta.

Disce, ô Religiose Canonice, subinde etiam opus bonum, quod fortè animo conceptum, aut præ manibus habes, in obsequium obedientiæ relinquere, voluntatèque tuam Superioris tui voluntati submittere. Sciendum est, inquit D. Gregorius, quod nunquam per obedientiam malum fieri, aliquando autem debet per obedientiam bonum, quod agitur, intermitteri. *Digna scitu est sententia D. Augustini* (b) *Voluntas propria grandi ruinæ pondere super hominem cadit, si eam voluntati Superioris extollendo præponat. Nunquam etiam sic esto alicui pietati addictus, ut id, quod officii tui est, negligas, Obedientia melior est, quam víctima ac spontanea pietatis obsequia.*

PUNCTUM II.

Expende. Monicam vinculo matrimoniali constructam, partes illas, quas gentium Doctor in suis Epistolis, maximè autem ad Titum & Timotheum charissimos discipulos scriptis, in uxoribus requirit, oppidò adimpletè, viva piarum

rum ac Deo timentium Conjugum *Idea*. Exigit verò D. Paulus in Epistola ad Titum (c) 1. ut subditæ sint viris suis, nam *ubi recta est domus, caput mulieris vir*, inquit S. P. N. (d) sequatur illa caput suum. Hoc nisi fiat, eodem teste (e) nihil pejus domo, ubi femina habet imperium super virum. Quàm subjecta autem *Monica* viro suo Patritio fuerit, ex *Augustino* discite, (f) *Tradita viro, servivit veluti Domino, & sategit eum lucrari tibi, loquens te illi moribus suis, quibus eam pulchram faciebas, & reverenter amabilem atque mirabilem viro. Ita autem toleravit cubilis injurias, ut nullam de hac re cum marito haberet unquam simultatem.* 2. Ut sint prudentes. *Prudentia*, quæ ex doctrina S. Doctoris nostri, est donum Dei & appetendarum, vitandarumque rerum scientia. (g) Qualis fuerit in *Monica*, Filius audiatur, dum matrem laudat, (h) quod viro irato, non tantum ullo facto, sed ne verbo quidem restiterit: refracto verò & quieto, cum opportunum videret, rationem facti sui reddiderit, si fortè ille inconsideratius commotus fuisset.

Documenta.

O Religiose Canonice, disce & tu moribus tuis loqui juxta *Avia* tua exemplum & *Filii ipsius* instructionem (i) scribentis: Qui nec sapienter nec eloquenter dicere potest, ita converteretur
mo-

moribus, ut non solum sibi præmium compareret, sed etiam aliis præbeat exemplum, ut sit ejus quasi copia dicendi, forma vivendi. *Modestia, virtus R. P. Petro Forerio nostro adeo familiaris, ac summo in pretio habita, quam & Gloriam Tyronum, Ornamentum Professorum, Concionatorum encomium, Sacerdotum pulchritudinem, ætate profectorum minium appellare consuevit, (k) eluceat ex lingua, ex actionibus, ex omnibus motibus tuis, atque alios hujus virtutis minus studiosos, facile corrigat, & instruat, juxta illud Doctoris tui (l) Exhortatores estote non sermonibus, sed moribus vestris. Alano nostro de Solminibac, cujus vita continua erat instructio & prædicatio, tanta quoque fuit modestia, ut omnibus admirationi esset, & indevotissimis etiam aliquem pietatis sensum instillaret. (m)*

PUNCTUM III.

Expende. Tertiam qualitatem, quam S. Paulus in uxoribus desiderat, ne scilicet sint *detrahentes*. Quàm hoc, sequioris præcipuè sexûs hominibus, familiare detractionis vitium detecta fuerit *Monica*, filius (n) testatur, matrem non modò contra Patritium maritum, virum cæteroquin ferocem, non murmurâsse, aut ei detraxisse, sed alias insuper matronas hujusmodi verba contra viros suos, longè tamen mitiores, proferentes, indignè tulisse, easque inter ami-

amica colloquia veluti per jocum, graviter tamen, admonuisse, ut conditiones suæ memores, utpote per matrimoniales tabulas ancillæ effectæ, ab hujusmodi sermonibus porrò abstererent. Quartò, ut sint *benigna seu patientes*. Patientiam latè ostendit *Monica*, sufferendo austeritatem mariti, hominis pagani, iracundi, nullo nec factis nec verbis edito indignationis indicio, mirantibus tantam patientiam ipsius fœminis coævis. Pari mansuetudine focum tuam, futurris malarum ancillarum aduersum se irritatam, ferebat, quam & obsequiis devincire ita satagebat, ut illa tantam tolerantiam miraretur, atque ultrò Patritio filio fateretur, maledicâ, atque nonnisi pacem domesticam interturbare volentium famularum linguâ iniquè se provocatam fuisse, quas proinde pro meritis castigaret. Neque hîc stetit pacis amantissimus *Monica* animus, etiam inter dissidentes atque discordes quoslibet animos, ubi poterat, tam se præbebat pacificam, ut quidquid inimicum utrinque audisset, neutri parti proderet, quod ad animos conciliandos non valeret. (o)

Documenta.

Multa te hîc oportet discere, ô Religiose Canonice. I. *Clandere auditum detractioni, que ex mente S. Augustini [p] animæ fornicatio est; omninò abscinde, inquit hîc S. Doctor,*
[9]

[q] detractiois vitium, alienam vitam ne laceres. Detractio enim grave peccatum est, & gravis damnatio est. 2. *Fugere illorum consortium, quos huic vitio, quo periclitatur verè totum genus humanum, vel ex prava consuetudine, vel ex malitia addictos esse noveris, juxta illud Siracids.* [r] Cum detractoribus non commiscearis, quoniam repentiè confurget perditio eorum. 3. *Subducere te tam noxiis fabulis:* Non accommodes, hortatur S. Legislator [s] aures tuas ad percipienda verba detrahentium, ne concipias mortem in anima tua: Detrahenti enim & audienti, utrique esca mortis animæ est detractio & lingua. 4. *Verba alterius famam imminuentia, vel Euphrosina Vicentina nostra exemplo, in meliorem partem interpretari, aut certè sermonem malè captum aliò derivare, uti fecisse Religiosissimam Canonissam Regularem Parthenonis Inzkovianensis in Suevia Annam Huldiganam è Bavaria oriundam, illius loci manuscripta produnt monumenta.* 5. *Sufuronem non agere, nec tales audire.* Non appelleris sufurro, monet Ecclesiasticus, [r] in vita tua, & lingua tua non capiaris, & confundaris: Sufurone subtracto, jurgia conquiescere, tritum habet adagium. Ipse autem injuriis ac falsis criminationibus impeditus, Patientiam tuam erige, memor doctrina S. Patris tui [u] Præstare accipere, quàm facere injuriam, Nam eodem teste, [w]

cri-

crimen falsum, quod est calumnia, reum non facit hominem, nisi apud Judicem hominem. Ubi autem Deus iudex est, nullus falso crimine læditur, quia non, cui obicitur, sed obijcienti potius, imputatur. 6. Abstinere à murmure Teste quippe irrefragibili Doctore tuo (x) murmurator non solum seipsum destruit, sed cunctos audientes interficit. Tolerabile sanè foret, si hoc murmurationis vitium penes hos duntaxat reperiretur, qui variis mundi vanitatibus in vanitate sensus sui deserviunt, dummodo non etiam in religiosis domibus sedem fixam haberet, ita ut etiam illis, qui, cum essent in saculo, prorsus ignorabant, quid esset murmuratio, videantur in monasterio murmurandi votum emisisse, tam sunt proni ad omnem murmurationem, & assidui in illa. Dolendum certè nimis est, suspirat P. Eligius Bassens (y) & utinam, utinam sicut hoc malum gravissimum est, ita & in plerisque monasteriis non esset frequentissimum, sed prò dolor! tam familiare est factum, ut nusquam fere non reperiat, nec de illo erubescatur, imò ut malum fere nullum, vel exiguum censeatur. Tremenda est illa D. Gregorii Magni sententia: Regnum cælorum nullum, qui murmurat, accipere.

PUNCTUM IV.

Expende. Reliquas bonæ uxoris qualitates:
Quinta est, ut sint sobria. S Augustinus
ad

ad sobrietatem per Epistolam hortando Bonifacium Comitem: *Ornet mores tuos, scribit (aa) pudicitia conjugalis, ornet sobrietas & fragilitas: turpe enim est, ut obruatur vino, qui non vincitur ferro.* Ornamento hoc non caruit *Monica*, abstinentiæ & sobrietati in victu & potu ita studens, ut cibos sibi detrahens eosdem pauperibus elargiretur: imò jejuniis, præsertim Patritio viro è vivis sublato, adeò addicta, ut quodammodo doleret, ac molestè ferret, cùm ad prandium vel cœnam vocaretur, cibos ceu medicinas amaras sumens, (bb) Mediolani existens, cùm juxta Africanæ Ecclesiæ morem epulas ad ædem sacram afferret, ut inde Convivium, *Agapen*, appellat *S. Augustinus*, (cc) in charitatis signum, pauperibus maxime, appareret, illa ex uno eodémque poculo dignationem sive prægustationem non tam bibebat quàm sorbillabat, præsertim, si in pluribus Ecclesiis *agapen* celebratura erat, ne videlicet, si plura pocula, eaque non diluta sumeret, in temperantiæ leges peccaret. (dd) Sexta est, *ut domus curam habeat.* Sollicitam certè curam familiæ & domesticorum, non temporalem modo victus & vestitus, sed vel maximè spiritualement, id est, animarum ab æviterno interitu liberandarum, gessit *Monica*, liberos suos, quos ex Patritio suo susceperat, non tantùm proprio lacte nutritivum, sed ad omnem honestatem & pietatem

instruxit: Maritum ad orthodoxam fidem amplectendam quâ verbis, quâ virtutum exemplis induxit: atque quod omnium caput est, maxima sollicitudine salutem *Augustini* quarebat, cujus procurandæ nulli pepercit labori, hinc dies noctesque pro filii conversione fundebat lacrymas, quem donis naturæ perperam uti, atque procul à Deo abesse, irretitum vitiis & erroribus Manichæorum, maximo animi dolore cernebat. Precibus addebat jejunia ac varias corporis afflictationes, in pauperes largas distribuere eleemosynas, manè ac vespere, orandi gratia, Ecclesias frequentabat, Sacrificiis Missæ quotidiana astabat: implorabat homines sanctos, ut erudirent, & convincerent inani Philosophiâ inflatum filium, atque cum esset vidua, excessit Africâ, transmisit ardentem mare, quæsit illum in Italia, invenit Mediolani, nec destitit priùs à cœptis, quàm abdicata Manetis hæresi, susceptoque baptismatis fonte Christiano-Catholicum intueretur. Ratas habuit pias preces ac vota *Monica* Deus, atque plura ei concessit, quàm petebat, nam non castris Catholicis duntaxat associatum, sed & obsequio Dei addictum conspexit Filium. O quantâ cor *Monica* exultavit lætitiâ, oculis intuendo filium jam mortuum, prodeuntem à sepulchro! Quas non egit Deo gratias pro sui exauditione, & filii conversione! Verè opus dexteræ Excelsi hoc fuit!

Documenta.

O Religioſe Canonice, ſicut abſtinentiam, qua
 eſt in victu temperantia, ab Avia tua Mo-
 nica edoctus es, ita & potius temperantiam, qua
 ſobrietatis dicitur, ab eadem diſce. Hanc verò,
 ut eò lubentiùs amplectaris, elogium ipſius ab
 Auguſtino ſobrietatis aequè ſtudioſiſſimo, accipe.
 Sobrietatis, inquit, (ee) eſt recti iudicii tenax,
 memoria recordationiſque inſeparabilis ſapien-
 tia, ſecreſorum cuſtos, arcani velamen, virtu-
 tis ſingulare auxilium, cuncta cum ratione diſ-
 ſponens, in congregatione honeſtorum temper-
 ſe ingerens. *Quàm turpe verò ebrietatis vitium
 ſit, ex graphica ejus deſcriptione ab eodem S. Do-
 ctore facta intelliges.* Ebrietas eſt inſania vo-
 luntaria, radix criminum, ſubverſio ſenſùs, tem-
 peſtas linguæ, procella corporis, naufragium
 caſtitiſtis. *Scire vis bellos hujus arboris minimè
 fructifera fructus?* Auguſtinum porrò audi. Ex
 ebrietate ac temulentia membrorum conſequi-
 tur infirmitas, & ſicut navis validiſſimis maris
 fluctibus ſcopulo illiſa comminuitur, ita corpus
 & mens ebrietatis grandi procella illiſa, mem-
 bris omnibus diſſolvitur. *Quare ex mente Le-
 giſlatoris tui: (ff) Creaturâ panis & vini re-
 ſtrictiùs eſt utendum, ne ipſa concupiſcentia,
 quod malum intus ac noſtrum eſt, mentem cor-
 ruptibili corpore ex abundantiore materia mul-*

ad magis aggravante, adversus nos vehementius concitetur. *Licita est quidem, juxta doctrinam ejusdem S. Patris, (gg) Satietas, sed illicita est ebrietas. Attamen modesti homines, ut longè se faciant à turpitudine ebrietatis, castigant se aliquantulum & à liberalitate satietatis. Sequere, ô Religiose Canonice, salubre hoc S. Patris tui consilium, atque eodem suadente (hh) ne in crimen luxuriæ, & aliorum vitiorum ac imperfectionum, statum tuum religiosum minime decentium, incurras, fugias ebrietatem. Præcipit id Apostolus: (ii) Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Vinum enim tibi Deus ad lætitiâ cordis, non ad ebrietatem donavit. Bibas ergò, non quantum gula exigit, sed quantum naturæ imbecillitas postulat, ne id, quod ad medelam corporis tui tributum est, ad perniciem deputes. Magistri in hac arte extitère noster illustris Alanus de Solminihac Episcopus Cadurcensis, & R. P. Petrus Forerius, quorum hic in minima quantitate quidpiam ex leguminibus & frigidam modico vino rubricatam, idque semel duntaxat in die sumebat (kk) Alter verò à vino & carnibus omninò abstinens ad eam abstinentiam gradus fecit, ut demùm solo pane, atro subinde & aqua contentus vixerit. (ll) His duobus alios ex ordine nostro sanctos viros jungo, Bernardum scilicet Mentonium, & Wilhelmum Abbatem Roschildensem, quorum hic solo pane*

O 3

fur-

furfureo & herbis aggressibus contentus vixit, prior plerumque pro victu suo non nisi panem, eumque cibarium, pro potu aquam, subinde felle & absinthio dilutam adhibuit, alias jejuniis & abstinentia tam deditus, ut sola oratione sustentari videretur. (mm)

Disce 2. Morum pravorum, nec non malorum consuetudinum ac vite in melius emendationem, uti & rerum arduarum negotiorumque gravium felicem successum ac expeditionem precibus a Deo ferventer petendam esse, quis enim alius juxta S. P. N. (nn) à morte omnis erroris revocat, nisi vita, quæ mori nescit, & sapientia mentes indigentes illuminans, nullo indigens lumine. Adhibenda etiam sunt varia corporis afflictationes, crebra jejunia atque alia bonorum operum exercitia, quibus cælum quasi oppugnetur, impetreturque importunè saltem, quò tanta contentione postulatur. Amat enim hoc, eodem teste, (oo) Janua Salvatoris, ut pulsatoribus semper abundat oportunis, importunis. R. P. Nicolaus Guinettus noster Congregationis Salvatoris nostri in Lotharingia per R. P. Petrum Forerium erectæ primus Rector Generalis, Romam pro curandis Congregationis hujus negotiis missus, pro eorundem felici expeditione integro illo anno, quo Romæ morabatur, præter varias mortificationes, in hunc finem assumptas, solique Deo, cordium scrutatori, notas, pane solùm & herbis vescabatur,

sta-

statuebatque secum, hanc vivendi rationem tam-
diu se prorahere velle, donec ad optatum finem
commissa sibi negotia perduxisset, quod intra anni
spatium ita feliciter peregit, tot privilegii gra-
tisque donatus, ut plus desiderare haud potue-
rit. (pp)

(a) S. Aug. Serm. 2, (aa) lib. 35. Mor. c. 10. (b) de
Gen. ad lit. lib. 8. c. 14. (c) cap. 2, (d) lib. 50. hom. 49.
c. 2. (e) Tract. 2, in Ioan. (f) lib. 9. Confess. c. 9. (g)
Epist. 238. (h) lib. 9. Conf. cap. 9. (i) lib. de doct. Christ.
1. 4. c. 29. (k) lib. 2. c. 16. vita. (l) de verb. Dom. Ser.
46. (m) Vir. lib. 1. c. 10. (n) lib. 9. Conf. c. 9. (o) ibi-
dem. (p) lib. de sal. doct. c. 32. (q) Serm. 1. de quad.
(r) Prov. cap. 24. v. 21. (s) lib. de sal. doct. c. 26. (t)
cap. 5. (u) Cont. mend. c. 9. (vv) Psal. 118. conc. 27.
(x) Author Ser. ad Frat. in eremo Serm. 26 (y) Tom. 2.
Flor. Theol. verbo murmur. num. 3 (aa) Epist. 205. (bb)
in vita S. Monica, qua habetur ultimo folio tomi X.
Oper. S. Aug. Edit. Lugdun. (cc) lib. 6. Conf. c. 2. (dd)
ibid. (ee) lib. de sobr. c. 1. & 3. (ff) contra iulian. lib. 3.
c. 20. (gg) de util. jejunii c. 5. (hh) lib. de sobr. c. 37.
(ii) ad Ephes. cap. 5. (kk) vita lib. 2. c. 14 (ll) lib. 2.
vita c. 2. (mm) in vit. lib. 1. c. 9. (nn) lib. 7. Confess.
c. 6 (oo) Serm. 171, de Temp. (pp) ex vita P. Petri Fe-
verii fusiori 1, 2. sect. 2. §. 2.

EXERCITIUM III.
MEDITATIO III.*Sancta Monica Viduarum Speculum.*Viduas honora, quæ verè viduæ sunt, *1. Tim. 5.*
v. 3.

PUNCTUM I.

Expende, *S. Monicam* defuncto Patritio suo ad secundas non transiisse nuptias, sed consilium *D. Pauli* suadentis [a] viduis, ut tales, qualis ipse esset, permanerent, secutam, reliquis vitæ diebus constanter egisse castam & operibus misericordiæ exercitam viduitatem. [bb] Inducta verò fuit cum *Judithæ & Annæ Prophetissæ* exemplis, quæ primis maritis orbata, continentia amore, alios in consortium admittere volebant, tum, ut juxta eundem Apostolum, sine impedimento curarum domesticarum & absque ulla distractione Deo majori devotione servire, sanctisque aliis exercitiis vacare posset. *Mulier enim innupta cogitat, quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu*, [c] sanè attestante *D. Ambrosio*: [d] *propemodum non inferioris virtutis est, eo abstinere conjugio, quod aliquando delectauerat quam conjugii oblectamenta nescire.*

Do-

EXER-

40

Documenta.

O Religioſe Canonice, triplici trium Religio-
nis votorum funiculo Deo obſtrictè, & tu cogi-
ta, non que mundi, non que ventris ſunt, non
que carnem aut vanitatem ſapiunt, ſed que Do-
mini ſunt, que virtutem redolent, que ad per-
fectionem ſtimulo tibi ſunt, hæc, non tantùm co-
gita, ſed & loquere & operare Fortaſſis mul-
tis te occupatum negotiis aſſeris, ſed quibus? In-
utilibus certè & mentem tuam in diverſa distra-
hentibus, atque à Deo abſtrahentibus. Porrò
unum eſt neceſſarium, quod agas, ut Deo pla-
ceas, atque omni conatu ei deſervias, eo in ſta-
tu, ad quem non tuis meritis, ſed ipſius miſe-
rentis gratiâ vocatus es: huc actiões, huc cogi-
tationes tua dirigenda, conſcientiæ tuæ liber in-
ſpiciendus, num proficias, an deficias? Regula,
conſtitutiones inſpicienda, legenda, atque inda-
gandum, an actiões tua ad amuſſim illarum for-
mata? Vota religioſa examinanda, an a te per-
fectè obſervata? Sed dolendum profectò tam pau-
cos modo in religioſis domibus inveniri, qui in-
ter rot millenas, quas unius anni intercapedine
animo voluunt cogitationes, ne unam quidem,
non dicam ſeriam, ſed nec per tranſennam, aſ-
ſumant cogitationem cum Bernardo, ad quid mo-
naſterium ingrediendo venerint; adeò incurri
ac negligentes vocationis ſuæ, occupati verò ne-
ſcio,

scio, quibus otiosis, vanis ac inutilibus cogitationibus. Sed va! qui cogitatis inutile. Certè, uti de omni verbo otioso, ita & de omni cogitatu otioso rationem & quidem strictissimam reddaturi! *Pensanda sunt verba Africani Præsulis:* (e) Hic nihil est, ait, quod sic quisque cogitare debeat, nisi ut in semetipsum oculos convertat, in se discat, te discutiatur, se quærat, & se inveniatur, & quod displicet, necet, quod placet, optet, & plantet. *Cætera inter Alani nostri Cadurcensis Episcopi decreta strictè observata, hoc erat, cogitationes inutiles devitare, & si in mentem venerint, mox spiritu in Deum elevato suam illius voluntati unire* (f) *Qui ad hoc totus erat, ut vocationem suam religiosam perfectissimè adimpleret, quam tanti faciebat, ut eam universis mundi pompis anteferreret, eò cogitationes, eò actiones suas omnes flectebat, ut & in Episcopali dignitate constitutus Regulam S. P. N. Augustini singulis octiduis, constitutiones vero Religiosis suis Canonicis Cancellatensibus à se præscriptas, singulis quindecim diebus relegerit, seipsum examinando, an non in easdem peccarit, subiturus dein spontaneam pœnam: atque ut observantias Regulares meliùs custodiret, in arce Episcopali sua Mercuesii octo Canonicos Regulares secum habere voluit.* (ff)

PUN

PUNCTUM II.

Expende *Monicam* in statu viduali iis fulsif-
 se virtutibus, ob quas *D. Paulus*, viduas
 honorare, *Timotheum* tuum iusserat, (g) im-
 primis, uti vivente marito domûs suæ, & liber-
 rorum sedulam curam gessit, ita & hanc, eo
 demortuo, neutiquam depoluit, æquè de salute
 corporis ac animæ illorum sollicita, quod ipse
Augustinus filiorum *Monica* natu maximus, ma-
 nifestè indicat in suo Confessionum libro, (h)
 dum ait, *Nutricbat filios, tottes eos parturiens,*
quoties à te deviare cernebat. Imò non libero-
 rum suorum modò, quos ex *Patritio* genuerat,
 sed aliorum quoque, qui acceptâ *Baptismi* gra-
 riâ in *Deo* consociati, cum filio *Augustino* vive-
 bant, ita curam gessit, quasi omnes genuisset,
 atque ita eisdem servivit, quasi ab omnibus ge-
 nita fuisset (i) 2. Defuncto marito spem suam
 unicè in *Deo* collocatam habuit, insinuante id
Augustino, (k) verè illud *Jesai* vatis (kk) usur-
 pans, *Mihi autem adherere Deo bonum est,* po-
 nere in *Domino* *Deo* spem meam. *Maledictus*
enim, qui spem suam ponit in homine, (l) *Deus,*
scitabit idem S. Doctor, (m) *sit spes tua, qui fe-*
cit hec omnia, melior est omnibus, qui fortia,
fortior: qui magna, major, quidquid amaveris,
ille tibi erit. Disce amare in creatura Crea-
rem, & in factura Factorem: ne teneat te, quod
ab illo factum est, & amittas eum, à quo ipse
 fa-

factus es. Hanc doctrinam filii oppidò mater prius opere implevit, quàm is calamo posteris hominibus transmitteret. 3. *Instabat orationi:* Nec enim contenta *Monica* domi privatas preces fundere ad Deum, etiam bis in die, manè scilicet & vesperè Ecclesiam, orandi gratiâ adibat, tamdiu ibi morata, ut vix unquam à templo recedere videretur. (n) Nec porro aliò ejus transferebantur desideria ac animi tenfa, quàm ad sanctissimum Dei obsequium, spiritûs perfectionem & æternam felicitatem. Quem in finem nunquam intermisit, quin incruento Missæ Sacrificio quotidiana adstaret, crebriusve SS. Christi corpore reficeretur. Aliquando hoc cœlesti cibo in sacra æde D. Cypriani pasta, tota amoris flamma inardescens, & à terra elevata, nec non in aëre sublimis, exclamare cœpit: *Volumus ad cælum, volumus ad cælum:* Interrogata verò, ubi ad se rediit, unde hæc sibi accidissent, candore columbino, uti solebat, respondit illud Regii Vatis, (o) *Cor meum, & caro mea exultaverunt in Deum vivum.* (p)

Ad obsequium Dei, sive ad veram Religionem quoque spectat legum Ecclesiasticarum observantia, quas *Monica* neutiquam prætergressa ad amissim observare studebat, teste *Augustino*, (q) Hoc divini cultûs zelo accensa, cùm Mediolani apud nocturnas Vigilias, in Sanctorum solemnibus celebrari solitas, quædam minùs ho-

ne-

nesta in sacris ædibus fieri cerneret, Ambrosium Antistitem admonuit, qui dein Vigilias in jejunia, laudabili consilio, commutavit. (r) Præterea Christi JESU nomen ita occupaverat cor ejus, ut redundans in lac, *Augustinum* quoque ab infantia dulcedo tanti nominis adeò corripuerit, ut nihil ei deinde placere vellet, quod non hoc mellifluo sapore conditum esset. Hinc in hodiernum usque diem singulare signum *S. Monica* est Nomen JESU in diphicho.

Documenta.

Disce, ô Religiose Superior, *domesticorum*, *puta famulitii, æquè ac filiorum tuorum spiritualium sedulam curam gerere.* Regite familias vestras, *hortatur S. Doctor noster, (r)* Quomodo ad nos pertinet in Ecclesia loqui vobis, sic ad vos pertinet in domibus vestris agere, ut bonam rationem reddatis de his, qui vobis sunt subditi: annunciate, præcipite, imperate, luadete eis, ut caveant sibi à superbia, à detractioe, ab ebrietate, à fornicatione, à luxuria, ab ira, à cupiditate, quæ est radix omnium malorum. (u) *Sapè laudatus, sed nunquam satis laudandus Alanus de Solminibac Episcopus Cadurcensis noster leges saluberrimas pro domesticis suis quâ Ecclesiasticis quâ secularibus in arce sua Episcopalt degentibus, prescripsit, quæ ad amussim, laudabili exemplo ac maxime*

ant-

animarum fructu servabantur. Habentur ea lib. 2. cap. 5. vita ejus, Campiduni anno 1672. edita. Nec spiritualem suorum duntaxat cordi habebat salutem, corporali etiam, infirmorum presertim, prospexit, quibus suis sumptibus pharmaca atque alia pro solatio & sanitate restituendam administrari jussit: hos sapiens invisebat, ad patientiam eos adhortatus, verbo, cuius ingen-tem amoris affectum demonstravit. sapiens dicens, Domesticos nostros amanter nos habere oportet.

Disce & tu Religiose Canonice 1. *Spem & cogitatum tuum ponere non in filiis hominum, in quibus non est salus, sed sperare in Deo vivo, (w) qui præstat tibi omnia abundantè, adfruendum laudabiliter; neque etiam, eodem hortatore, (x) sic spes tua de hoc sæculo, qui ab amore hujus sæculi vocatus es, ut aliud sæculum speres.* 2. *Observantissimum esse legum Ecclesiasticarum, sive ea concernant cultum divinum sive alios ritus, constitutionum quoque cænobii tui, nec non Regularum tuarum, quantumvis minime ac levis momenti fortassis tibi videantur.* Particulatim enim, inquit noster *S. Isidorus Hispalensis, (y) crescunt vitia, & dum parva non cavemus, in magnis prolabimur. Minora devita, & ad majora non devenies. Hoc ipsum sentiebat S. P. N. scribendo, (z) Dum homines negligentes imprimis despiciunt peccata, quia parva sunt, crescentibus minutis peccatis ad-*

adduntur etiam crimina, & cumulum faciunt, & demergunt. *Familiare B. Laurentio Justiniano nostro fuit apophthegma.* (zz) Servi Dei non esse, à magnis peccatis cavere, id enim sæcularis hominis est, sed parva vitare, ne charitas refrigerat. *Hinc in Regula sua* [a 2.] S. Legislator noster non sine causa, statim admoneri cupit eum, qui in fœminas oculum figere incipit, ne scilicet malè cœpta progrediantur, sed de proximo corrigantur. *Cujus etiam est hæc saluber-
rimum monitum.* [b 2.] Ut quæ non sunt contra fidem, neque contra bonos mores, & habent aliquid ad exhortationem vitæ melioris, ubicunque institui videmus, vel instituta cognoscimus, non solum non improbemus, sed etiam laudando & imitando sectemur. *Præclare movent Statuta Gallicana Congregationis nostre Canonicos suos Regulares,* [c 2.] ut studeant omnes, etiam in minimis fideles esse, quælibet præcepta Regulæ inserta exequi, eo quo dictata sunt spiritu, non sicut servi sub lege, sed sicut liberi sub gratia constituti. Ut etiam singulis mensibus & à quolibet legantur statuta communia, ea etiam quæ pertinent ad illud officium, cui quisque commissus est, ut sic fidelius ea servare proponat. *Idipsum præcipiunt Constitutiones Canonorum nostrorum Congregationis Lateranensis.* [d 2.] *Statuta nostri Collegii S. Crucis Augustani à Paulo V. Romano Pontifice approba-*

ita habent. [e 1.] Ne hujusmodi sanctæ ordinationes in oblivionem & contemptum veniant, volumus, ut nunc, & in futurum singulis annis in Conventu ad minùs bis legantur; Novitiis quoque & minùs peritis, frequentius in Capitulo, & alibi legantur, & diligenter exponantur; atque ad observantiam eorum omnes instigentur sub hac spe, æternam beatitudinem possidendi &c.

3, Alano nostro, cui probè perspectum erat, per-
 3, fectionem religiosam ab accuratâ Regularum ac
 3, Constitutionum observatione pendere, si subin-
 3, de propter necessitatem aliquam iter suscipien-
 3, dum erat, valedictionis ergò suos Religiosos Ca-
 3, nonicos amplectendo hortabatur, ut curam ha-
 3, berent observandi Regulas & Constitutiones:
 3, si scribebat, nunquam omittebat illis hoc iptum
 3, in litteris suis commendare. Præterea voluit,
 3, ut & minima observarentur, dicens, hoc esse
 3, necessarium ad conservandum fervorem, nec
 3, Religionem aliter nisi hac ratione subsistere, &
 3, modicas infractiones evertendis florentissimis
 3, comunitatibus sufficere, quandoquidem negle-
 3, ctu minimorum relaxarentur. Incessanter cla-
 3, mabat, accuratos solùm religiosos verâ pace gau-
 3, dere, & adductis omnibus rationibus, quibus
 3, exacta observatio persuaderi poterat, contesta-
 3, batur, se nunquam, quoad victurus esset, sua
 3, benedictione dignaturum eos, qui non priùs mo-

ri mallent, quàm transgredi unam regulam, vel
contra unam constitutionem delinquere, nec
ejusmodi pro suis filiis in supremo Judiciis die
agniturum. Quare transgressiones leves æquè
ac magnas corrigebat, ac puniebat, asserens
indulgentiam in talibus occasionibus non esse
manuetudinem, sed negligentiam culpæ ream.
(f. 2.) Eiusdem cum Alano observantiæ regu-
larum spiritûs fuerunt æquè ex nostris, sæcu-
li hujus lucida sidera, R. P. Petrus Forerius,
& R. P. Carolus Faure, hic Canonicorum Re-
gularium in Gallia, alter in Lotharingia Re-
formator. Qui Carolus severissime defectus
contra Regulam & Statuta commissos in pu-
blicis Capitulis, ut vocant, ac tanta vehemen-
tia vultuque tam austero plectebat, ut etiam
innocentissimi quique contremiscerent (g. 2.)
Hujusmodi strictissimi Regularum observato-
res ex innumeris nostrorum, quorum hic
mentio meritò habenda foret, extiterè S. Gil-
bertus Sempringhamensis Anglus, P. Joannes
de Aqua Zwollensis Belga, ex Congregatione
Windesemensis, & P. Innocentius Keferloher
Decanus Diessensis in Bojaria.

3. *Aquo imò lubenti animo ferre, si defectus
& errores tui ex confusionis & profectus interni
desiderio aliis sint noti, iique correctionis gratiâ
ad Superiores deferantur. Alanus de Solmini-
bas duos sibi constituit monitores, qui ipsum li-*

P

bera

berrimè defectuum suorum commonefacerent, quos
 & continuè ad se vocabat, quæsturus, quid in
 se corrigendum notaverint. (h 2.) Statuta Con-
 gregationis nostræ Gallicanæ (i 2.) volunt, ut sui
 Canonici petant majoris humilitatis & profectûs
 spiritualis studio, quolibet mense, ut omnes er-
 rores & defectus sui, in charitate fraterna, per
 quemcunque, qui eos extra Confessionem aud-
 dierit, aut viderit, Superiori, ut Patri filiorum
 utilitatem procuranti, manifestentur. *Quod si*
& tu in Monasterio in Con-Canonicis tuis, non
curiosus indagator, aut lividus aliorum censor,
reperias, quod Regula, Statutis repugnet, aut
statum religiosum minus deceat, id ad Superio-
rem submissè deferas, eas observant Regulas,
quas paulò ante laudata Gallicanæ Congregatio-
nis constitutiones (k 2.) saluberrimè præscribunt,
ut scilicet ad orationem confugas, & pro solius
Dei honore, fratris salute, & Religionis con-
servatione id deferre proponas, deinde omnem
affectum & commotionem animi, quantum po-
teris, priusquam superiorem convenias, morti-
fices, & comprimas: Postea ad Superiorem ac-
cedens solam rei veritatem aperias, sine ulla
exaggeratione & perturbatione, fratrem etiam
excusando, aut peccatum ejus minuendo potiùs,
quàm accusando, solaque manifestatione sim-
plici contentus nihil ex ea concludas. Admo-
net quidem nos S. Legislator noster (l 2.) peccata

nostra invicem non negligere, non quærendo quòd reprehendas, sed videndo, quòd corrigas.

P U N C T U M III.

EXpende. Residuas dotes à D. Paulo in veris Viduis desideratas, nempe 4. *ut fugiant delitias*: *Monica* certè vanos jocos, inanes superfluitates, levitates ac sæculares nugas, velut saltus, spectacula, convivias, similiaque periculis exposita oblectamenta, quàm diligentissimè declinabat: Nam *qua in delitiis est vidua*, scribente Apostolo, (m 2.) *vivens mortua est*: Vivens quidem, si corpus ejus spectes, si verò animam, propter concupiscentias atque peccata sua. Verè *S. Augustinus* (n 2.) *Mortua est vidua, qua in delitiis vivit, ad quas delitias per cupiditates tanquam per portas mortis pervenitur*. 5. *Ut irreprehensibiles sint*. *Monica* oppidò modestiæ, atque honestati studebat, flocci habens honorum titulos, similésque sæcularium punctualitates ambitiosas. Contra verò pauperibus & infirmis inserviebat, afflictos solabatur, exemplo virtutum suarum prælucebat Matronis junioribus, virginibusque, simplici modestoque utebatur vestitu, quem atri coloris, atque à Beatissima Deipara ei paulò post Conversionem filii dictatum fuisse, nonnulli ex sacro Eremitarum Ordine suspicantur viri. (o 2.) Vultu erat serena, at verecunda, moribus composita & gravis: Verbo: *Serva servorum Dei, ut*

eam appellat *Augustinus*, (p 2.) erat *Monica*, a: que in operibus bonis testimonium habens. Hinc quisquis eorum, qui noverant eam, verba sunt *Filii*, (q 2.) multum in eâ laudabat, honorabat, & diligebat *Deum*, quia sentiebat presentiam illius in corde ejus, sancta conversationis fructibus testibus.

Documenta.

Disce, ô Religioſe Canonice, qui mundum deſeruiſti, ejuſque concupiſcentiis ac moribus renuntiaviſti, cor tuum ac aures illius negotiis, rumoribus ac vanitatibus non ampliùs involvere. Delitiæ ſpirituales delitiis carnalibus ac terrenis ſuccedant, monente *S. Doctore tuo*, (r 2.) Delitiæ ſpiritus tui divina ſint cantica, ubi & fletus ſine gaudio non eſt. (s 2.) Fuge, ex mente ejuſdem *S. Patris tui*, (t 2.) ſpectacula, fuge caveas turpiſſimis diaboli, ne te teneant vincula maligni. Sed ſi oblectandus eſt animus, & ſpectare delectat, exhibet tibi *S. Mater Eccleſia* veneranda ac ſalubria ſpectacula, quæ non corrumpunt, ſed cuſtodiuunt fidem. (u 2.) *Quæ* non minuunt, ſed augent devotionem ac ſpiritus fervorem. *Alanus de Solminihac* adhuc juvenis Religioſus, ac *Parifiis Theologia* operam navans, omne luſuum genus ſibi interdixit, atque cùm aliquando *Gallia Regi Ludovico XIII.* ob urbem quandam captam victori urbem intranti *Lutetia*

tota obviam occurreret, Sorbonæq; discipuli accurrerent, is ne pedem quidem e suo conclavi movit, (w 2.) B. Joannes Warneſtum noſter Moſſinorum Episcopus, dum alii spectacula vel ipsi exhiberent vel ab aliis exhiberentur, caelestibus intentus domi in conclavi suo lectioni aut orationi insistebat. Quod si spectacula illa in cundo (quod saepe in ea civitate, ubi morabatur, fieri solebat) offendisset, gravi quadam auctoritate prateriens, ne per transfennam quidem ea aspicere dignabatur. [22]

Disce 2. Honoratioris titulos, & quae ab illis sperari potest, gloriam ac popularem auram, limites fumi haud excedentes, non ambire, si Augustino, testi omni exceptione majori, credas: In caelo verus honor nulli negabitur digno, nulli deferetur indigno. Sed nec ad Deum ambiet ullus indignus, ubi nullus permitteretur esse indignus. [a 3.] Alanus noſter agerrime titulum Abbatis ferebat, atque ne talis cognosceretur, Crucem pectoralem deposuit, neque se Dominum, sed Patrem, aliorum Canonicorum Religiosorum more, appellari patiebatur. [b 3.] Noſter B. Petrus de Honestis, primus Portuensium prope Ravennam Prior, ob animi demissionem se semper Peccatorem scribere solitus erat. [c 3.] P. Petrus Forerius licet esset Reformatior ac Generalis Ordinis Canonici nostri in Lotharingia, licet esset author novae Congregationis Monialium B. M. V.

vulgò de Noſtre Dame nuncupata, neutiquam
tamen ne minimum quidem honoris titulum ſive
in Epiftolis, ſive in privatis, ſive publicis congres-
ſibus ac colloquiis admittebat, niſi ſolum nomen
Patris.

PUNCTUM IV.

Expende. Singulare tæminarum, præſertim
maritis orbatarum decus eſſe Taciturnita-
tem, quod in Epiftola ſua ad Timotheum ſcri-
pta inſinuat D. Paulus, dum [d 3.] *mulierem in
ſilentio cum omni ſubjectione diſcere, & [e 3.] in
ſilentio eſſe vult.* Euripidi in *Heraclit.* fœminæ
pulcherrimum ornamentum eſt *Silentium & Mo-
deſtia.* S. *Auguſtinus* [f 3.] in claſſe vitiorum
à viduis fugiendorum reponit *verboſitatem*, at-
que eaſdem, [g 3.] inſtruens. „Quæ veræ vi-
„duæ eſtis, *inquit*, cuſtodite viduitatem: non
„eſtote verboſæ, ſed cum ſilentio exſpectate
„Dominum, qui pupillum & viduam ſuſcipit.
Et paulò infra: „Mulieres non maledicite,
„non jurate, non promptæ eſtote ad loquen-
„dum.„ *Monica* utraque hoc decore ornata
extitit. Taciturna quippe [verba ſunt R.P.
Thomæ Trugilli ex Ordine Prædicatorum Theo-
logi [h 3.] maximè erat & ſilentii ſtudioſa: cum
verò loquendum ſibi eſſet, ſapienter & accom-
modatè loquebatur. Imò *Auguſtinus* de ſancti-
tate Matris ſuæ ad Deum verba faciens, pate-
ticiè fatetur, ex ejus ore poſt tuam converſio-
nem

nem ne unum quidem verbum, præceptis divinis contrarium aut repugnans processisse.

Documenta,

Disce, ô Religioſe Canonice, ab Aviatuâ duplicem hanc artem, loquendi ſcilicet bene & oportune, non moroſe ſilendi. *Amba quidem ardua ſunt, ſed oppidò tibi neceſſaria. An non arduum, in lingua, qua non fruſtra, ex mente S. Patris tui [i 3.] in udo eſt, & facile labitur, non delinquere? Quis eſt, inquit Siracides, [k 3.] qui in lingua non deliquerit? quis eſt, qui non ſubinde, imò ſepius protulerit verbum, ſi non peccamiſum, ſaltem otioſum, aut ſine debito carens? Perfectum certè virum altruxit S. Jacobus, [l 3.] qui in verbo non offendit. O Lapidēs offenſionis verba aculeata, verba detractoria, verba murmuratoria, verba otioſa, verba honeſtatem minùs redolentia, verba alienam famam imminuentia! In hoſ ſcopulos ne impingas, prudentia ac circumſpectione opus; neque id omne, quidquid in buccam venit, temere effutias, unde poſtmodum ſerò & fruſtra pœniteas. Pendende priùs, ex ſententia S. Doctõris tui, [m 3.] quod dicturus eſ, examina, conſule interiorem veritatem, & ſic proſter ad exteriorem audito-rem. Cujus etiam eſt hoc ſalutare monitum, apud R. D. Alanum Weberum noſtrum. [n 3.] Sicut eligis, quo veſcaris, ſic elige, quò loquaris: cibum per os ingreſſurum exami-*

nas, cur non etiam egressuram per os verbum] quod sapè graviores excitat tragœdias in domo tua, quam cibus in stomacho. Sicut verò per os intrant cibi corruptibiles, mortuorum animalium carnes, ita prospiciendum tibi est, ô Religiose Canonice, ut qui ex ore tuo exeunt sermones, sint immortalitate digni. Non sint, ut monet Epictetus [o 3.] de gladiatoribus, non de ludis circensibus, non de pugilibus, non de cibus, non de potionibus, vel ut hortantur Statuta Congregationis nostræ Gallicanæ, [p 3] non de novitatibus aut rumoribus sæculi, aut denique non de rebus frivolis, nugatoriis, profanis, famam proximi ludentibus, atque non spiritualibus. Irreligiosi enim cordis indicium est, de rebus profanis in Religioso locutio. Preinde sint verba ac colloquia tua talia, qualia Magister tuus Augustinus [q 3.] esse capit, nempe, ut illis non tantummodo alios delectare, sed edificare possis: sint, quæ tuam deceant sanctitatem & devotionem, sint quæ laudem Dei & proximi adificationem resonent, (r 3.) sint veluti effata, sint sapientia pronuntiata, sint alienius scientiæ axiomata, sint veluti moralis doctrinæ apophregmata, sint velut è tripode effusa oracula, sint veluti mysterii alienius arcana. Nihil ex ore prodeat, nisi Evangelium, virtus, cælum, Deus. Sint huiusmodi, ut de te dici possit, quod de S. Honorato Episcopo S. Hilarius Arelatensis, (s 3.) Nunquam in

tuò ore nisi pax, nisi castitas, nisi pietas, nisi charitas, nunquam in corde, nisi horum omnium fons, Christus habitavit. Porro *Philologum te esse oportet non Logophilum, id est non garululum, non loquacem, sed taciturnum, ac verba sapienter in tempore proferentem. Quod addisces, si linguam silentii frano coèrcere didiceris. Ni enim id fiat, ex D. Jacobi Apostoli [c 3.] oraculo, vana crit tua Religio. Sed quo Doctore addisces? Scientiam benè loquendi doceri non posse, affirmat S. Basilius, nisi tacendo, & se diu multumque silentio exercendo. Regula benè loquendi, inquit noster B. Laurentius Justinianus (u 3.) est, ut discat quisque prius tacere, quàm loqui. Tace prius & audi, sunt verba Mediolanensis Antistitis Ambrosii (w 3.) & non delinques in lingua tua: in silentio & quiete proficit anima devota, scribit silentii amantiſſimus Thomas Kempensis noster, (a 4.) certè nemo securè loquitur, nisi qui libenter tacet. Præclara res est silentium, inquit P. Alphonsus Rodriquez è Soc. Jesu, (b 4.) nihilque aliud, quàm mater sapientissimorum cogitatum: Ex mente Stephani Parisiensis nostri pacem cordis generat, virtutum fragrantium spirat, morum concordiam servat, divinam bonitatem & Angelicam contemplatur beatitudinem. Statuta nostra S. Crucis decorem & custodem Religionis, nec non optimum remedium acquirendi & confer-*

vandi spiritum appellant. Alii aliis silentium encomiis afficiunt, ac varios illius effectus in medium adducunt, qui meritò illius amorem conciliare debent. *S. Maria Magdalena de Pazis* ex sacra Carmelitarum familia asserere solebat, animam religiosam, quæ non delectatur silentio, gustum in rebus divinis sentire non posse (c 4.) *Joanni Mauburno Abbati Liuriacensi* nostro. (d 4.) Claustralis sine silentio, est ut equus sine fræno, castrum sine claustra, urbs sine porta, vinea sine sepe, ubi autem sepes non fuerit, possessio diripietur. Vir linguosus, asserit *S. P. N.* (d 5.) amat mendacia. Quid enim illi est voluptas, nisi loqui? non enim attendit, quid loquatur, dum loquitur. Unde laudabili more in benè moratis Religiosorum domiciliis ac familiis receptum est, ut certis temporibus nocturnis pariter ac diurnis, extra horas recreationum, certis quoque in locis, uti Refectorio, sacro Odeo, dormitorio, sacrario, cubiculis, officinis, strictum ab omnibus seruetur silentium, nisi necessitas, præceptum Superioris aut fraterna charitas omnino aliud exigat: tunc brevissimè & submissa voce, ut præscribunt Statuta Congregationis nostræ Gallicanæ (c 4.) vel uti habent nostri *S. Crucis Augustani Collegii Constitutiones* (f 4.) unica oratione imperfecta, imò Congregationis nostræ *S. Salvatoris Bononiensis sanctiones* (g 4.) si tempore silentii quid opus fuerit, sonitu cujus-

cun-

cunque signi, vel aliquo quocunque nutu potius quàm voce, fieri iubent. Porro statuta nostra nec pretextu hospitum silentium in refectorio violari aut solvi, etiam submisse, admittunt. S. Theresia de Jesu in cælo jam gloriosa volebat, ut sue filia silentio essent addicta, unde si quando aliquæ tempore silentii loquebantur, audiebant tres iæsus super portam cubiculi, ac si S. Theresia eas è cælo communefaceret silentii religiose integrèque servandi. Imò Christus ipse ne charitatis quidem obtentu illud vult violari. Quare cuidam loquendi gratia, sub charitatis colore, infirmum invisenti eo tempore, quo tacendum erat, disertè dixit Vox è Crucifixi Christi ore audita: Non placet mihi ista charitas. (h 4.) P. Guilielmus Vornken Trajedensis ex Congregatione nostra Windesemensis Canonicus Regularis, licèt egros domesticos quotidie inviseret, illis compatiendo, & ad tolerantiam adhortando, quia verò in multiloquio rarò peccatum exulare deprehendit, dicere consueverat, infirmos crebrò quidem invisendos, sed non longam moram apud ipsos protrahendam esse, ut evitentur vana colloquia, atque detractiones, quæ plerumque obrepere solent, ubi plures conveniunt, & verba multiplicantur. (i 4.) In Ordinis nostri Abbatiali Collegio B. Virginis Cancellatensi Diocesis Petragoricensis, cui Alanus de Solminihac ante Episcopatum Cadurcensem Abbas præerat, tam accu-

ratum, aliúmque silentium temporibus & locis
 prescriptis observabatur, ut aliquo modo barba-
 rum nominari posset: nemo alius, præter officia-
 les, per domum itare conspiciebatur, quilibet in
 suo secessu persistebat, & nisi aliunde notum fuisset,
 Abbatiam istam à pluribus Religiosis Canonici-
 cis inhabitari, eam desertum esse, quispiam existi-
 masset, ita omnia devotionem spirabant. (k4.)
 Alanus ipse legum ac silentii observantissimus,
 finita religiosa recreatione, à qua nova, joci,
 omniæque vana & inutilia colloquia proscrip-
 ta erant, solum spiritualia ac edificatoria, vel ex
 lectione mensa audita, vel privatim lecta, vel
 denique ex sacris litteris aut aliis scientiis pe-
 tita audiebantur, dato ad tacendum signo, mox
 etiam colloquio finem imposuit, amplius ne ver-
 bum locutus. (l4.) Eundem morem tenuit R. P.
 Innocentius Keferloher Collegii nostri Dieffensis in
 Bavaria Decanus vir noti zeli ac in se rigoris,
 qui etiam in alienis Ordinis nostri domiciliis ob
 certa negotia existens, pulsúmque ad silendum
 dari audiens, statim conticuit, ultra ne syllabam
 proferens. Horum imitatores aequè ex nostris,
 paucos recensendo, extitèrè P. Otto Lyman Go-
 schensis, P. Joannes de Aqua ambo Windesemensis
 Congregationis, Gerlacus Joannis, Simplicianus
 Andreis, quorum hic Garsensis in Bojaria, alter
 Windesemensis cœnobii extitit Conversus, in hanc,
 silentium strictè tenentium, classem veniunt ex

noſtratibus Canoniffis Regularibus, Hilaria à Gumpenberg, Anna Maria Huldiana Inzkovienſis in Suevia, Chriſtina Heiſchin Maria-burgenſis, ditionis Eufadiana, V. Euphroſina ad S. Thomam Vicentini Parthenonis Canonica Regularis. Ne verò ſilentii violatores negligentiam ſuam impunè ferrent, certè in eodem ſancita ſunt pœna. Statuta Lateranenſia (m 4.) huiusmodi transgreſſorem pro qualibet vice culpam ſuam in reſectorio dicere, & Pſalmum Miſere-te brachiis extenſis tempore communis reſectionis orare præcipiunt. Conſtitutiones Congregationis noſtræ Bononiënſis, (n 4.) frangentem ſilentium in reſectorio, in uno prandio ſedere ad terram, infringentem verò illud alias infra diem naturalem ſepties, ſimiliter ſedere ad terram in uno prandio volunt. S. Joannes Climacus (o 4.) recenſet à Præſide ſancto cujuſdam Monafterii, viſos quosdam tempore orationis invicem colloquentes, ante fores Eccleſiæ ſtare juſſos eſſe, ut per ſeptem dies cunctis intrantibus & exeuntibus ſe proſternerent, ſive Clerici, ſive Presbyteri fuiſſent.

(a) I. Cor. 7. (b) Brev. Rom. 4. Maji. (c) loc. cit. v 34. (d) lib. de vid. (e) de verb. Dom. Serm. 12. c. 4. (f) lib. 2. cap. 4. (ff) lib. 2. cap. 5. (g) c. 5. (h) lib. 9. Confess. c. 9. (i) ibidem. (k) lib. I. Confess. c. 15. (kk) Pſal. 72. (l) cap. 17. Jerem. (m) in Pſal. 39. (n) Tru-gillo in theſ. conc. in S. Monica fol. mihi 1098. (o) Pſ. 83.

(P)

(p) *Penequin. in Isag. par. l. c. 27. n. 10.* (q) *l. 6 Conf. r. 2.* (r) *Trugillo loc. cit.* (s) *Nebrid. à Mindelh. Canon. Reg. in vita S. Aug. l. 1. c. 29.* (t) *in Psal. 51.* (u) *idem de sal. doct. c. 29.* (vv) *S. Aug. ex add. à Carth. 10. 10.* (x) *de Verb. Dom. Serm. 39. c. 1.* (y) *in norma vivend. c. 6.* (z) *Serm. 88. de temp. 22. in vita c. 9.* (az.) *c. 5.* (b 2.) *Epist. 129. (c 2.) part. I. c. 4. (d 2.) part. I. c. 2. (e 2.) c. 12. (f 2.) lib. 1. vit. c. 11. & 18. (g 2.) P. Claudius Molinet. Can. Reg. in vita P. Caroli MS. (h 2.) lib. 2. vita c. 4. (i 2.) Constit. Cong. Gallic p. 1. cap. 9. (k 2.) part. 1. c. 15. (l 2.) Serm. 10. de Verb. Dom. cap. 1. (m 2.) ad Timoth. 5. (n 2.) Psal. 9. (o 2.) Paulus Bergomenfis, Augustinus à Tolent, Georgius Maigretius, ac novissimè R. P. VVelfgangus Eder Evem. Augustinian. Monachii in erudito libro, quem de Confraternitate Cinguli Co-riaceti nigri hoc anno 1676. germanicè ibidem edidit. par. I, c. 3. (p 2.) lib. 9. Conf. c. 9. (q 2.) loc. cit. (r 2.) de bono vid. c. 21. (s 2.) Psal. 145. (t 2.) de symb. lib. 2. c. 1. (u 2.) eod. lib. c. 2. (vv 2.) lib. 1. cap. 4. (z 2.) Ioan. de Colle Medio Can. Reg. in vita apud Bolland. To. I. 23. die Ian. (a 3.) lib. 22. de Civit. c. 30. (b 3.) l. 3. c. 1. vita (c 3.) Gabriel. Pennotus Can. Reg. l. 2. hist. Trip. c. 47. (d 3.) cap. 2. v. 11. (e 3.) v. 12. (f 3.) lib. de bono conjug. cap. 12. (g 3.) Serm. 7. de Temp. (h 3.) in Thes. Conc. 10. 2. (i 3.) in Psal. 38. (k 3.) c. 19. 13. c. 2. (m. 3.) Psal. 38. (n 3.) apud P. Adam. VVeberum Can. Reg. in Itin. caelesti par. 2. diff. 6. (o 3.) Ench. 41. (p 3.) c. 12 (q 3.) lib. 4. de anima. (r 3.) Fasc. am. c. 11. (vv 3.) lib. I. offic. (a 4.) lib. I. c. 10. & 20. de imit. (b 4.) part. 2. tr. 2. c. 5. (c 4.) Ceparius in vita c. 44. (d 4.) in erud. exerc. tit. 2. alth. 9. memb. 3. (d 5.) part. 1. cap. 12. (f 4.) cap. 17. (g 4.) cap. 14. (h 4.) P. Samuel Laberhittel S. 1. Med. 29. pag. mihi 57. (i 4.) Ioan. Buschius Can. Reg. in Chron. VVindes. lib. 2. c. 47. (k 4.)*

(k 4.) *vita Alani* l. I. c. 14. (l 4.) *vit. c. 18. (m 4.)*
part. I. cap. 22. (n 4.) lib. 6. apud Ioseph. Mozzagr-
num *Can. Reg.* (o 4.) gradu 4.

*Quibus de rebus tempore Recreationis
loquendum.*

1. **D**E vita Christi, B. Virginis, S. P. Augu-
stini, deque historiis Ecclesiasticis.
2. De historiis *Canonicorum Regularium*, tum
rerum, tum personarum.
3. De bonis cujusque desideriis ad proficien-
dum in via perfectionis, deque fructu ex me-
ditatione collecto.
4. De bonis desideriis proficiendi in via virtu-
tum, in pietate &c.
5. De rebus, quas in sacris lectionibus aut con-
cionibus, vel inter prandendum aut cenan-
dum audierunt.
6. De spiritu & constituto *Canonicorum Regu-
larium*, de Constitutionibus, de Regula, &
gratia vocationis, de perfecta eorum obser-
vantia.
7. De sua cujusque vocatione.
8. De virtutibus, iis præsertim, quæ religiosis
peculiares sunt, idque juxta gratiam & pro-
prietatem nostræ vocationis.
9. De vitiis contrariis, non tamen carnis.
10. De morte, judicio, inferno, paradiso.
11. De judiciis Dei occultis & manifestis.
12. De

12. De miseris mundi, deque periculis eorum, qui in sæculo degunt.
13. De securitate eorum, qui in religioso aliquo ordine vivunt
14. De virtutibus ac religiosa conversatione Patrum ac Fratrum, eorum præsertim, qui vel procul absunt, vel requiescunt in Domino.
15. De his eandem loquendum rebus, quæ possunt simul & relaxare animos, & ad spirituales ædificationem facere.

EXERCITIUM IV.

MEDITATIO IV.

De postremo morbo & obitu S. Monicæ.

Mortua est Rachel in terra Chanaan, in ipso itinere, eratque vernum tempus. *Gen. c. 48.*

PUNCTUM I.

EXpende *Monicam* cum filio *Augustino*, bis jam suo, quem & mundo & cælo pepererat, Africam repetentem ad Ostia Tiberina, dum navigandi oportunitatem præstolatur, ad feliciter æternitatis portum desideria direxisse, habito ad fenestram domus, ex qua liber in hortum patebat prospectus, colloquio dulci de futura vita æterna Sanctorum, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis

nis ascendit. (a) Quo sermone ita fuere affecti, ut carnalium sensuum delectatio, præ illius vitæ jucunditate, non complaratione, sed ne commemoratione quidem digna videretur, quinimò mundus iste eis inter verba vilesceret cum omnibus delectationibus suis, *Monica* com-primis clarè affirmante, nulla re jam se in hac vita delectari, sed ad aliam eamque meliorem anhelare, præsertim ad frugem & orthodoxam fidem converso filio, quod unicè copiosis suis lachrymis precibusque à Deo postulârat. Atque hæc summa erat stupendæ ascensionis, quâ *Augustinus* (b) cum Matre aspiravit ad gaudia vitæ aternæ. „ Transeundæ enim sunt omnes „ creaturæ cum omni decore, pulchritudine, „ suavitate sua, non solum corporeæ, verùm „ & spirituales. Quod supra illas omnes est, „ nec per ullam imaginem corpoream intelligi „ potest, illud est gaudium Domini, in quod „ intrabunt omnes servi illius boni & fideles. Credi omnino potest, *Monicam* cælestia gaudia tunc anticipatò degustâsse, ad quæ inter paucos dies evolare. (c)

Documenta.

Disce, ô Religiose Canonice, à *Monica* moriente. I. Solatia in terra non querere, cum incomparabiliter majora tibi in cælis servantur, etsi illa nonnisi modicè uno ictu cordis & rudi

rudi cogitatione possis attingere. R. P. Gerlacus Petri Daventriensis noster ex Congregatione Windesemensis Canonicus, extremum decumbens atque insuper acutissimis calculi doloribus exagitatus, lubentissimè tamen hosce cruciatus se in hac vita pati asserbat, ut alterius orbis multò atrociora tormenta evaderet. Leniebat quoque dolorem non modicè ingens divini amoris vis, qui in pectore ejus latebat. Quia hos cruciatus augeri cupiebat, si id in Dei honorem & anima salutem Novitii illius, tum decumbenti adstantis ac multum compatiens, cederet. (d)

Disce 2. Vim & efficaciam sacrorum colloquiorum, ut enim colloquia mala, prava & vana corrumpunt bonos mores, (e) sic plane sermones sancti ac pii mirè accendunt hominum mentem ad devotionem, Dei que amorem. Experti id fuere bini illi discipuli in Castellum Emanitium euntes, quorum corda accensa fuerunt unico sermone Christi, explicantis illis intensionem amoris, quo Deus homo factus, funes, flagra, spinas pati, ac tandem mortem ipsam in infami ligno subire pro mortalium salute non detrectavit. Expertus est & Monicæ filius S. Augustinus, sermonibus ac concionibus D. Ambrosii ad meliorem frugem, fidemque Catholicam amplectendam inductus. Certè de Alano nostro Cadurcensi Praesule tradit oculatus testis, author scilicet vita illius, ac à sacris confessionibus, (f) ipse colloquia,

quia, nil nisi sanctitatem spirasse, finemque illorum fuisse, ut mortales omnes amoris divini flamma succenderet; hinc plures testatos, se nunquam cum ipso egisse, quin ad pietatem & devotionem extimulati fuerint, imò religiosos ejus Canonicos asseverasse, se non minus, si cum ipso congrederentur, quam in oratione fuisse inflammatos.

Disce 2. si animarum saluti procuranda destinatus es, postquam manipulos multos pro viribus in horreum Domini comportasti, nihil ultra te habere, quo in hac vita delecteris. R. P. Ludovicus Moreau Congregationis Gallicanae Canonici Regularis vir Apostolici zelus, dum ex epidemia, qua premii loco, obsequiosa charitate in nosocomii illa lue infectis hominibus inserviens, correptus erat? fatali lectulo decumberet, summo viatico, factaque prius generali totius antea vite exomologesi Deo gratias egit pro beneficio sibi impenso, quod ad statum infirmis inserviendi ipsum vocaris: addens se conditionem moriendi in nosocomii omnibus mundi divitiis ac bonis antepone. (g)

PUNCTUM II.

Expende. Monicam correptam feбри novem illius diebus, quibus lecto decubuit, neutiquam desiderasse vitam, quā ad eō in votis habent alii homines, quos morbus aut alia corporis infirmitas obnoxios tenet, longiorem: mori velut grandævus Simxon, completo des-

Q₂

de-

derio, in conspectu Salvatoris optabat, & quidem extra terram patriam: causam verò ab illis, quibuscum tum temporis de contemptu hujus vitæ, ac bono mortis sermonem miscebat, quos inter *Navigius Augustini frater* erat, scititata, subridens ajebat: *Nihil longè esse à Deo, neque timendum, ne ille non agnoscat in fine sæculi, unde me resuscitet.* (h) Ita nimirum, licet in mariti sui sepulchro humari plurimum desiderârit, ut quos arctissimus amoris nexus jungebat invitâ, idem quoque tumulus sociaret, perfectus tamen ipsius voluntatis cum divina consentus omnem humanæ affectionis sensum extinxit.

Documenta.

O Religiole Canonice, *ô si & in te omnis sensus humani affectus & respectus extinctus, solâque ea tibi vivendi cura esset, non cui tumulo inferatur corpus, an in patrio solo, an in alieno? sed ut optimâ parata anima tua hinc abeat ad terram viventium. Moriendum tibi semel, mors certa, tempus verò ac dies incerta est, oberves ergò omnes dies, ut omnis dies te paratum inveniat. Nescit homo finem suum, (i) an malus vel bonus ei futurus. Quare provideas, ut finis tuus bonum te inveniat. In quo enim statu, ait S. Pater tuus (k) quempiam invenerit novissimus suus dies, in hoc eum comprehen-*
det

det mundi novissimus dies: quoniam qualis in die isto quisque moritur, talis in die illo iudicabitur.

PUNCTUM III.

EXpende. *Monicam* mortem vicinam unicè desiderasse, ut memoria illius apud aram fieret. *Bonite*, inquit (1) *hoc corpus ubicunque, nihil vos ejus cura conturbet. Tantum illud vos rogo, ut ad Domini altare memineritis mei, ubi fueritis.* Exoptabat namque pientissima fœmina id sibi exhiberi, quod noverat avita consuetudine servari in Ecclesia Catholica, ut nimirum in sancto Missæ sacrificio tum Sacerdotes, tum alii, qui eidem interessent, pro defunctorum salute Deo preces offerrent. „Et dispensaretur victima sancta, qua deletum est chirographum, quod erat contrarium nobis, & triumphatus esset hostis, qui delicta nostra computans, quarit, quid objiciat, nihil inveniens in eo, in quo vincimus. (m) Pompa quippe funebris, agmina exequiarum sumptuosa, diligentia sepulturæ, monumentorum opulenta constructio, vivorum sunt qualiacunque solatia, non adjutoria mortuorum. (n)

Documenta.

O Religiose Canonice, cui in altero orbe in expiatoriis flammis plura adhuc Deo, strictissimam observationis votorum, Regula ac Consti-

tuionum, nec non aliarum actionum tuarum rationem exigenti, persolvenda restant, quæ vivens spontaneis pœnis nondum satis eluisti, de lytro tibi prospice, quo debitis hisce exsolvas. Sed quodnam illud? digito id monstrat morum ac vitæ tuæ director Augustinus (o) cujus hæc sunt verba: Adhibeat unusquisque pro charis suis, in purgatorio detentis, Sanctorum preces, sacrificia offerat, & Sacerdotali eos precatione Domino commendet: hæc enim sunt, quæ charos nostros juvare possunt, hæc sunt refrigeria quiescentium, hæc remedia defunctorum. *Et in Enchir.* (p) Negandum non est, defunctorum animas pietate suorum viventium relevari, cum sacrificium mediatoris offertur, vel Eleemosynæ in Ecclesia fiunt. Hoc lytrum providè aternitati premisit nostra Claudia Marchionissa de Moy, Comitissa de Chalignis, appellata soror Maria de S. Francisco. Viro enim orbata, priusquam Ordini nostro nomen daret, Congregationemque S. Sepulchri in Franciam recens induceret, plurima sacra pro pœnarum sibi in purgatorio carcere fortè subeundarum expiatione dicitur curavit, nec parentum suorum, mariti, ac aliorum piorum manium oblita, aequè plura sacrificia pro illis offerri jussit, certis pradiis ac bonis, unde liberales hauriri possent census, hunc in finem applicandis assignatis. (q)

PUNCTUM IV.

EXpende. 1. *Augustinum* defunctâ suâ pientissimâ matre quarto Maji Anno 389. magnâ affectum fuisse mœstitiâ, non ob aliud utique, quod ipse insinuat (r) quàm quòd ex consuetudine simul vivendi dulcissima & castissima, repentè dirupta, animo vulnus accepisset. Nam quia destituebatur tam magno solatio, faucibatur anima ejus, & quasi dilaniabatur vita, quæ una facta fuerat ex sua & illius. Gaudebat quidem testimonio defunctæ, quod in ea ipsa ultima ægritudine, obsequiis illius interblandiens, *pium* illum appellaverat, & commemorarat grandi dilectionis affectu, nunquam se audivisse ex ore ipsius, jaculatum in se durum & contumeliosum sermonem! Veruntamen fatetur, nihil comparabile habuisse honorem à se delatum matri, & servitium à matre sibi exhibitum. 2. Non minori luctu funeri Avia parentasse *Adeodatum Augustini filium*, qui & ipse in amaras prorupit voces & fletus, à quibus haud destitisset, nisi ab omnibus præsentibus cohibitus, qui tamen ipsi à lachrymis sibi temperare haud potuerunt: quin & *Evodius* arrepto psalterio, exorsus est canendo Psalmum centesimum Davidis, *Misericordiam & judicium cantabo tibi Domine*, cæteris prosequentibus reliquas strophas. Interea dum funeri exportando necessaria parantur, *Augustinus* cum suis

suis disputando luctum ac lachrymas tantisper dissimulando, cohibuit, quas postmodum, dum corpus in D. Andreae sepulchro inferretur, laxatis habenis, copiosè & quantum vellet, effudit, *ut desleret oculis suis exigua parte hora matrem mortuam, quæ ipsum multos annos fleverat, ut oculis Dei viveret.* (s) Neque immemor postremarum precum *matris*, plura sacrificia pro ejus anima offerri curavit, quam & ipse ferventissima oratione Deo commendavit, utque ab aliis idem fieret, submissè rogavit. (t)

Documenta.

Disce, ô Religiole Canonice *ex Augustini lachrymis in obitu Matris suæ fuis, non prohiberi in amicorum & sanguine junctorum obitu luctum foris ostendere*, unde enim fieri potest, *scribit idem S. Doctor:* (u) ut eorum mors nullam nobis ingerat mœstitudinem, quorum nos vita propter amicitia solatia delectabat? quam qui prohibet, prohibeat, si potest, amica colloquia, interdicat amicabilem societatem, vel intercidat affectum omnium humanarum necessitudinum, vincula mentis immiti stupore dirumpat, aut sic eis utendum censeat, ut nulla **ex** eis animum dulcedo perfundat. Quod si fieri nullo modo potest, etiam hoc, quo pacto futurum est, ut ejus nobis amara mors non sit, cujus dulcis est vita. Hinc est enim & luctus qui-

quidam in humano corde, quasi vulnus aut ulcus, cui sanando adhibentur officiosæ consolationes.

Laude dignus est quorundam nostri Canonico-Augustiniani instituti Collegiorum, imò aliarum quoque sacrarum Religionum mos, pro defunctis confratribus suis aliorum Religiosorum ac Ordinum pia implorare suffragia, atque sancta exposcere sacrificia, ut eò citius ex purgantibus flammis extrahantur sui, dum scilicet multiplicantur preces ac placationes hostiæ. Profunt enim, ex mente nostri S. Isidori Hispalensis Episcopi: (w) suffragia defunctis non ad meritum vitæ æternæ, sed ad solutionem pœnæ, & hoc vel ad pœnarum mitigationem, vel celeriores liberationem. Dum rem divinam perageret in ara noster S. Thomas Cantuariensis Episcopus, animæ piaculares voce intelligibili dicebant: Salve Reverende Pater, & benedictus sit sermo oris tui, quia per te sumus à purgatorii pœnis liberata. Quæ verba toties revolutis manibus repetebant, quoties is se ad populum verteret. (z) Venerabili nostræ Catharina à S. Augustino sapius huiusmodi animæ se visendas dederunt, auxilium ipsius flagitantes, quæ ex flammis lustralibus eripia, rediére gratias liberatrici referentes. (x)

(a) Lib. 9. Conf. c. 10. (b) apud P. Henric. VVagnerck S. I. in natis ad e Io. lib. 9. Conf. (c) P. Iacobus Lobetius S. I. in gloria Patriarch. fol. mihi 43. (d) Chron.

Windesf. lib. 2. c. 54. & 55. (e) I. ad Cor. c. 13. v. 33.
 (f) Leonard. Castinet Can. Reg. lib. 3. c. 18. (g) ex Re-
 lat. Rotomagi anno 1668. impressa. (i) Eccles. c. 9. v. 12.
 (k) Ep. 80. (l) lib. 9. Conf. c. 11. (m) eodem lib. c. 13.
 (n) S. Aug. Serm. 32. de verb. Apost. (o) Serm. de Cath.
 Petri. (p) apud Laur. c. 109. (q) Hilarius à Costa Mi-
 nimus in Elogiis Ducissarum. Decessit Maria à S. Fran-
 cisco. 3. Novemb. Anno 1626. (r) lib. 9. Conf. cap. 12.
 (s) ibidem. (t) lib. 9. Conf. c. 13. (u) lib. 19. de Civit.
 c. 8. (v) lib. 2. de Offic. Eccles. c. 18. (z) Messret serm.
 de animab. purg. (x) Author vitæ n. 18.

EXERCITIUM V. MEDITATIO V.

De Lachrymis S. Monicae.

Audiui orationem tuam, & vidi lachrymas tuas,
 4. Reg. 20. v. 5.

PUNCTUM I.

EXpende. Lachrymarum rivulos ex oculis qui-
 dem ceu fontibus scaturire, earum tamen
 non esse eandem sed diversam originem. Has
 enim aliqui fundunt, ante signano magno *Aug-*
ustino, præ gaudio, uti R. P. Arnoldus War-
 wik, ex Congregatione nostra Windesfemensis,
 qui cogitans de Cœlitum nunquam finienda
 gloria præ gaudio lacrymabatur, ceu eandem in
 hac vita constitutus prælibaret, (a) Alii præ ani-
 mi dolore ob peccata commissa, uti æquè *S. Le-*
gis.

gislator noster, cujus hæc verba, (b) *Ubi alta consideratione contraxi, & congeffi miseriam meam in conspectu cordis mei, oborta est procella ingens, faciens ingentem imbrem lacrymarum.* Vel ob mortem charorum, ut idem S. Doctor noster defuncta charissima matre sua *Monica*, quæ ipsam multos annos fleverat. Cujus est digna notatu sententia. (d) *Permittantur pia corda charorum de suorum mortibus contristari morte sanabili, & consolabiles lacrymas fundant conditione mortali, quas citò reprimat fidei gaudium, quæ creduntur fideles, quando moriuntur, paululum à nobis exire, & ad meliora transire.* Qui S. Pater noster etiam orationes tuas, quas ferventi corde ad Deum fundebat, lacrymis condiebat, ita enim de se testatur. (e) *Ego illacrymans multa oravi.* Aliquibus tenerrimus erga Deum amor lacrymas exprimit: *Impotens est enim amor, nec lacrymis modus fit, nisi amori detur, quod amatur.* (f) Tales fuere ex nostris S. Joannes Bridlingtoniensis Archimandrita, B. Hartmannus Episcopus Brixinensis, B. Joannes de Barastra Abbas S. Eligii apud Atrebatum, qui dum ad aram incruentum sacrificium altissimo litarent, à lacrymis sibi minimè temperare potuerunt, imò Henricus Manden Congregationis Windesemensis Canonicus Regularis, dum sacro interesset, aut Eucharistiam sumeret, ita lacrymis indulsit, ut iisdem Chori pavementum

ac

ac vestes ejus inundarent, unde manu strophilium pro ejusmodi amoris stillulis abstergendis deferre consuevit, (g) quam gratiam sibi à Deo concedi postulavit *Augustinus*, dum eundem ita precatur, (h) *Præsta mihi gratiam, ut quoties de te cogito, de te loquor, de te scribo, laudes, preces, & sacrificium offero, toties obortis lacrymis in conspectu tuo copiosè & dulciter fleam.* Flevit porrò *Augustinus* in horto amarissima contritione cordis sui *erumpentibus fluminibus oculorum suorum, acceptabili sacrificio Dei*, (i) flevit, dum Parochus Hipponensis & animarum curio à Valerio Episcopo inauguraretur. Flevit uberrimè in Hymnis & Canticis suave sonantibus Ecclesiæ vocibus vehementer affectus. (k) Flevit, dum urbs Hipponensis ab infensis hostium armis impeteretur, inter quæ mala, ut canit Ecclesia, *Augustino* erant lacrymæ suæ panes die ac nocte. (l) Moriens denique lacrymas fudit, non mortis timore perterritus, sed cœlestis patriæ, ac quam anhelabat, desiderio illectus. Alii alias ob causas lacrymis habenas laxarunt. S. Gilbertus Sempinghamiensis noster in rerum divinarum meditatione tam copiosas lacrymas fundebat, ut ex illarum abundantia cæcus redditus fuerit. P. Marcus Rizonus ex Congregatione Lateranensi, quoties de B. Virgine, aut de Christi passione differeret, præ dulcedine & compassione in lacrymas prorump-

pebat. Imo P. Cambio Bossio, & P. Seraphino de Torrefinis ejusdem Lateranensis cœtus Canonici Regularibus sola recordatio Christi patientis, & Deiparæ Virginis lacrymas exprimebat. (12.) Certè R. P. Petrus Forerius noster dono lacrymarum à Deo ornatus, præterquam quod ad aram faciens plorârit sæpius, etiam flevit, dum durantibus matutinis precibus, sub mediam Nativitatis Christi Vigiliæ noctem cantari solitis, mysterium illud alta mente recogitaret, atque de eodem ad suos Canonicos verba faceret, cùm ad Deiparam preces funderet, dum in passione Domini verba illa: *Dimitte nobis non hunc, sed Barrabam*, vel ipse legeret, vel ab alio legeretur, cùm Deum offendi audiret, dum in Generalem Congregationis Salvatoris nostri à se erectæ, eligeretur. Manabant verò ipsius lacrymæ subinde tam uberes, ut tertium mutanda fuerint sudariola, ita nonnunquam madefacta, quasi ex profluente fuissent extracta. (m)

PUNCTUM II.

Expende. *Monica* lacrymas non mendaces aut fucatas, quales plerumque mulierum ad lacrymas natarum esse solent, quæ abundantes licet sint, ex sicco tamen pectore & arenti corde procedunt, sed veras ex justo motivo profleas. Flevit illa, non ut prolem acquireret, ceu Anna Samuelis mater (n) utpote matrimo-
nii

nii fructu jam à Deo donata. Ploravit, non ob filiorum mortem temporalem, uti mulier illa Naimitica (o) cùm nullus illorum vitam amiserit. Flevit non ob fortunæ adversam aleam aut famæ jacturam, uti Susanna adulterii falsò accusata. [p] Ploravit verò, & copiosà lacrymas diu noctuque fudit, quod *Augustinum* filium haberet, donis quidem naturæ ac perspicaci ingenio instructum, sed Manichæi erroribus infectum, vitiorumque, libidinis præsertim, cœno immersum. Verbo, Dei inimicum ac orco destinatum victimam, ni salutaribus baptismi aquis ablutus vitam in meliùs mutaret. Flevit, quia stitabat salutem filii sui, & quem priùs, non sine dolore, mundo pepererat, charitatis visceribus multo lacrymarum semine, Ecclesiæ & Christo gignere cupiebat. Flevit, & quidem irremediabilibus lacrymis, ut visitaret Deus filium suum Oriens ex alto, & illuminaret eum, qui in tenebris & umbra mortis sedebat. Describens has pro se à matre profusas lachrymas gratissimus filius, eas fuisse asserit 1. copiosas, *ut profluentes rigarent terram sub oculis ejus in omni orationis ejus loco*, [q] 2. frequentes. *Non desinebat*, inquit, [r] *horis omnibus orationum suarum de me plangere ad te.*

PUNCTUM III.

EXpende. Efficaciam lacrymarum quodlibet à Deo obtinendi. Oravit Dominum fletu lar-

largiter Anna uxor Elkanæ, [s] & aufertur ab ea sterilitatis opprobrium, paritque Samuelem. Ingemuit Tobias & Sara filia Raguelis, [t] cœperuntque orare cum lacrymis, & mittitur eis Angelus Raphael, qui ambos curaret. Dei indulgentiam fufis lacrymis Juditha postulavit, [u] & quidquid in animo habuit, afsecuta est. Ad mortem decumbentis Regis Ezechia preces audiens, lacrymasque videns Deus, eidem & viram & sanitatem annis quindecim prolongavit. Fleverunt amarè David & Petrus, atque ambo veniam peccatorum fuorum impetrârunt, hic perjurii, alter adulterii & homicidii. Luxit ad pedes Domini Magdalena, quos lacrymis fuis rigavit, meruitque audire: *Dimittuntur tibi peccata tua.* [w] Flevit vidua Naimitica ob defunctum unicum filium fuum, quem vespiliones ad tumulum jam humeris exportabant, & vivum illum recepit, misericordiâ moto Christo super lacrymas illius. [x] *Dono lacrymarum à Deo donata Clementia Van der Strepen Canonica Regularis ac Præpofita ad S. Petrum Bruxellis, iisdem viventes æquè morientes adjuvit.* [y] O felices lacrymæ, quæ Deum vincitis, & iustum offensæ Deitatis furorem cohiberis! Verè dixit ore, & calamo scripsit aureus Orator Constantinopolitanus: [z] *Nemo ad Deum flens aliquando accessit, qui non, quod postulavit, acceperit: nullus ab eo beneficia*

cia

cia dolenter optavit, qui non impetravit: Ipse enim est, qui consolatur fientes, dolentes curat, pœnitentes informat. Flevit & Monica, sed quis tantarum lacrymarum fructus? Augustinus ad veram fidem conversus. Hanc gratiam miserabilibus flebilibusque suis gemitibus a Deo petebat. [aa] Hanc nequaquam delusa, spe sibi à quodam Africæ Episcopo facta, fieri scilicet non posse, ut tot lacrymarum filius periret, copiosè obtinuit, cùm filium suum non modò Christianum Catholicum, sed & contempta felicitate terrena, servum Dei adhuc vivens videret. [b] Verè proinde Monica à sancta Ecclesia bis Mater Augustini appellatur, idipsum & bis Filio Augustino gratâ memoriâ affirmante. [cc] Accipe Confessiones meas, inquit, & gratiarum actiones Deus meus de rebus innumerabilibus, etiam in silentio. Sed non præteribo, quidquid mihi anima parturit de illa famula tua, que me parturivit & carne, ut in hanc temporalem & corde, ut in æternam lucem renasceret. Cujus ad hæc sunt verba: [dd] Satis eloquor, quid erga me habebat animi, & quantum majore sollicitudine me parturiebat spiritu, quam carne pepererat. O fecundas lacrymas! Sed quis porrò illarum effectus? Augustinus ex Manichæo Christianus: Augustinus ex carnis mancipio Dei servus, Augustinus ex inani Philolopho orthodoxæ Ecclesiæ sanctus Doctor. Augustinus

ex

ex mundi amatore Apostolicæ communis vitæ
 sectator: *Augustinus* vitæ Regularis in Africa
 restaurator: *Augustinus* cœlestis patriæ inhabi-
 tator, *ubi jam, quod sitivit internum, gustat*
eternum, decoratus una stola, securusque de re-
liqua, uti de illo canit Ecclesia. (ee) Verbo:
Augustinus, & quidquid habet in *Augustino* Ec-
 clesia, quidquid orbis, quidquid scholæ, quid-
 quid *Ordo Canonicus*, quidquid aliæ sub magni
 hujus Ducis signo stipendia merentes *Religiosa*
Familia, quidquid sub tanti Legislatores *Regu-*
la, militantes Deo adscripti *fili*, quidquid do-
 cti, qui ejus omni doctrina refertissimos legunt
 libros, quidquid pii, qui ejus sanctissimas imi-
 tari student virtutes, id omne fructus uberri-
 mus lacrymarum est *Monica*. O fertilissimas
 lacrymas! ô pinguisimos harum stillarum fru-
 ctus!

PUNCTUM IV.

Expende. Reliquas prærogativas ac excellen-
 tias verarum lacrymarum. 1. Eæ sunt præ-
 stantissimum, inò subinde unicum remedium
 hominibus in gravi afflictione constitutis con-
 tra superbissimos animæ hostes, quo uno defi-
 ciente reliqua omnia quasi inania & enervata
 videantur. Unde Joannes Climacus dicere au-
 sus fuit, (ff) *Lacryme nisi divinitus data essent,*
pauci essent, qui salutem consequerentur. 2.
 Deum iratum placant, Niniæ grandis illa ci-

R

vi-

vitas certò certius funditus eversa fuisset, ni in fontium puerorum & infantium, quorum centum viginti millia numerabantur, lacrymæ, singultus, & miserabiles ejulatus obstitissent, quorum virtute in tantum Dei furor constringebatur, ut civibus illis pepercerit. Unde Ambrosius, (gg) *Non sufficiebat ad placandum Deum peccantium satisfactio, nisi seniorum peccata parvulorum innocentia deploraret.* 3. Orationes nostras ac eleemosynas, à quibus decorem ac dignitatem accipiunt, Deo gratiores reddunt. *Holocaustum siccum*, inquit S. Gregorius (hh) *est bonum opus, quod orationis lacryma non infundunt. Holocaustum pingue est, quando hoc, quod bene agitur, corde humili etiam per lacrymas irrigatur.* Oratio, scribit Hieronymus, (ii) *Deum lenit, lacryma cogit, hac ungit, illa pungit.* Hæc duo sunt brachia, *Lacryma & Oratio*, hi validi lacerti, quibus Jacob Deum ipsum in agone superat, & quam expetit benedictionem, extorquet. (kk) O robustissimas lacrymarum vires, ô invincibilem potentiam! 4. Ipsas sempiternas Erebi flammæ, tartareaque incendia, si ea attingerent, restinguerent, testante id Petro Chrysologo, (ll) *Quanta vis est, ait, in lacrymis peccatorum: Rigant cælum, terram diluunt, extinguunt gehennam.* Imò paraphrasis Caldaica apud Gebrardum, locum illum, Psalmi 83. *Beatus vir,*

vir, cuius est auxilium abs te, ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum, hoc modo explicat: Peccatores, qui transeunt per profundum gehennæ, flentes fletu sicut fontem ponent illud, quasi diceret, si damnatis gehennam patientibus darentur lacrymæ, absque dubio non tantum voraces flammarum globos extinguerent, sed earum beneficio ardentem quoque fornacem in locum irriguum & amœnum, quasi ex perenni fonte converterent. Imò diabolus, teste Petro Cellensi per exaggerationem scribente, (mm) suam tolerabilius sustinet flammam, quàm lacrymam nostram: acrius contriti cordis lacrymâ, quàm flammâ infernalis incendii torquetur: Rationem dat P. Joan. Rudolphus Corduba è Soc. Jesu (nn) quia si lacrymæ damnatis concederentur, solveretur tartarus, rueret totum damnis imperium. Damnati quoque in Beatos, earum beneficio, repenti transirent. Certè lacrymæ tales, teste D. Chrystomo (oo) quales erant Davidis, ipsum etiam gehennæ ignem nôrunt extinguere. O miram lacrymarum vim! s. Nulla sermonis voce, nullo sono aut spiritu animatæ efficaciter clamant, & efficacissime negotiantur, juxta vulgarem sacrarum litterarum phrasin: *Exaudivit Dominus vocem fletus mei.* (pp) *Auribus percipe lacrymas meas.* (qq) Unde hæc S. Augustini (rr) ad Deum, veritatem hanc confirmantia verba: *Ipsa lacryma*

tuum in me testentur amorem: ipsa prodant, ipse loquantur, quantum te diligit anima mea, dum præ nimia dulcedine amoris tui nequit se à lacrymis continere. 6. Tanti sunt valoris ac pretii, ut Christus ipse sanguini suo eas superaddendas ad humani generis redemptionem & Patris iram emolliendam duxerit, & qui divino cruori satis fiderat ad perficiendum Redemptionis opus, lacrymarum tamen virtutem atque efficaciam adjunxerit. Nam ut D. Paulus, (II) annotavit, in cruce pendens morti proximus, cum clamore valido & lacrymis sese Deo Patri pro nobis obtulit. Denique Hieronymus [tr] Martyrio & baptismo lacrymas conferens, & utriusque illas habere virtutem, in Chanaa, inquit, convertit Christus aquam in vinum, in morte effluxit aqua, ut significaret, virtutem abluendi sacri baptismi & martyrii, quorum virtutem concessit aquis lacrymarum. O eximium lacrymarum encomium! miram dignitatem! inestimabile meritum! insignem prærogativam!

Documenta.

O Religiose Canonice, qui in hanc lacrymarum vallem ingressus, primam omnibus communem edidisti vocem Plorans, ac cui quasi congenita sunt lacryma, constitutus modò in monasterio, quod D. Chrysostomo [uu] domus lugendi est, noli oblivisci prima vocis tuae, fluant ex ge-

mi;

amissam revocare, sed tantum gratiam peccato amissam, dolendo ac poenitendo possum recuperare. Peccata nostra, *juxta eundem S. Doctorem*, [c 3.] in libro scripta sunt, spongiæ autem instar sunt lacrymæ afflicti cordis: lacrymas mitte, & obliterantur, lacrymas mitte, & purus hic liber invenitur. *Cura proinde, ut tibi ceu Davidi cibus ac panis tuus sint lacrymæ die ac nocte*, [d 3.] Potus etiam tibi detur in lacrymis in mensura. [e 3.] *Atque uti ortus tui prima voces fuerunt lacrymæ, ita occasus tui postrema quoque voces sint lacrymæ doloris & amoris.* Movebitur certè dein, *S. Ambrosio teste*, [f 3.] misericordia Dei, cum viderit in obitu tuo lacrymas. *Quod lacrymarum donum, ut à Deo tibi concedatur, Aviam tuam Monicam implora, efficaces non minùs erunt preces illius in cælis, quam olim lacrymæ in terris.*

(a) Ioan. Buschius *Can. Reg. in Chron. VVindes. lib. 2. c. 22.* (b) *lib. 8. Conf. c. 12.* (c) *ibidem.* (d) *de verb. Apost. Serm. 32. c. 2.* (e) *lib. 3. de Ord. c. 3.* (f) *lib. 2. soliloq. c. 1.* (g) *Chron. VVindes. lib. 2. c. 44.* (h) *lib. med. c. 36.* (i) *lib. 8. Conf. c. 12.* (k) *lib. 9. Conf. c. 6.* (l) *in Offic. S. Aug. ad Benedictus. (12.) Celsus Rosinus Can. Reg. in Lyceo Lateranensi lib. 3. & II. (m) lib. 2. vite c. 20.* (n) *I. Reg. 1.* (o) *Luc. 7.* (p) *Daniel. 13. c.* (q) *lib. 3. Confess. c. 11.* (r) *lib. 3. Conf. c. 12.* (s) *I. Reg. 1. (t) cap. 3.* (u) *cap. 8.* (vv) *Luc. 7.* (x) *ibidem. Buzelius 3. part. Germ. sac. obiit Clementia Ann. 1632.* (y) *hom. 13.* (aa) *lib. 9. Conf. c. 1.* (bb) *ibidem c. 14.*

6. 10. (cc) *ibidem* c. 8. (dd) *lib. 5. Conf. c. 9.* (ee) *in Offic. S. Aug. in Ant. ad Magnif. in 2. Vesp.* (ff) *apud Eliam Cretensem in orat. Nazianzeni de Gorgonia.* (gg) *in cap. 3. Iona.* (hh) *in Psal. 20.* (ii) *in Isaiam.* (kk) *in Gen. c. 32. v. 16.* (ll) *Serm. 93.* (mm) *lib. de pan. c. 12.* (nn) *in lib. 2. Reg. c. 1. v. 10. instit. 1. n. 10.* (oo) *in c. 16. Luc.* (pp) *Psal. 6. v. 9.* (qq) *Psal. 38. v. 9.* (rr) *in Medit. c. 36.* (ss) *ad Hebr. cap. 5. v. 7.* (tt) *Epist. 83.* (uu) *hom. 59. ad pop.* (vvvv) *apud P. Franc. le Roy S.I. in occup. anima. fol. mihi 739.* (xx) *Serm. 58. in Cant.* (zz) *in Psal. 8. (a 3.) R.P. Pinna. (b 3.) hom. 3. ad pop. Antioch. (c 3) hom. in Psal. 50. (d 3) Psal. 41. v. 4. (e 3.) Psal. 80. v. 6. (f 3.) lib. 1. de poenit. cap. 7.*

CULTUS III.

Sanctis Canonicis Regularibus inscriptus.

EXERCITIUM I.

MEDITATIO I.

De sanctis Martyribus.

Beati, qui lavant stolas suas in sanguine Agni.

Apoc. c. 22, v. 14.

PUNCTUM I.

Expende. Eximiam *Martyrum* excellentiam, quam juxta *S. Augustini* doctrinam, [a] verbis nemo satis explicaverit, cum eodem teste,

R 4

[b]

[b] in Ecclesiis locum summum teneant, atque apice sancta dignitatis excellant. Esse verò Martyrem idem est magno Doctore nostro, [c] quod esse testem, Martyrium verò idem est, quod testimonium, scilicet divinitatis, Deum esse trinum & unum, Jesum Christum esse Filium Dei, Deum & hominem, mundi Redemptorem, Evangelium esse veram legem & Religionem, ac similia aliarum veritatum, quas gentilitas non credebat. Ad ista comprobanda Dominus Martyribus ceu testibus est usus, juxta illud Isaïæ, [d] *Vos testes mei, dicit Dominus*, idque non solum verbis, sed jacturâ rerum omnium, tormentis & morte. Unde pulchrè S. P. N. [e] *Ipsi Martyres, fidei Christi Martyres, id est, hujus fidei testes fuerunt, huic fidei testimonium perhibentes, mundum inimicissimum & crudelissimum pertulerunt, eumque non repugnando, sed moriendo vicerunt.*

PUNCTUM II.

EXpende. *Martyrum* felicitatem: licet enim videantur omninò destituti à mundo, relictî tyrannorum furori, spoliati bonis hujus terræ, crudeliter excarnificati usque ad mortem, quasi non amentur à Deo atque curentur, felicissimi tamen sunt, quod honores omnes, voluptates, divitias à Tyrannis oblatas contemnere, tormenta pro Christo subire, atque in iisdem solis gaudere possint. Quod certo argu-
men-

mento est, majus aliquod ibi latere bonum, oculis mundi & sensui carnis quidem celatum, non tamen Martyrum, quorum animæ mediis in cruciatibus satiabantur, & acquiescebant. Non parva etiam felicitas est, perdere in hac vita, quô homo asseratur æternitati beatæ, cuius bonum longè superat Martyrum cruciatus, juxta illud D. Pauli, (†) *Non sunt condigne passionibus hujus temporis ad futuram gloriam promerendam.* Unde S. Augustinus, (g) *Quanta mala passi sunt Martyres, quanta exitia, quanta tormenta, squalorem carcerum, stricturam catenarum, sevitiâ ferarum, ardorem flammarum, aculeos contumeliarum? Ista omnia passi sunt propter sempiternam felicitatem. Certè sine Deo non vinceret Martyr, inquit idem S. Pater.* (h)

PUNCTUM III.

Expende. I. Quàm gloriosos fecerit Deus in terra *Martyres*: Grandis enim gloria est, creaturam tam fragilem, qualis est homo, constantiorem ac fortiorem esse viribus omnium tyrannorum, omni potentia Imperatorum, omnibus crudelissimorum tormentorum machinationibus, non honoribus, non bonis, non amore hujus vitæ, non affectu parentum & propinquorum, non voluptatibus à fidei confessione dejici potuisse: Ad hæc quidquid in mundo pulchrum erat & optabile, virtuti ejus concessisse.

R 5

fisse.

fisse. Mortem etiam natura tam formidabilem, imò tam violentam, ab homine desiderari, quæri, in pretio haberi & beneficio, id profectò non hominum viribus, sed singulari prorsus Dei virtuti adscribendum esse sensit *S. Augustinus*, scribendo, (i) *Laboraverunt Martyres, & nisi Deus adesset, utique defecissent.* Unde & Martyrum constantiam considerans exclamat, (k) *Quam magna constantia Martyrum! quam bona fides Sanctorum, qui pro Christi nomine multa tormenta libenter suscipiebant: & tamen eadem tormenta contemnendo, in suis persecutoribus diabolum superabant.* Expende 2. Alteram gloriam, qua Deus suos *Martyres* in hac vita ornavit, ut scilicet illorum sanguis semen esset novorum Christianorum, & uno mortuo converterentur multi, cresceret Ecclesia, propagaretur Religio. „ Occisi sunt, inquit magnus „ *Augustinus*, (l) Martyres ad multiplicandam „ Ecclesiam. Valuit sanctus sanguis effusus se- „ minationi. Accessit mors Martyrum, & mul- „ tiplicati sunt magis magisque Christiani. „ Et alio in loco, (m) „ Effusus est magnus & „ multus Martyrum sanguis, quo effuso tan- „ quam seminata seges Ecclesiæ fertiliùs pullu- „ lavit, & totum mundum, sicut nunc conspi- „ cimus, occupavit. „ Plures adhuc sanguinis Martyrum fructus recensens *S. P. N.* „ Purpu- „ rata est, scribit, (n) universa terra Martyrum lau-

„ sanguine, floret cælum coronis Martyrum,
„ insignita sunt tempora Natalibus Martyrum,
„ crebescunt sanitates memoriis Martyrum.

PUNCTUM IV.

EXpende. Virtutum actiones, quas *Martyres*
in sua passione exercuerunt. Imprimis *Fidei*,
quâ neglectis rebus terrenis, relinquebant
omnia pro æternis: *ne fidem*, ut scribit *S. Aug-*
ustinus, (o) *amitterent Martyres, propria con-*
tempserunt. Et alio in loco, (p) *Martyres nos-*
tri sanguinem suum propter credita & nondum
visa fuderunt. 2. *Spei*, quâ perdendo hanc vi-
tam mortalem consequi sperabant æternam.
„ Sperabant in Deum Martyres, *verba sunt S.*
„ *Legislatoris nostri*, (q) & tamen talia passi
„ sunt, qualia latrones iniqui, subjecti ad be-
„ stias, ignibus concremati, gladio percussi, un-
„ gulis lacerati, catenis obstructi, carcere ne-
„ ti. Ista omnia mala passi, nõnne sperabant
„ in Dominum? aut ided sperabant, ut istis
„ malis carentes, hac vita fruerentur? non pla-
„ né, quia sic à vigilia matutina sperabant.
„ Quid est hoc? Considerabant illam vigiliam
„ matutinam, quâ resurrexit Dominus eorum,
„ & videbant, quia antequam resurgeret, talia
„ & ipse passus erat, qualia & ipsi patiebantur,
„ & non desperabant, etiam se post tales passio-
„ nes resurrecturos ad vitam æternam. „ 3.
Charitatis & amoris Dei, monstrando factis,
illum

illum dignum esse, cui seruiatur, etiam mortem obeundo. De hoc *Martyrum* amore pulchrè *Hipponensis Præsul*, sancti amoris flammâ, inquit, (r) ardentès *Martyres* fœnum carnis robore mentis arserunt, *Ipsi autem integri in spiritu, ad eum, quo accensî sunt, pervenerunt.*

4. *Abdicationis rerum omnium terrenarum*, spernendo omnia, & relinquendo etiam vitam pro Christo Domino. *Divitias interiores habuerunt Martyres*, verba sunt magni *Augustini*, (s) qui pro veritate ac fide Christi, omnes minas sæculi contempserunt. Non erat eis pro salute, pugnare, nisi salutem pro Salvatore contemnere. (t) 5. *Patientia*, omnia scilicet magno animo & hilariter ferendo, non indignando suis tortoribus, non quiritando, sed amicè colloquendo, imò pro iisdem orando, ac alia bona præstando, juxta illud *Doctoris Augustini*, (u) *Consilium sedentium Principum* fuit, *inventos Martyres perdere, consilium patientium Martyrum* fuit, *inimicos perditos invenire*. Reddebant illi mala pro bonis, isti bona pro malis, quid ergo mirum, si illi occidendo defecerunt, isti moriendo vicerunt. O pretiosam in conspectu Domini Sanctorum mortem! O gloriosam victoriam!

Documenta.

Disce, ô Religiose Canonice, *Martyres imitari*, si non fundendo sanguinem, equâ salutem

tem mente carni adversa ferendo, atque illa, qua Deo placent, in tuo statu, in tuo corpore, & in tuo spiritu, ab ejus manu gratanter acceptando, contraria illa licet sint genio tuo, atque palatui minus sapida. Martyrem te, sectando justitiam, proba. Nam teste S. Patre tuo. (w) Quicumque pro veritate testimonium dederit, & omnes causas cum justitia judicaverit, quidquid pro testimonio veritatis vel justitiæ pertulerit, totum ei Dominus pro Martyrio computabit. Neque enim soli illi Martyres censetur, quos tyrannorum immanitas persequitur, aut neci cruenta per varia tormenta dat, sed etiam qui hostem domesticum Carnem castigant, & in servitutem cum Apostolo redigunt, vitiis bellum indicunt, eaque radicitus evellunt. Habet pax nostra Martyres suos. Martyrium nempe, ex sententia Africani Præfulis, (z) non solum effusio sanguinis consumit, nec sola dat palmam exustio illa flammaram. Pervenitur non solum occasu, sed etiam contemptu carnis ad coronam: absque defunctorum Sanctorum injuriâ dicere liceat, carnem afflixisse, libidinem superasse, avaritiæ restitisse de mundo triumphasse, pars magna martyrii est. Tria quoque Religiosa vota, ut alias quotidianas austeritates atque suis abnegationes missas faciam, Religiosum Martyrem faciunt. De paupertate quidem Doctor mellifluis ita pronuntiavit: (aa) Quid sibi vult, quod

quod eadem promissio facta est pauperibus & martyribus? nisi quia verè martyrii genus paupertas voluntaria est. *Castitati nomen & prerogativam Martyrii, præter S. Augustinum modo relatum, adscribit D. Hieronymus his verbis: (bb) Habet pudicitia servata martyrium suum. Obedientia denique, quâ voluntatem propriam immolamus, ut durissimum, sic & illustrissimum Martyrii cujusdam nomen attribuit V. Thomas Kempensis noster, (cc) O dilecti fratres, qui in religione sub obedientia statis, si fideliter impletis, quod vovistis, Martyres estis, aut adhuc quotidie patiendo fieri potestis: nam toties novas coronas & margaritas pretiosas pro certamine vestro accipietis, quoties singula membra vestri corporis quotidianis laboribus pro Christo exponitis. Omnis Religiosus in obedientia vivens, paratus suam voluntatem frangere; atque Prælato suo nitens obedire, iste veraciter in spiritu Martyr efficitur, quamvis materiali gladio in collo non feriat. Imò non solum Religiosorum vita ad amussim Regula & Constitutionum particularium peracta quotidianum S. Hilario (dd) est martyrium, sed tota vita Christiani hominis, si secundum Evangelium vivat, Crux est & Martyrium Præsuli nostro Hipponensi, (ee) horrore quidem mitius, sed diurnitate molestius, ut loquitur Clavallensium Abbas Bernardus, (ff) nostro autem*

Ala.

Alano mors est continua. [gg] Qui singularis
prorsus in hoc spiritualis Martyrii genere illuxit,
quod statum holocausti appellare consuevit, ultra
quem in hac vita à mortali homine tendi non po-
test, quem proinde & ipse, Non plus ultra, no-
minavit. Moriebatur autem perfectè sibi ipsi, con-
sanguineis, aliisque rebus creatis, imò toti mun-
do, quem non pluris quàm festucam faciebat, eò
demum pertingens, ut in summa sui omniumque
creaturarum oblivione viveret, ad eas tam pa-
rùm attendens, quàm si non existerent. Anni-
hilationi sui ipsius ad majorem Dei gloriam stu-
dens, integras nonnunquam horas in hoc suum
nihilum absorptus insumebat, maximè dum Ser-
vatorem nostrum vel in praesepio positum, vel in
cænaculo ad Iudæ proditoris pedes prostratum,
vel in monte Calvaria à Patre suo derelictum,
vel in sanctissimo Altaris Sacramento presentem
considerabat. His nondum contentus, Creatori
suo per modum doni se sexcenties per diem con-
secrabat, suarumque actionum sacrificium offe-
rebat, atque si penes ipsum stetisset, totum illè
mundum sacrificasset. Verbo, omnes totius dicæ
actiones ipsius eò tendebant, ut cunctæ essent altis-
simi sacrificia, adeò quidem, ut & corporis af-
flictiones & austeritates, quæ initio Conver-
sionis suæ erant actus virtutis Pœnitentiæ, ef-
ficerentur actus religionis. Ad horum Marty-
rum classem jure spectant illi omnes, qui cum
Tar-

Tarsensi Paulo carnem suam cum concupiscentiis crucifixere, & adhuc crucifigunt, juxta illud D. Augustini. [hh] Interioris hominis crucifigione, pœnitentiæ dolores intelliguntur, & continentia quidam salubris cruciatus, per quam mortem mors impietatis perimitur.

(a) Serm. 6. de Mart. (b) in Psal. 67. (c) Serm. 32. de Sanct. (d) c. 43. (e) de Civit. lib. 22. c. 9. (f) ad Rom. c. 8. (g) in Psal. 127. (h) Serm. 42. de Sanct. (i) Psal. 69. (k) Serm. 38. de divers. c. I. (l) in Prefat. ad Psal. 40. (m) in Psal. 38. (n) in Psal. 118. con. 30. (o) in Psal. 52. (p) in Psal. 88. Con. I. (q) in Psal. 129. (r) ex Serm. 31. à Sirmundo add. (s) Serm. 212. de temp. (t) lib. 22. de Civit. cap. 6. (u) in Psal. 118. Con. 9. (vv) Serm. 232. (z) Serm. 46. de Sanct. (aa) Serm. I. de Omn. SS. (bb) Epist. 8. (cc) Ser. II. ad Novit. (dd) orat. de S. Honorat. (ee) Serm. 32. de Sanct. (ff) Serm. de Cæn. Dom. (gg) lib. 3. vita c. 24. (hh) de Trin. lib. 4. cap. 3.

EXERCITIUM II. MEDITATIO II.

De sanctis Confessoribus.

Posui vos, ut eatis, & fructum afferatis. JOAN.
c. 15. v. 16.

PUNCTUM I.

Expende. Licet persecutionis tempore olim omnes Christiani *Confessores* appellati sint, quia Christum constanter quâ verbis quâ factis confite-

fitabantur, speciali tamen modo condecorari hoc titulo eos, qui Deum in terris confessi sunt, corde, ore, opere. Corde quidem, credendo illum esse principium, finemque rerum omnium: Ore, laudando illum, cui debetur omnis honor & gloria, mutila enim & imperfecta est Confessio cordis sine confessione oris, juxta illud Paulinum, (a) *Corde creditur ad justitiam, ore autem fit confessio ad salutem.* Opere tandem, virtuosè conversando, ut verbis actiones respondeant. *Vera confessio*, inquit S. Pater noster, (b) *est benedictis: cum idem sonus est & oris & cordis: bene autem loqui & male vivere nihil aliud est, quam se sua voce damnare.* Et alibi (bb) *Si laudas bonas vitam, & te non corrigis, contra te testis es.*

PUNCTUM II.

EXpende. Sanctos Confessores in divinis litteris comparari diversis rebus, scilicet *sali terra, luci mundi, lucernis ardentibus, civitatibus supra montem positis*: Singula ponderanda I. *Sali terra.* Salem quidem apud Isidorum Hispanensem nostrum (c) idè dictum putant, *quod in igne exiliat.* Plinio (d) natura salis est mordens, adurens, repurgans, extenuans, exsiccans. Ita planè pulchrâ Metaphorâ *Confessores extiterunt Sal terra*, quia ignea sua vi homines amore Dei accenderunt, & aquea sua suavolentia ac sapientiam ceu terram aridam humectant.

S

runt,

runt, irrorarunt, fœcundarunt, ut fructus bonorum operum proferrent. *Confessores* insipidas & fatuas hominum opiniones ac mores acri suo sermone, vitæque exemplo emendarunt, gratosque Deo, Angelis & hominibus effecerunt. *Confessores* uti rerum cœlestium prædicatores & æternitatis veluti fatores immortalitatem omnibus corporibus, quibus eorum fervor fuit aspersus, attulerunt. 2. *Luci mundi*. Lux effectus solis est, qui hunc oculis spectabilem mundum suis illuminat radiis, tenebras fugat, terramque fertilem reddit. Pari ratione *Confessores* à sole justitiæ Christo illuminati, mundum pulsatis errorum, vitiorumque tenebris luce doctrinæ suæ illustrarunt, fertilémque sic reddiderunt, ut uberrimos bonorum operum fructus hucusque protulerit. *Rectè facta fructus noster*, inquit S. P. N. (c) *quem reddimus agricolæ nostro*. Et alibi, (f) *Labor justorum maximum fructum habet in eis, quos regno Dei generant*. 3. *Lucernis*: Lucernæ vas potius sunt, ubi oleum continetur, quod dein accensum lucem præbeat, ac illuminet, ita sanè & *Confessores*, ceu lucernæ, oleum doctrinæ & bonorum operum in se continentes, succensi mundum ad simile virtutis studium inflammârunt, juxta illud *D. Augustini*, (g) *Lucerna est homo, qui benè operatur. Luceat omnibus, videant, quod imitentur*. 4. *Civitati in monte posita*,

fitæ, id est, *conspicua*. Latere nequit urbs in monte sita, sed omnium circumcirca degentium oculos ferit. Latitavere nequaquam sancti *Confessores*, sed quisvis suo officio, ad quod à Domino assumptus erat, ritè fungebatur, Christianique Evangelium & moribus Sanctis, & sermonibus spiritu Dei plenis, publicè prædicabant. Imò *montes sunt*, ex sententia Africani Præfulis, (h) *excellenti sanctitate eminentes viri, qui idonei sunt etiam alios docere, sic loquendo, ut fideliter instruantur; sic vivendo, ut salubriter imitentur.*

PUNCTUM III.

Expende, *Sanctorum Confessorum* dignitatem, ex ipsorum officiorum sublimitate defumendam. Sunt etenim *servi illi boni & fideles* in eradicandis vitiis populorum, in plantandis virtutibus, in iisdem perficiendis, nihil aliud pensi habentes, quàm unicum honorem & gloriam Dei. Quare Beatos illos ob tantam vigilantiam atque indefessum laborem pronuntiavit. Sunt *æconomi & dispensatores* magni Patrisfamilias, quibus dedit omnia bona dispensanda familiæ tempore suo, id est, Sacramenta Christi fidelibus administranda & distribuenda, juxta illud S. Pauli, (i) *Sic nos existimet homo, ut in ministros Christi & dispensatores mysteriorum Dei.* Sunt *bonus Christi odor*, bonam scilicet Christi famam verbo & exemplo spargentes in

honorem Dei. Sunt *Consules ac Vicarii Christi* super terram, quibus plenam potestatem [in ædificationem saltem] commisit, secundum illud: *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis &c.* (k)

PUNCTUM IV.

EXpende præmia, quibus Deus *Confessores* suos & in hac & in altera vita donat; in hac quidem varias ipsis concedendo gratias ac virtutes patrando miracula, mortuos ad vitam revocandi, morbis affectos sanitati restituendi, imò opinari P. Alphontum Salmeronem verbis illis Christi Domini apud Matth. (1) *Super multa te constituam*, innui, taciteque promitti Sanctos certis locis, ubi in vita strenuè laborârunt, in cælo à Deo præfici, ut ibi plùs boni operentur, ut scilicet morbis medeantur, aliave miracula patrent, quia id labore suo promeruerunt. Ita S. Ubaldi nostri virtus potissimum in effugandis immundis spiritibus ab obsessorum corporibus Eugubii in Umbria elucet, cujus Episcopus extiterat. S. Bernardus Mentonius noster in monte Jovis apud Salassos, ubi *Canonicorum Regularium Collegium & Xenodochium* pro peregrinis construxerat, & *Novariæ* in Sabaudia, ubi diem extremum obierat, opem suam implorantibus, auxilio est. In Lotharingia Venerabilis Servus Dei P. Petrus Forerius noster conterraneis suis atque aliis beneficium

ficum ac thaumaturgum se exhibet. In altera verò vita præmium & merces erit ipse Deus. In cælo, inquit S. Legislator noster, (m) præmium virtutis est ipse, qui virtutem dedit. Et, (n) Præmium Dei nullum est præter ipsum. Præmium Dei ipse est Deus, beata scilicet ejus visio. Cujus mercedis magnitudinem alta mente secum expendens idem Doctor noster exclamat:

(o) „ Vere Dominus magnus es tu nimis super omnes Deos, & merces tua magna nimis. Neque enim magnus es tu, & parva merces tua, quoniam non aliud es tu, & aliud merces tua. Sed tu ipse magnus nimis, tu ipse merces magna nimis, tu ipse præmiator es, & præmium felicitatis æternæ, tu ipse coronator es, & corona, tu ipse promissor Deus es, & promissio, tu remunerator es, & munus. Tu ergò coronator es & corona. Deus meus & diadema speciei meæ, quæ ornata es gloria, lumen lætificans, lumen renovans, decor adornans, spes mea magna, desiderium cordis Sanctorum, & desideratus eorum. Visio ergo tua tota merces est, totum præmium, totum gaudium, quod exspectamus, hoc est, „ vita æterna. „ O mercedem inæstimabilem! ô præmium ineffabile!

Documenta.

AN non tibi, ô Religiote Canonice ! ad hæc lecta & expensa inardescit animus, jamque illuc cupis assistere, ubi te speras sine fine gaudere? Sed ad magna præmia perveniri non potest, nisi per magnos labores. Si delectat mentem, tuam magnitudo præmiorum, non te deterreat certamen laborum. Oportet te, ex sententia S. Patris tui, (p) in via laborare, ut in patria gaudeas. *Labore opus, eoque indefesso ac constanti.* Deus proposuit, inquit idem S. Doctor, (q) regnum cælorum. Dices illi: quantum valet? pretium ipsius labor est, ut verò quia sempiterna requies est, ubi inveniri poterit æquale pretium? æterno certè labore digna est æterna quies comparari. Sed si semper labores, nunquam ad requiem pervenires, digna est quidem emi labore perpetuo, sed & necesse est, ut labore temporali ematur. Certè tantus debuit esse, id est, sempiternus labor pro requie sempiterna. *Ne verò labore sempiterno terreat, tantùm saltem laboris pro lucrandis cælestibus bonis adhibeas, quantum impendunt mundani homines pro suis lucris temporalibus.* Intueamur, admonet S. Legislator noster, (r) quanta in laboribus & doloribus homines dura sustineant pro rebus, quas vitiosè diligunt, & quantum se his feliciores fieri putant, tantò in-

feliciter concupiscunt. Si premium aeternae beatitudinis amas, labor omnis facilis tibi reddetur amanti enim labores, teste S. P. N. (s) nullo modo sunt onerosi, neque recusatur, (t) labor, si adest amor, quoniam qui amat, non laborat. Ut etiam operarius, in agro fructum sperans, minus sentit laborem, (u) ita minus & tu senties laborem ex amore & spe fructus percipiendi assumptum. Sed quis labor arripiendus? Respondet Doctor Africanus noster (w) ut ad illud ineffabile gaudium venire possimus, bonis operibus studeamus insistere, ac quotidie conscientias nostras intus aspicientes, si aliquid in stola animae nostrae aut per negligentiam dissipatum, aut per luxuriam sordidatum, aut per iracundiam combustum, aut per invidiam concisum, aut per avaritiam tenebrosum esse cognoscimus, dum adhuc in nostra potestate est, cum Dei adjutorio festinemus vulnerata curare, reparare perdita, & ad candorem justitiae ea, quae obscura fuerant, revocare: ne forte, si bonis operibus nudi, & vitiorum pannis sordentibus involuti, ante tribunal aeterni Judicis venerimus, illa ad nos terribilis sententia dirigatur: Discedite a me maledicti in ignem aeternum. Moriturus, dum ageret annum aetatis centesimum vigesimum S. Sampson Doliensis in Britannia minori Episcopus, inter extrema verba suis dixit:

Laborate, quantum potestis, quia non potestis, quantum deberis.

Porrò hic idem S. Præsul noster aliud pro Cælorum regno cœmendo pretium suggerit his verbis: (z) Regnum cœleste aliud non quærit pretium quàm te ipsum, tantùm valet, quantum es tu, te da, & habebis illud. Atque ut omnem scrupulum de vilitate pretii hujus fortassis à te conceptum removeat, alio in loco (aa) ista subjungit: Noli quærere, quid habeas, sed qualis sis. Sed malus sum, inquires, & fortè me non accipiet? te dando illi, bonus eris. Ita totos se Deo dedere, boni effecti, præmiùmque æterna felicitatis adepti sunt omnes illi, quotquot in Ordine Canonico - Augustiniano cœu in Vineâ Domini minimè otiosi ac torpentes, per exactam votorum, Regula ac Constitutionum observantiam, sensuumque exteriorum mortificationem, abnegationemque propriæ voluntatis, nec non Verbi Dei prædicationem, Sacramentorum administrationem ac chori frequentationem, impigrè, ut decet servos fideles, laborârunt. Hos te imitari oportet, si simili mercede à cœlesti Patrefamilias donari desideras.

(a) *Ad Rom. c. 10.* (b) *lib. de vera Innoc. c. 6.* (bb) *de Verb. Dom. Serm. 16. c. 12.* (c) *lib. 6. Etym. c. 2.* (d) *lib. 31. c. 7.* (e) *in Psal. 118.* (f) *contra Faust. lib. 22. c. 54.* (g) *Serm. 17. ex add. à Paris. c. 2.* (h) *Psal. 71.* (i) *I. Cor. 4.* (k) *Matth. c. 16.* (l) *c. 24. v. 21.* (m) *de Civit. lib. 22. cap. 30.* (n) *in Psal. 72.* (o) *lib. soliloq.*

a. 36. (p) in Psal. 102. (q) in Psal. 93. (r) de Pat. c. 3.
(s) de bono vidui c. 2. (t) Tract. 48. in Ioan. (u) lib. 50.
hom. 29. (vv) loc. cit. hom. 10. (z) in Psal. 105. (aa)
in Psal. 93.

EXERCITIUM III. MEDITATIO III.

De sanctis Virginibus.

Virgines sunt, sequuntur Agnum, quocunque
ierit. *Apoc. 14. v. 4.*

PUNCTUM I.

Expende 1. Excellentiam status *Virginiei*, Deo
quidem acceptissimi, ardui tamen ac diffi-
cili, & ideo non omnibus imperati, juxta illud
D. Pauli, [a] *De Virginibus preceptum Domini
non habeo.* Virginitas suasa est tantum, non
iussa, ut scribit Isidorus noster Hispalien-
sis, sed ideo tantum suasa, quia excelsa. *Paucorum est
Virginitas in carne, omnium debet esse in corde,*
verba sunt S. Augustini [b] Author hujus vitæ
status est Filius Dei, JESUS, Deus & Homo,
Virgo, Virginis Filius, Rex & Sponsus Vir-
ginum, cui consequens est, esse statum mi-
rabiliorem Angelico, quoniam Angeli tales sunt
natura, Virgines electione voluntaria: quæ ta-
meti hostibus circumretitæ, & mortali corpo-
re gravata, dicere tamen cum Apostolo [c] pos-
sunt: *In carne ambulantes, non secundum car-*

nem militamus. Qui in castitate vivunt, ex mente ejusdem S. Doctoris, [d] Angelicam habent in terris conversationem. Castitas hominem cælo conjungit, Angelis facit civem. Imo, generosius est, eodem teste, (c) in carne jam imitari vitam Angelorum, quam ex carne augere numerum mortalium.

Expende. 2. Tametsi Virgines sint, absque Sponso tamen eas non esse. Sed quo Sponso? Jesu, illi enim consecratae sunt amore & affectu, cum decreto relinquendi propter ipsum omnia, in eo summam felicitatem ponentes, si cum Regio Psalte dicere possint: *Mihi adhaerere Deo bonum est.* (f) *Nec vobis Virginibus,* inquit S. Legislator noster, (g) *Non est aliquid Christus, qui est unicus fœtus Virginis?* ipsum quippe vos, quem filium edere non potuistis carne, sponsum invenistis in corde: & talem sponsum, quem & redemptorem sic teneat felicitas vestra, ut peremptorem non timeat Virginitas vestra. Qui etiam Matri virginitatem nec corporis abstulit, multò magis in vobis eam spirituali salvat amplexu. Nec propterea vos steriles deputetis, quia Virgines permanetis, nam & ipsa integritas carnis ad fœcunditatem pertinet mentis. O electionem honorificam! ô sponsalia honorifica! ubi quò Sponsus amatur ardentius, hoc efficitur animus purior, affectus sincerior, consuetudo suavior.

PUNCTUM II.

Expende felicitatem grandem *Virginibus* præparatam in cælo. Primò enim singulari familiaritate conjunctæ sunt cum Christo suo Sponso: & à Patre, cui sunt intimæ, & ab aliis Beatis, ut tales agnoscuntur. Neque mirum esse debet, eas tali gaudere privilegio: Virgines quippe Deo sunt simillimæ: qui est candor lucis æternæ ac speculum sine macula, sic illæ sine macula sunt ante thronum Dei, Virginitatem de cælo fluxissè Author est Divus Ambrosius, ubi nulla inter SS. Trinitatis personas, nulla quoque inter Angelos est sexuum conjunctio, juxta illud S. Gregorii Nazianzeni:

*Magnus conjugis expers
Est Deus, atque rutilans Chorus
Omnipotentis.*

Et alibi:

Prima Trias Virgo est.

Propterea portant inscriptum fronti nomen Patris & Christi Sponsi sui, habentes nomen ejus, hoc est, Agni, & nomen Patris ejus in frontibus suis. (h) 2. Hinc sequuntur Agnum, quocumque ierit, quasi comites perpetuæ summè dilectæ, quas Christus non dimittit à se, quasi in choro Virginum habeat delicias suas, communicando cum illis promissa gaudia, singulariter puris ac mundis. Sed quò ire putamus hunc Agnum?

Agnum? Interrogat *S. Augustinus*, (i) respondet is propositæ quæstioni. *Quo nemo cum sequi vel audeat, vel valeat nisi vos Virgines. Quò putamus eum ire? in quos saltus & prata? ubi, credo, sunt grandia gaudia, non gaudia hujus sæculi vana, insania mendaces, nec gaudia, qualia in ipso regno Dei cæteris non Virginibus erunt, sed à caterorum omnium gaudiorum sorte distincta, gaudia Virginum Christi, de Christo, in Christo, cum Christo, post Christum, per Christum, propter Christum, gaudia propria Virginum Christi, nam sunt eadem non Virginum, quamvis Christi.* Habentur primitiarum loco ut fructus lectissimi & gratissimæ oblationes. *Hi empti sunt de terra.* (k) Unde videtur Christus pro acquirendis Virginibus peculiariter laborasse, orasse, pretium sui sanguinis obtulisse tanquam pro pretiosissimis gemmis. 4. Illis datum est, non aliis, cantare canticum novum. *Et cantabant quasi canticum novum.* (l) hoc est, laudem quampiam peculiarem cum hilaritate singulari, pro gratia virginitatis præ aliis sibi donata. Quod canticum *cæteri Electi audire possunt, licet dicere nequeant.* (m)

PUNCTUM III.

Expende. Studium custodiendæ Virginitatis, gemmæ tam pretiosæ. I. Vivebant sancto cum timore, ne thesaurum hunc in fictilibus vasis amitterent. *Gravem enim castitas,*
juxta

juxta *D. Augustinum* (n) sortita est inimicum: cui semper resistitur, & semper timetur. Inimicus iste domesticus caro propria est & fomes malæ concupiscentiæ, quæ minui quidem, consumi tamen non potest in hac vita. 2. Perpetuam adhibebant custodiam sensuum, oculorum præsertim, aurium & linguæ ad coercendas impressiones malignas, quæ inquinarent tam bellum candorem. Si virginitatem anima integram, suadente eodem *S. Doctore*, (o) servare desideras, quantum potes observa blandimenta Draconis, ne fortè, si incautus fueris, quinque sensus, qui in te sunt, quasi quinque Virgines permittas à serpente corrumpi. Quidquid enim pulchrescit visu, quidquid dulcescit gustu, quidquid blanditur auditu, quidquid lenocinatur odoratu, quidquid mollescit tactu, in his omnibus, si incanti fuerimus, surrepentis concupiscentia malis, anima virginitatem corrumpi permittimus, & impletur illud, quod per Prophetam dictum est: Intravit mors per fenestras vestras. Porrò fugiebant conversationes hominum, amabant solitudinem. *S. Augustinus* instruens Virginem: Fuge, inquit, (p) superfluitatem habendi: fuge latitiam sæculi, qua in cælo futura es gavisura cum Angelis sanctis: serua cor tuum Domini custodia. Contine ab otiosis sermonibus linguam, & in omnibus te talens Virgo venerabilis exhibe, ut quasi lilium de hor-

to Ecclesia colligaris, & digna sis Regi Virginum in perpetuum copulari. Ad hæc abhorrebant à delitiis, & invicem macerabant carnem abstinence, ciliciis, temperantia. *Periclitatur enim, teste Bernardo, castitas in delitiis, summum verò adjutorium, juxta nostrum Isidorum (q) ad servandam castitatem præstabit cilicium, & oïnis, totisque noctibus statio immobilis, panis desiderium, ardens lingua, modicæque irrorata, sepulchrorum habitatio. Certè ex mente S. Ivo- nis nostri Carnotensis, Virginis cutem cilicio squalidam esse decet. Atque hæc sunt illæ ipinæ, quibus si Rota Virginitatis circumdata fuerit, à læsione immunis erit. Tandem perpetuum habebant ad Deum in oratione perfugium, quæ D. Augustino (r) antidotum omnium morborum est, scientes, Dei gratia conservari florem tam delicatum. Omnino enim, inquit idem S. Pater, [s] in Domino facimus hanc virtutem. Ipse est, qui non modò carnem nostram cum concupiscentiis suis, & præsens sæculum nequam cum curiositatibus & vanitatibus suis, sed etiam ipsum cum tentationibus suis Sathanam conterit sub pedibus nostris.*

PUNCTUM IV.

EXpende cum Virginitate conjunctum esse Martyrium, attamen non sanguinis semper aut ferri: Neque enim, mellifluo Doctore teste, solum effusis sanguinis in confessione reputatur, sed

devota quoque mentis servitus immaculata, quotidianum Martyrium est. Martyrium, inquam Virginitas, non tam tolerandi causa, ut in hoc se statu conservent, quam donationis plenæ sui ipsius, quam Deo fecerunt Virgines, sicut faciunt Martyres, qui suum Deo dant corpus, integra donatione. Imò *expende*, quanto numero Virgines huic martyrio conjunxerint martyrium ferri? Quanta pertulerint, ne perderent virginitatem? *S. Brigida* nostra Lageniensis Scota, Virgo formosissima, ne Virginitatem amitteret, etiam honestissimo locata matrimonio, tempore desponsationis imminente, Deum enixè quæ precibus, quæ lacrymis rogabat, deformem se redderet, ut hoc saltem modo porcorum manus evaderet. Preces ipsius exauditas fuisse, ex unius oculi, qui crepuit medius, defluens deterrimus cruor abundè ostendit. Unde & illa occasionem, sacrum velamen ex Machæ Episcopi manibus accipiendi, nacta fuit. Non minùs etiam multæ pro Virginitate tuenda, quàm aliæ pro fide sanguinem fuderunt. Domesticum referendo exemplum, sancta Ripsinis & sociæ sub Gaiana Antistita in Cœnobio degentes Virgines, linguæ excisionem, pelvis è corpore avulsionem, ac crudelissimam tandem mortem potiùs gloriôsè subierunt, quàm nuptias, ad quas à viris etiam principibus expectabantur, admitterent. **O** invictam fortitudinem!

nem! ô gloriosam victoriam! Ibi enim, ex sententia *Præfulis Africani nostri*, [t] est corona gloriosior, ubi *Christus infirmior*, quia profectò virilis animus in fœmina majus aliquid fecit, quando sub tanto pondere fragilitas fœminea non defecit.

Documenta.

Superfluum foret, particularia hic annexere documenta, cùm singula meditationis puncta ita constituta sint, ut, si ea benè tecum ô Religiose Canonice, expenderis: oppido te, quid tibi faciendum, quid fugiendum sit circa *Angelica Virginitatis & Religiose castitatis custodiam*, in praxi edoceant. Tu modò sequere, *Christum agnum illum immaculatum*, quocunque ierit, imitando scilicet eo, quem S. Legislator tuus præscripsit, modo, qui ad hanc sequelam cohortans *Virgines atque alios homines*, his utitur, more suo, gravibus verbis. Meritò, inquit, [u] vos *Virgines sequimini agnum Virginitate cordis & carnis*, quocunque ierit. Quid est eum sequi, nisi eum imitari. Quia *Christus pro nobis passus est*, relinquens nobis exemplum, ut sequamur vestigia ejus. Hunc in eo quisque sequitur, in quo imitatur, non in quantum ille *Filius DEI est unus*, per quem facta sunt omnia: sed in quantum filius hominis, quæ oportebat, in se præbuit imitanda: &

& multa in illo ad imitandum omnibus proponuntur, Virginitas autem carnis non omnibus: non enim habent, quid faciant, ut Virgines sint, in quibus jam factum est, ut Virgines non sint. *Et sequenti capite*: Sequantur itaque cæteri fideles agnum, qui virginitatem amiserunt corporis, non quocunque ille ierit, sed quousque ipsi potuerint. Possunt autem ubique, præterquam cum in decore virginitatis procedit: *Beati pauperes spiritu*: Imitamini eum, qui propter vos pauper factus est, cum dives esset. *Beati mites*: Imitamini eum, qui dixit: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. *Beati lugentes*: Imitamini eum, qui flevit super Hierusalem. *Beati, qui esuritis, & sititis iustitiam*: Imitamini eum, qui dixit, meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me. *Beati misericordes*: Imitamini eum, qui vulgerato à latronibus, & in via jacenti semivivo desperatoque subvenit. *Beati mundo corde*: Imitamini eum, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. *Beati pacifici*: Imitamini eum, qui pro suis persecutoribus dixit: Pater ignosce illis, quia nesciunt, quid faciunt. *Beati, qui persecutionem patimini propter iustitiam*: Imitamini eum, qui pro vobis passus est, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. Hæc qui imitantur, in iis agnum sequuntur.

T

(a) I.

(a) I. Cor. 7. (b) in Psal. 147. (c) I. Cor. 10. (d) Serm. 249. de temp. (e) Epist. 176. ad Prob. (f) Psal. (g) Serm. 60. c. 1. de divers. (h) Apoc. c. 14. (i) lib. de Virg. c. 27. (k) Apoc. c. 14. (l) ibidem. (m) S. Gregorius 3. part. Past. (n) lib. de hon. mulier. c. 2. (o) lib. 50. hom. hom. 15. (p) Serm. de Assumpt. V. (q) apud Hieronymum à Hirnbaim Abbatem Præmonstratensem Strahoviensem Praga, in Sermones S. Norberti expenso, Period. 4. Nucleo 26. qui liber egregius sanè, editus fuit ibidem. Anno 1676. in fol. (r) Serm. de Assumpt. Virg. (s) Med. c. 13. (t) Serm. 104. de divers. cap. 1. c. 2. (u) lib. 6. de Virg. cap. 26. (vv) ibidem c. 28.

